

Univerzitet Crne Gore
Cetinjska br. 2

Broj : 549
Godina : 2022.
Podgorica, 9. februar 2022.

Broj primjeraka : 50

REFERAT

Za izbor u akademsko zvanje za oblast: **Ekonomska analiza i politika** na Ekonomskom fakultetu Univerziteta Crne Gore.

Konkurs je objavljen u dnevnom listu "Pobjeda" od 22.12.2021. godine. Na raspisani Konkurs javio se kandidat **DR NIKOLA MILOVIĆ**.

BIOGRAFIJA

Rođen sam 17.12.1980. godine u Nikšiću. Osnovnu i srednju školu-gimnaziju opšteg smjera, završio sam u Budvi kao odličan đak.

Zvanje diplomiranog ekonomiste stekao sam 2003. godine na Ekonomskom fakultetu Univerziteta Crne Gore sa prosječkom studiranja 9.39. Tokom studija bio sam dobitnik studentskih nagrada Ekonomskog fakulteta.

Na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Beogradu 31.10.2007. godine, odbranom magistarskog rada *Ekonomska politika i razvoj Crne Gore u procesu priključivanja Evropskoj uniji*, stekao sam akademski stepen magistra ekonomskih nauka. Prosječna ocjena studiranja na postdiplomskim studijama 9.77.

Doktorsku disertaciju pod nazivom *Konkurentnost privrede Crne Gore* odbranio sam na Univerzitetu Crne Gore, Ekonomskom fakultetu u Podgorici 08.04.2011. godine, čime sam stekao akademski stepen doktor ekonomskih nauka.

PODACI O RADNIM MJESTIMA I IZBORIMA U ZVANJA

Nakon diplomiranja, zasnovao sam radni odnos na Ekonomskom fakultetu-Univerziteta Crne Gore, 01.02.2004. kao **saradnik u nastavi**. Bio sam saradnik u nastavi na predmetima: *Privredni razvoj, Teorija i analiza ekonomske politike i Globalizacija svjetske privrede*. Na Studijama menadžmenta u Podgorici izvodio sam vježbe na predmetu *Principi ekonomije*, takođe od osnivanja Studija menadžmenta u Bijelom Polju izvodio sam vježbe na predmetima: *Principi ekonomije i Upravljanje ljudskim resursima*.

U zvanje **docenta** na Ekonomskom fakultetu - Univerziteta Crne Gore izabran sam 3.5.2012. godine (Bilten UCG br. 281, 01. februar 2012.) na predmetima *Ekonomija Evropske unije, Zajedničko tržište i politika konkurencije EU i Kohezionna politika i strukturni fondovi EU*.

Na postdiplomskim akademskim magistarskim studijama Ekonomskog fakulteta (smjer Evropske ekonomske integracije) od

2012. godine izvodim nastavu na predmetu *Ekonomija Evropske unije*.

Pored toga, izvodim nastavu iz predmeta *Menadžment investicijama* na osnovnim primijenjenim studijama menadžmenta u Podgorici i Bijelom Polju. Takođe, u periodu 2013-2019. godine, izvodio sam nastavu na predmetu *Ekonomске integracije i EU* na studijskom programu Menadžment u pomorstvu na Pomorskom fakultetu u Kotoru.

U zvanje **vanrednog profesora** na Ekonomskom fakultetu - Univerziteta Crne Gore izabran sam 5.7.2017. godine (Bilten UCG br. 403, 2. jun 2017.) za oblast *Ekonomska analiza i politika predmeti Ekonomija Evropske unije, Zajedničko tržište i politika konkurencije EU i Kohezionna politika i strukturni fondovi EU*.

Rad i učešće na više domaćih i međunarodnih naučnih skupova, seminara, konferencija iz različite ekonomske tematike podstakli su objavljivanje više stručnih autorskih radova i članaka u zemlji i inostranstvu. Učestvovao sam u izradi više naučnoistraživačkih i stručnih projekata čiji je nosilac bio Ekonomski fakultet u Podgorici.

Stručna usavršavanja koja sam obavio u inostranstvu: Copenhagen business school, University of Nice - School of Economics and Business de l'UNS, TUM School of Management, Technical University of Munich, ISEG - Lisbon School of Economics & Management Portugal, Georgetown University USA, American University in Dubai UEA, Zhejiang Normal University China.

Pored navedenih aktivnosti, u toku dosadašnjeg rada ističem i sljedeće reference:

- Član radne grupe za pripremu pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 8 - Politika konkurencije i poglavlje 29 – Carinska unija.
- Prodekan za naučnoistraživački rad i odnos sa biznis zajednicom na Ekonomskom fakultetu 2015-2016. godine.
- Član i predsjednik odbora direktora AD Marina Bar, 2014-2018. godine.
- Član Šavjeta Centralne Banke Crne Gore, od jula 2018. godine.
- Član Vijeća društvenih nauka Univerziteta Crne Gore 2015-2019. godine.
- Član Senata Univerziteta Crne Gore od 2019. godine.

Od maja 2016. godine u dva mandata obavljam funkciju Dekana Ekonomskog fakulteta Univerziteta Crne Gore.

Oženjen sam i otac sam dvoje djece.

KLASIFIKACIONA BIBLIOGRAFIJA

KVANTITATIVNA OCJENA REFERENCI DO POSLEDNJEG IZBORA (Bilten UCG br. 403, 2. jun 2017.)

1. NAUČNOISTRAŽIVAČKA DJELATNOST						UKUPNI BROJ BODOVA
1.1. Monografije	1.1.1.	1.1.2.	1.1.3.	1.1.4.	1.1.5.	10
Broj referenci*broj bodova					2x5	
1.2. Radovi objavljeni u časopisima		1.2.1.	1.2.2.	1.2.3.	1.2.4.	49.5
Broj referenci*broj bodova		2x7+ 1x3.5	7x4+ 2x2			
1.3. Radovi na kongresima, simpozijumima, seminarima			1.3.1.	1.3.2.	1.3.3.	16.6
Broj referenci*broj bodova			(8x2)+(1 x0.6)			
1.4. Uvodno, objavljeno plenarno predavanje				1.4.1	1.4.2	
Broj referenci*broj bodova						
1.5. Recenzije			1.5.1.	1.5.2.	1.5.3.	1
Broj referenci*broj bodova				1x1		

UKUPNO ZA NAUČNOISTRAŽIVAČKU DJELATNOST					77,1
3. PEDAGOŠKA DJELATNOST					
3.1. Udžbenici	3.1.1.	3.1.2.	3.1.3.	3.1.4.	11
Broj referenci*broj bodova		1x6	1x5		
3.2. Priručnici	Broj referenci*broj bodova		3.2.1.	3.2.2.	3.2.3.
3.3. Gostujući profesor	Broj referenci*broj bodova		3.3.1.	3.3.2.	
3.4. Mentorstvo	Broj referenci*broj bodova		3.4.1.	3.4.2.	3.4.3.
Broj referenci*broj bodova			4x2	19x0,5	17,5
3.5. Kvalitet pedagoškog rada (može se koristiti ukoliko se na zvaničnim studentskim anketama najmanje tri godine uzastopno dobiju odlične ocjene za sve elemente pedagoškog rada) 1x5					5
UKUPNO ZA PEDAGOŠKU DJELATNOST					33,5
4. STRUČNA DJELATNOST					
4.3. Stručni članak	Broj referenci*broj bodova			4.3.1.	6
Broj referenci*broj bodova		6x1			
4.6. Ostala dokumentovana stručna djelatnost	Broj referenci*broj bodova			4.6.1.	
Broj referenci*broj bodova		10x1+20		30	
UKUPNO ZA STRUČNU DJELATNOST					36

KVANTITATIVNO OCJENJIVANJE NAUČNO-ISTRAŽIVAČKE I STRUČNE BIBLIOGRFIJE

1. NAUČNOISTRAŽIVAČKA DJELATNOST			
Radovi u naučnim časopisima			
Q1 Rad u vodećem međunarodnom časopisu (časopis indeksiran na WoS listama, rangiran u prvih 25% časopisa)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Dragasevic, Z., Milovic, N., Djuriscic, V., Backovic., T. (2021). Analyzing the factors influencing the formation of the price of electricity in the deregulated markets of developing countries. Energy Reports 7, pp. 937-949, ISSN 2352-4847. https://doi.org/10.1016/j.egy.2021.07.046	15	7,5
Q2 Rad u eminentnom međunarodnom časopisu (časopis indeksiran na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama, rangiran u prvih 50% časopisa)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Milovic, N., Jocovic, M., Djuriscic, V. (2020). The Role of Entrepreneurship in the Development of Local Self-Governments in Montenegro. Transformations in Business & Economics, Vol. 19, No 2 (50), pp.159-170. ISSN 1648 – 4460.	12	12
2.	Melovic, B., Milovic, N., Backovic-Vulic, T., Dudic, B., & Bajzik, P. (2019). Attitudes and Perceptions of Employees toward Corporate Social Responsibility in Western Balkan Countries: Importance and Relevance for Sustainable Development. Sustainability, 11(23), 6763, ISSN 2071-1050. https://doi.org/10.3390/su11236763 (*U prilogu potvrda o vodećem autorstvu)	12	12
Q5 Rad u međunarodnom časopisu koji nije indeksiran na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Milović, N., Jocović, M., Martinović, N. (2021), Analysis of the Impact of Macroeconomic Stability on the Level of Global Competitiveness of Western Balkan Countries, Journal of Central Banking Theory and Practice, Vol. 10, No. 2, pp. 23-37. ISSN 2336-9205 DOI: 10.2478/jcbtp-2021-0012.	4	4
2.	Milović, N., Martinović, N. (2021), Slight recovery of economic activity in a complex socio-political environment, SEE-6 Economic Outlook, Vol. 7, No. 2, pp. 18-28. ISSN 1849-8884.	4	4
3.	Milović, N., Martinović, N. (2021), Covid 19 and the debt crisis of the Montenegrin economy, SEE-6 Economic Outlook, Vol. 7, No.1, pp. 18-28. ISSN 1849-8884.	4	4
4.	Milović, N., Martinović, N. (2020), Tourism dependent economy severely hit by COVID-19, SEE-6 Economic Outlook, Vol. 6, No.2, pp. 18-28. ISSN 1849-8884.	4	4
5.	Milović, N., Martinović, N. (2020), Continued high growth rates, SEE-6 Economic Outlook, Vol. 6, No.1, pp. 18-30. ISSN 1849-8884.	4	4
6.	Milović, N., Muhadinović, M. (2019), Continued high growth rates in Montenegro, SEE-6 Economic Outlook, Vol. 5, No.2, pp. 16-24. ISSN 1849-8884.	4	4
7.	Milović, N., Muhadinović, M. (2019), Biggest growth rate in the region, SEE-6 Economic Outlook, Vol. 5, No.1, pp. 14-22. ISSN 1849-8884.	4	4
8.	Jocović, M., Milović, N. (2019), Factoring contract in the light of drafting the montenegrin civil code, InterEULawEast, Vol. VI (2), pp. 99-114. ISSN	4	2

	1849-4439. https://doi.org/10.22598/iele.2019.6.2		
9.	Jocović, M., Milović, N. (2019), Critical review of audit legislation in Montenegro, The Macrotheme Review, Vol. 8, No. 1, pp.119-130. ISSN 1848-4735.	4	2
10.	Jocović, M., Milović, N. (2017), Reform of corporate accounting and auditing in Montenegro in the process of EU accession, InterEULawEast, Vol. IV (1), pp. 19-36. ISSN 1849-4439. https://doi.org/10.22598/iele.2017.4.1.2	4	2
Radovi na naučnim konferencijama, učešća na izložbama, i slično			
K2 Naučni rad na međunarodnom naučnom skupu (štampano u cjelini)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Martinović, N., Milović, N. , (2021), Dužnička kriza Crne Gore uzroci i posljedice, Makroekonomska stabilnost i unapređenje konkurentnosti zemalja Zapadnog balkana, Institut ekonomskih nauka Beograd, pp 43-68. ISBN 978-86-89465-65-5.	2	1
2.	Melović, B., Milović, N. , Serić, N., Djokaj, A. (2019), Brendiranje gradova u svjetlu evropskih integracija – empirijsko istraživanje u Crnoj Gori, VIII Scientific Conference With International Participation - Jahorina Business Forum 2019, ISSN 2303-8969	2	1
Ostala stručna djelatnost			
Ostala dokumentovana stručna djelatnost		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
<ul style="list-style-type: none"> - Izrada Prostornog Plana Crne Gore do 2040 godine, sektor privreda, Vlada Crne Gore 2020. godina. -Opština u okviru glavnog grada Golubovci, Izrada Studije opravdanosti teritorijalne promjene, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore 2021. godina -Izrada ekonomsko-finansijske analize sa predlogom ugovora o koncesiji za Luku Risan, javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore 2020. godina. -Procjena tržišne vrijednosti privrednog društva Aerodromi Crne Gore, 2019. godina. -Modeli za utvrđivanje naknade za korišćenje pristaništa u Lepetanima i Kamenarima za svrhe trajektnog prevoza i ocjena faktora koji utiču na početnu cijenu, javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore, 2018. godina. -Analiza ekonomsko-finansijskih i pravnih posljedica isknjizenja imovine iz bilansa AD Marina Bar, - Analiza ekonomsko-finansijskih i pravnih posljedica isknjizenja imovine iz bilansa, Željeznička infrastruktura Crne Gore, 2019. godina. - Model restrukturiranja i optimizacije poslovanja Javnog preduzeća za nacionalne parkove Crne Gore, 2018. godina. -Izrada Elaborata Analiza poslovanja i modeli restrukturiranja privrednog društva Hotel Sidro DOO, AD Luka Bar, 2018. godina. -Izrada bazne studije – usluge za potrebe izrade Prostornog Plana Crne Gore, Ministarstvo održivog razvoja i turizma, 2018. godina. 		do 20	20
Projekti			
18 Učešće u međunarodnom naučnom projektu		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Strengthening capacities for the implementation of dual education in Montenegro higher education (DUALMON), Međunarodni program EPPKA2 - Cooperation for innovation and the exchange of good practices - Capacity Building in higher education - Structural Projects 2021-2024.	4	4
2.	Jean Monnet Centre of Excellence, The Challenges of the Enlargement Policy: EU versus China's diplomacy in Western Balkans 2020-2023.	4	4

KVANTITATIVNO OCJENJIVANJE PEDAGOŠKIH SPOSOBNOSTI

3. PEDAGOŠKA DJELATNOST			
Mentorstvo (komentorstvo se boduje sa polovinom poena)			
P9 Na doktorskim studijama		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Nina Perunović, Odluka Senata Univerziteta Crne Gore br. 03-2497/1-1 od 26.06.2020. godine	4	4
P10 Na master studijama		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Ukupan broj mentorstava 3 za period 2017-2021. (*Spisak kandidata sa pratećim podacima se nalazi u prilogu)	2	6

P12 Na osnovnim studijama		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Ukupan broj mentorstava 8 za period 2017-2021. (*Spisak kandidata sa pratećim podacima se nalazi u prilogu)	0.5	4
Članstvo u komisijama			
P13 Član komisije za ocjenu/odbranu doktorske disertacije na matičnom univerzitetu		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Bojaj, M., 2021, Maintaining price stability in Montenegro through governance of external and internal factors of inflation, Održavanje stabilnosti cijena u Crnoj Gori kroz upravljanje spoljnim i unutrašnjim faktorima inflacije.	2	2
Kvalitet nastave			
P17 Kvalitet pedagoškog rada, odnosno kvalitet nastave		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Po Odluci Vijeća Ekonomskog fakulteta br. 01/3588 od 21.12.2021. godine	do 5	5

ZBIRNI PREGLED RADOVA I BODOVA

DJELATNO ST	Broj radova		Broj bodova	
	Poslije izbora	Ukupno	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNOISTRAŽIVAČKI RAD	15	39	67,5	144,6
3. PEDAGOŠKI RAD	14	26	21	54,5
4. STRUČNI RAD	12	28	28	64
UKUPNO	64	93	116,5	263,1

IZVJEŠTAJ RECENZENTA

I OCJENA USLOVA

ISPUNJENOST USLOVA U POGLEDU STEPENA OBRAZOVANJA

Kolega, prof. dr Nikola Milović, rođen je 17. decembra 1980. godine u Nikšiću i diplomirao je 2003. godine na Ekonomskom fakultetu Univerziteta Crne Gore, odbranio je magistarski rad 2007. godine na Ekonomskom fakultetu, Univerziteta u Beogradu i doktorsku disertaciju "Konkurentnost privrede Crne Gore" odbranio je 8. aprila 2011. godine na Ekonomskom fakultetu, Univerziteta Crne Gore, čime je stekao akademski stepen doktora ekonomskih nauka. U zvanje docenta izabran je 3.5.2012. godine na predmetima *Ekonomija Evropske unije, Kohezioni politika i strukturni fondovi Evropske unije i Zajedničko tržište i politika konkurencije Evropske unije*. U zvanje vanrednog profesora na Ekonomskom fakultetu - Univerziteta Crne Gore izabran je 5.7.2017. godine za oblast *Ekonomska analiza i politika*.

Na osnovu uvida u konkursnu dokumentaciju možemo zaključiti da prof. dr Nikola Milović, kroz dinamičan proces svog obrazovanja, ispunjava sve zakonske uslove za izbor u akademsko zvanje za oblast Ekonomika analiza i politika, na Ekonomskom fakultetu Univerziteta Crne Gore.

NAUČNOISTRAŽIVAČKI RAD

Naučno-istraživački rad i profesionalni razvoj prof. dr Nikole Milovića pratila sam od samog procesa njegovog studiranja, zatim kroz zajednički rad na razvojnim projektima, mentorstvo na doktorskoj disertaciji, kao i zajedničkom radu na smjeru Evropske ekonomske integracije, na redovnim i postdiplomskim studijama. Profesionalna posvećenost, odgovornost i energija karakterišu kandidata od početka devetnestogodišnje saradnje. Naučno-istraživački rad kandidata najvećim dijelom je fokusiran na analizu i izučavanje ekonomske analize i politike Crne Gore u kontekstu evropskih ekonomskih integracija. Aktuelnost i kvalitet naučno-istraživačkih radova kolege Milovića rezultat su višegodišnjeg istraživanja krajnje složenih i ne tako rijetko protivurječnih pitanja privrednog razvoja Crne Gore i brojnih aspekata makroekonomske regulacije male i otvorene crnogorske ekonomije. Sistematično profilisanje naučno-istraživačke oblasti kandidata potvrđuje njegovu opredjeljenost izučavanju nacionalne ekonomije i supranacionalnog sistema Evropske unije, sveobuhvatnu analizu mehanizma funkcionisanja zajedničkog evropskog tržišta i politika EU sa

akcentom na politiku konkurencije. Kvalitet priloženih naučno-istraživačkih radova dr Milovića dodatno je osnažen njegovim angažovanjem u većem broju strateških razvojnih projekata Crne Gore. Analitičnost, sintetičnost i neophodna istraživačka kritičnost, karakterišu radove kandidata, posebno u segmentima izučavanja strateškog okvira razvoja Crne Gore. Istraživačke teme, izvori i primjena odgovarajućih naučnih metoda u cilju generisanja naučnih rezultata, produkovali su čitav niz radova prezentiranih na međunarodnim kongresima, simpozijumima i konferencijama.

Pored navedenog, ističem sljedeće radove kolege Milovića:

1. Dragasevic, Z., Milovic, N., Djuricic, V., Backovic, T. (2021), u radu *Analyzing the factors influencing the formation of the price of electricity in the deregulated markets of developing countries, Energy Reports 7, pp. 937-949 (Q1)*, autori koriste regresioni model za određivanje uticaja najznačajnijih faktora koji determinišu cijenu električne energije. Poseban doprinos ovog rada je što su razvijena dva regresiona modela, jedan kojim se određuje uticaj na cijenu električne energije koja je proizvedena iz tradicionalnih izvora, a drugi model uključuje u analizu i električnu energiju proizvedenu iz održivih izvora energije, kao što su male hidroelektrane. Ekonomika analiza ovog istraživanja ukazuje na potencijal dereguliranih tržišta zemalja u razvoju koji se ogleda u većem korišćenju električne energije koja je proizvedena iz održivih izvora energije. Kada se u mrežu uključi energija iz malih hidroelektrana (kao i energija iz ostalih održivih izvora, kao što su sunce, vjetar, bionergija) doći će do smanjenja deficita električne energije, što će u krajnjoj liniji dovesti do smanjenja zavisnosti od uvoza električne energije, boljeg energetskog balansa i ekonomskog rasta nacionalnih ekonomija.

2. Milović, N., Jocović, M., & Martinović, N. (2021). *Analysis of the Impact of Macroeconomic Stability on the Level of Global Competitiveness of Western Balkan Countries*, objavljen u Journal of Central Banking Theory and Practice. Predmetni rad predstavlja nastavak istraživanja profesora Milovića u oblasti ekonomske analize i politike. Kroz primjenu analitičko-hijerarhijskog metoda (AHP) višekriterijumske analize, poseban fokus rada jeste na determinantama makroekonomske stabilnosti, odnosno analizi njihovog uticaja na nivo globalne konkurentnosti nacije. Kao referentna baza za analizu uspjehnosti države sa aspekta konkurentnosti, uzeta je rang lista Svjetskog ekonomskog foruma. Rad je značajan sa regionalnog aspekta imajući u vidu da istraživanje uključuje grupu zemalja Zapadnog Balkana koja ima perspektivu skorijeg članstva u Evropskoj uniji. Globalna ekonomska kriza, regionalni politički konflikti i tenzije, kao i interni problemi u održivosti javnih finansija svake od posmatranih država ponaosob, identifikovani su kao ključni faktori koji utiču na makroekonomsku stabilnost i posljedično nivo globalne konkurentnosti država regiona.

Milović zaključuje da makroekonomska stabilnost predstavlja neophodan preduslov stvaranja stimulativnog poslovnog okruženja koje će doprinosti konkurentnosti nacije i ostvarivanju održivih stopa ekonomskog rasta i razvoja u dužem vremenskom periodu.

3. Milović, N., & Martinović, N. (2021) *Slight recovery of economic activity in a complex socio-political environment*. SEE-6 Economic Outlook, 7 (2). Publikacija SEE6 Economic Outlook koju publikuje Asocijacija zemalja Jugoistočne Evrope, daje pregled makroekonomskih indikatora i analizu ekonomske stvarnosti u šest zemalja regiona i to Srbiji, Crnoj Gori, Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Sjevernoj Makedoniji i Sloveniji. Pored analize aktuelnog stanja, publikacija daje i projekcije kretanja ključnih makroekonomskih indikatora u narednom periodu. Predmet posebnog interesovanja u posljednjem broju koji je objavljen 2021. godine, jeste početak postepenog oporavka regionalnih ekonomija nakon velikog pada ekonomske aktivnosti koji se desio 2020. godine. Milović i autori ukazuju da složeni društveno-politički ambijent predstavlja ograničavajući faktor u procesu povratka crnogorske ekonomije u stanje prije pandemije.

Na osnovu svega izloženog, ističem da kandidat prof. dr Nikola Milović, u pogledu naučnoistraživačkog rada, zadovoljava uslove za izbor u zvanje redovnog profesora na Ekonomskom fakultetu, Univerziteta Crne Gore.

ANALIZA PEDAGOŠKE OSPOSOBLJENOSTI

Prof. dr Nikola Milović ima preko osamnaest godina radnog iskustva na Ekonomskom fakultetu u Podgorici. Još kao student bio je angažovan kao demonstrator na predmetu *Privredni razvoj*. Nakon diplomiranja zasnovao je radni odnos na Ekonomskom fakultetu, Univerziteta Crne Gore kao saradnik u nastavi. U periodu 2004-2012. bio je saradnik je u nastavi na predmetima: *Privredni razvoj, Teorija i analiza ekonomske politike i Globalizacija svjetske privrede*. U zvanje docenta na Ekonomskom fakultetu - Univerziteta Crne Gore izabran je 2012. godine na predmetima *Ekonomija Evropske unije, Zajedničko tržište i politika konkurencije EU i Kohezion politika i strukturni fondovi EU*. Na postdiplomskim akademskim magistarskim studijama Ekonomskog fakulteta (smjer Evropske ekonomske integracije) od 2012. godine izvodi nastavu na predmetu *Ekonomija Evropske unije*. U zvanje vanrednog profesora na Ekonomskom fakultetu - Univerziteta Crne Gore izabran je 5.7.2017. godine za oblast *Ekonomska analiza i politika predmeti Ekonomija Evropske unije, Zajedničko tržište i politika konkurencije EU i Kohezion politika i strukturni fondovi EU*. Pored toga, izvodi nastavu iz predmeta *Menadžment investicijama na osnovnim primijenjenim studijama menadžmenta u Podgorici i Bijelom Polju*. Na Filozofskom fakultetu odsjek Sociologija od 2012. godine, po internom konkursu UCG, izvodio je nastavu na predmetu *Osnovi ekonomije*. Takođe, u periodu 2013-2019. godine, izvodio je nastavu na predmetu *Ekonomске integracije i EU na studijskom programu Menadžment u pomorstvu na Pomorskom fakultetu u Kotoru*. Sem navedenog pedagoški rad kolege Milovića ogleda se kroz mentorstvo na značajnom broju magistarskih i diplomskih radova.

Dosadašnjim pedagoškim angažmanom i korektnim i podsticajnim odnosom prema studentima prof. dr Nikola Milović je pokazao visok stepen komunikacije i stručne i profesionalne odgovornosti.

STRUČNI RAD

Stručna i naučna osposobljenost prof. dr Nikole Milovića u oblasti ekonomske analize i politike, kao i u oblasti evropskih integracionih procesa, omogućila je kandidatu angažovanje u brojnim istraživačkim projektima. Kvalitetan i značajan naučnoistraživački rad dr Nikole Milovića rezultirao je značajnim stručnim iskustvom čime je dokazao sposobnost praktične implementacije teorijskih znanja, a koje je posebno došlo do izražaja u izradi brojnih projekata od kojih se posebno ističu:

- *Izrada Prostornog Plana Crne Gore do 2040 godine, sektor privreda, Vlada Crne Gore 2020. godina;*
- *Opština u okviru glavnog grada Golubovci, Izrada Studije opravdanosti teritorijalne promjene;*
- *Procjena tržišne vrijednosti privrednog društva Aerodromi Crne Gore, 2019. godina.*
- *Modeli za utvrđivanje naknade za korišćenje pristaništa u Lepetanima i Kamenarima za svrhe trajektnog prevoza i ocjena faktora koji utiču na početnu cijenu, javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore, 2018. godina.*

- *Analiza ekonomsko-finansijskih i pravnih posljedica iskriženja imovine iz bilansa, Željeznička infrastruktura Crne Gore, 2019. godina.*

- *Model restrukturiranja i optimizacije poslovanja Javnog preduzeća za nacionalne parkove Crne Gore, 2018. godina.*

- *Izrada Elaborata Analiza poslovanja i modeli restrukturiranja privrednog društva Hotel Sidro DOO, AD Luka Bar, 2018. godina.*

- *Izrada bazne studije – usluge za potrebe izrade Prostornog Plana Crne Gore, Ministarstvo održivog razvoja i turizma, 2018. godina,* kao i međunarodni projekti: *Strengthening capacities for the implementation of dual education in Montenegro higher education (DUALMON), Međunarodni program EPPKA2 - Cooperation for innovation and the exchange of good practices - Capacity Building in higher education - Structural Projects 2021-2024, Jean Monnet Centre of Excellence, The Challenges of the Enlargement Policy: EU versus China's diplomacy in Western Balkans 2020-2023.*

Kao poseban doprinos ističem angažovanje kolege Milovića kao člana radne grupe za pripremu pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 1- Slobodno kretanje roba; poglavlje 8 - Politika konkurencije i poglavlje 29 – Carinska unija.

Stručna usavršavanja koja je obavio u inostranstvu kao praktična implementacija teorijskih znanja kvalifikovali su kolegu Milovića da bude izabran za dekana Ekonomskog fakulteta u dva mandata perioda 2016-2022. godine.

II VERIFIKACIJA BODOVANJA

ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DJELATNOSTIMA I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova		Broj bodova	
	Poslije izbora	Ukupno	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNO ISTRAŽIVAČKI RAD	15	39	67,5	144,6
3. PEDAGOŠKI RAD	14	26	21	54,5
4. STRUČNI RAD	12	28	28	64
UKUPNO	64	93	116,5	263,1

III MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

Na osnovu svega navedenog, sa zadovoljstvom konstatujem da kandidat prof. dr Nikola Milović u potpunosti ispunjava uslove predviđene Zakonom o visokom obrazovanju Crne Gore, uključujući i uslove i kriterijume za izbor u akademska zvanja za oblast Ekonomska analiza i politika na Ekonomskom fakultetu u Podgorici.

Na bazi dosadašnjeg naučno-istraživačkog rada koji je prezentiran kroz objavljene radove u više međunarodnih časopisa, na bazi dosadašnjeg stručnog rada koji je potvrđen kroz realizaciju više strateških razvojnih projekata Crne Gore, kao i kroz izvanrednu pedagošku osposobljenost koja je potvrđena kroz kvalitetan rad sa studentima, predstavlja mi posebno zadovoljstvo da prof. dr Nikolu Milovića **predložim za izbor u zvanje redovnog profesora** za oblast Ekonomska analiza i politika na Ekonomskom fakultetu Univerziteta Crne Gore.

RECENZENT

Prof. dr Gordana Đurović, redovni profesor Ekonomski fakultet, Univerzitet Crne Gore

IZVJEŠTAJ RECENZENTA

I OCJENA USLOVA

ISPUNJENOST USLOVA U POGLEDU STEPENA OBRAZOVANJA

Na osnovu predloga Vijeća Ekonomskog fakulteta i odluke Senata Univerziteta Crne Gore od 25.1.2022. godine, imenovani smo u komisiju za razmatranje konkursnog materijala i pisanje izvještaja za izbor u akademsko zvanje za oblast Ekonomska analiza i politika na Ekonomskom fakultetu Univerziteta Crne Gore. Na konkurs se prijavio kandidat prof. dr Nikola Milović, rođen 17.12.1980. godine u Nikšiću. Osnovnu i srednju školu-gimnaziju opšteg smjera, završio

je u Budvi. Zvanje diplomiranog ekonomiste stekao je 2003. godine na Ekonomskom fakultetu Univerziteta Crne Gore sa prosjekom studiranja 9.39. Na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Beogradu 31.10.2007. godine, odbranio je magistarski rad *Ekonomska politika i razvoj Crne Gore u procesu priključivanja Evropskoj uniji*. Doktorsku disertaciju pod nazivom *Konkurentnost privrede Crne Gore* odbranio je na Univerzitetu Crne Gore, Ekonomskom fakultetu u Podgorici 08.04.2011. godine, čime je stekao akademski stepen doktor ekonomskih nauka. U zvanje docenta na Ekonomskom fakultetu - Univerziteta Crne Gore izabran je 03.05.2012. godine na predmetima Ekonomija Evropske unije, Zajedničko tržište i politika konkurencije EU i Koheziona politika i strukturni fondovi EU. U zvanje vanrednog profesora na Ekonomskom fakultetu - Univerziteta Crne Gore izabran je 2017. godine za oblast Ekonomska analiza i politika predmeti Ekonomija Evropske unije, Zajedničko tržište i politika konkurencije EU i Koheziona politika i strukturni fondovi EU.

Na osnovu uvida u konkursnu dokumentaciju konstatujem da prof. dr Nikola Milović u pogledu stepena obrazovanja ispunjava sve zakonske uslove za izbor u akademsko zvanje redovni profesor za oblast Ekonomska analiza i politika na Ekonomskom fakultetu Univerziteta Crne Gore.

NAUČNOISTRAŽIVAČKI RAD

Na osnovu biografije kandidata prof. dr Nikole Milovića kao i priložene bibliografije može se zaključiti da je naučnoistraživačka oblast kandidata bogata i po sadržaju i aktuelnosti tema koje obrađuje. Bogati naučni doprinos ogleda se u objavljivanju više stručnih radova. Među njima se izdvajaju: tri rada koja su indeksirana na Social Sciences Citation Index listi, više radova koji se nalaze u Scopus bazama. Iz višegodišnjeg rada i istraživanja složenih privrednih pitanja, očito je da se radi o zreлом naučnom radniku koji se bavi ekonomskom analizom politikom, problematikom nacionalne ekonomija, ekonomije Evropske unije, zajedničkim tržištem EU, politikom konkurencije EU, sa posebnim fokusom na analizu konkurentnosti privrede. Radovi imaju dobro koncipiran sadržaj istraživanja, sa korektnom primjenom naučnog metoda uz osmišljenu i logički povezanu cjelinu, ukazuju na konkretne probleme i moguća rješenja. U najvećem broju naučnih radova, kandidat nudi nove koncepte i mehanizme za njihovo rješavanje, čime ostvaruje značajne istraživačke rezultate.

Sem pomenutog istakao bih i sledeće radove:

1. Milovic, N., Jovic, M., Djuric, V. (2020). The Role of Entrepreneurship in the Development of Local Self-Governments in Montenegro, koji je objavljen u časopisu *Transformations in Business and Economics*, indexiran na SSCI listi (Q2) U pomenutom radu autori posmatraju razvoj preduzetništva kao značajan faktor ekonomskog razvoja, kako za privredu Evropske unije, tako i za privredu Crne Gore. Uspješna mikro, mala i srednja preduzeća ubrzano rastu i direktno doprinose razvoju lokalne samouprave, aktivno i stalno komuniciraju sa okruženjem, što u jednom trenutku može značajno doprineti većem stepenu njihove efikasnosti i efektivnosti. Rezultati sprovedenog istraživanja potvrdili su vezu između razvoja preduzetništva i ekonomskog razvoja lokalnih samouprava u Crnoj Gori. Osnovni zaključak do kojeg su autori došli jeste da povećanje broja preduzeća u opštini dovodi do povećanja zaposlenosti ili smanjenja stope nezaposlenosti i da povećanje broja preduzeća po glavi stanovnika u opštini rezultira boljim bilans budžeta opštine. Takođe, važno je napomenuti da se pokazalo da preduzetništvo utiče na povećanje zaposlenosti i budžeta opština, kao i na porast stanovništva na lokalnom nivou.

2. Martinović, N., & Milović, N. (2021) Dužnička kriza ekonomije Crne Gore – uzroci i posljedice. Tematski zbornik "Makroekonomska stabilnost i unapređenje konkurentnosti zemalja Zapadnog Balkana. Analiza makroekonomskih performansi nacionalne ekonomije, predmet je naučnog rada objavljenog u tematskom zborniku čiji je izdavač Institut ekonomskih nauka iz Beograda. Pandemija virusa Covid19 dovela je do pojave velikih problema u održivosti javnih finansija većine svjetskih ekonomija, pa i Crna Gora kao mala i visoko zavisna uvozna ekonomija, nije mogla predstavljati izuzetak. Sprovedeno istraživanje u okviru rada, vrši raščlanjivanje državnog duga Crne Gore u pogledu njegove geografske, valutne i kamatne strukture kao i ispitivanje relacija koje postoje između državnog duga i preostalih makroekonomskih indikatora crnogorske ekonomije. Kroz sprovedenje koncepta analize vremenskih serija, primjenom Box-Jenkins strategije modeliranja, na bazi dobijenih rezultata i sprovedene analize, autori ukazuju da je zdravstvena kriza samo dodatno naglasila sve

strukturne probleme ekonomije Crne Gore, naročito u pogledu državnog duga i ispunjavanja kriterijuma koji su propisani Ugovorom iz Maastrichta.

3. U koautorskom radu, Melovic, B., Milovic, N., Backovic-Vulic, T., Dudic, B., & Bajzik, P. (2019), *Attitudes and Perceptions of Employees toward Corporate Social Responsibility in Western Balkan Countries: Importance and Relevance for Sustainable Development*, objavljen u časopisu *Sustainability (Q2)*, autori nastoje da identifikuju faktore koji utiču na stavove i percepcije zaposlenih o društveno odgovornom poslovanju (CSR), kao i o tome da li postoji značajna razlika u primjeni CSR u analiziranim zemljama Zapadnog Balkana, posebno sa aspekta pripadnosti javnom i privatnom sektoru. Ovo je prvo akademsko istraživanje ovog tipa koje je ispitalo stavove zaposlenih o CSR integralno obuhvatajući pet zemalja Zapadnog Balkana. Oslanjajući se na rezultate istraživanja, autori su otkrili da postoje značajne razlike u razumijevanju i prihvatanju CSR po analiziranim državama, dok su znatno manje razlike između privatnog i javnog sektora. Menadžeri mogu ovo iskoristiti u svojim budućim odlukama i moraju biti svjesni da problem nedostatka znanja i vještina moraju rješavati kontinuirano.

Sa zadovoljstvom ističem da kandidat u pogledu naučnoistraživačkog rada, zadovoljava uslove za izbor u u akademsko zvanje redovni profesor za oblast Ekonomska analiza i politika na Ekonomskom fakultetu Univerziteta Crne Gore.

ANALIZA PEDAGOŠKE OSPOSOBLJENOSTI

Nikola Milović ima bogato radno iskustvo na Ekonomskom fakultetu u Podgorici. Nakon diplomiranja zasnovao je radni odnos na Ekonomskom fakultetu-Univerziteta Crne Gore kao saradnik u nastavi. Od 2004. godine bio je saradnik u nastavi na predmetima: "Privredni razvoj", "Teorija i analiza ekonomske politike" i "Globalizacija svjetske privrede". U zvanje docenta na Ekonomskom fakultetu - Univerziteta Crne Gore izabran je 2012. godine na predmetima *Ekonomija Evropske unije, Zajedničko tržište i politika konkurencije EU i Koheziona politika i strukturni fondovi EU*. Na postdiplomskim akademskim magistarskim studijama Ekonomskog fakulteta (smjer Evropske ekonomske integracije) od 2012. godine izvodi nastavu na predmetu *Ekonomija Evropske unije*. Pored toga, izvodi nastavu iz predmeta *Menadžment investicijama* na osnovnim primijenjenim studijama menadžmenta u Podgorici i Bijelom Polju. Takođe, u periodu 2013-2016. godine, izvodio je nastavu na predmetu *Ekonomске integracije i EU* na studijskom programu Menadžment u pomorstvu na Cetinju. Na Filozofskom fakultetu odsjek Sociologija od 2012. godine, po internom konkursu UCG, izvodi nastavu na predmetu *Osnovi ekonomije*. U zvanje vanrednog profesora na Ekonomskom fakultetu - Univerziteta Crne Gore izabran je 2017. godine za oblast Ekonomska analiza i politika.

Kandidat dr Nikola Milović je u proteklom periodu na veoma profesionalan način pristupio obavljanju radnih zadataka, što je potvrđeno i kroz niz ocjena iz anketa koje predstavljaju sastavni dio procesa rada na univerzitetu. Dosadašnjim pedagoškim angažmanom koji se ogleda i u većem broju mentorstava na osnovnim i magistarskim studijama, kao i korektnim i podsticajnim odnosom prema studentima i kolegama prof dr Nikola Milović je pokazao visok stepen komunikacije i stručne i profesionalne odgovornosti.

Ocjena stručnog rada

Značajan naučnoistraživački rad kandidata rezultirao je stručnim iskustvom čime je dokazao sposobnost praktične implementacije teorijskih znanja, a koje je posebno došlo do izražaja u izradi brojnih projekata. Učestvovao je u izradi više naučnoistraživačkih i stručnih projekata čiji je nosilac bio Ekonomski fakultet u Podgorici, posebno ističem sledeće: *Izrada Prostornog Plana Crne Gore do 2040 godine, sektor privreda, Vlada Crne Gore 2020. godina; opština u okviru glavnog grada Golubovci, Izrada Studije opravdanosti teritorijalne promjene, procjena tržišne vrijednosti privrednog društva Aerodromi Crne Gore, 2019. godina.*

Kroz stručni rad prof. dr Nikola Milović se dokazao naučnoj i široj društvenoj javnosti u praktičnoj implementaciji teorijskih znanja. Posebno ističem veoma predan, stručan i kolegijalni odnos, tokom obavljanja funkcije Dekana Ekonomskog fakulteta Univerziteta Crne Gore.

II VERIFIKACIJA BODOVANJA

ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DJELATNOSTIMA I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova		Broj bodova	
	Poslije izbora	Ukupno	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNO ISTRAŽIVAČKI RAD	15	39	67,5	144,6
3. PEDAGOŠKI RAD	14	26	21	54,5
4. STRUČNI RAD	12	28	28	64
UKUPNO	64	93	116,5	263,1

III MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

Prikaz naučnoistraživačkog, pedagoškog i stručnog rada ukazuje da se radi o kvalitetnom naučnom radniku, koji je je ostvario značajane naučnoistraživačke rezultate u oblasti kojom se bavi i obiman i raznovrstan nastavno-pedagoški rad. To potvrđuje svojim naučnim stvaralaštvom, nastavničkim entuzijazmom i intenzivnom stručnom aktivnošću.

Imajući u vidu dosadašnji naučnoistraživački rad, čiji je kvalitet očičen u velikom broju naučnih i stručnih radova iz uže naučne oblasti Ekonomska analiza i politika, sa zadovoljstvom konstatujem da kandidat prof. dr Nikola Milović u potpunosti ispunjava uslove, u pogledu stepena obrazovanja, naučnoistraživačkog rada, pedagoške osposobljenosti i stručnog rada, predviđene Zakonom o visokom obrazovanju i Uslova i kriterijuma za izbor u akademska zvanja Savjeta za visoko obrazovanje.

Na osnovu svega navedenog, sa zadovoljstvom podržavam izbor prof. dr Nikole Milovića u **akademska zvanje redovni profesor** za oblast Ekonomska analiza i politika na Ekonomskom fakultetu Univerziteta Crne.

RECENZENT

Prof. dr Milivoje Radović, redovni profesor
Ekonomski fakultet Univerzitet Crne Gore

IZJVEŠTAJ RECENZENTA

I OCJENA USLOVA

ISPUNJENOST USLOVA U POGLEDU NIVOA OBRAZOVANJA

Odlukom Senata Univerziteta Crne Gore od 25.1.2022. godine, imenovani smo u Komisiju za razmatranje konkursnog materijala i pisanje izvještaja za izbor u akademsko zvanje za oblast Ekonomska analiza i politika na Ekonomskom fakultetu Univerziteta Crne Gore. Nakon pregleda konkursne dokumentacije konstatujem da se na oglas prijavio kandidat prof. dr Nikola Milović rođen 17.12.1980. godine u Nikšiću. Studije na Ekonomskom fakultetu Univerziteta Crne Gore završio je u redovnom roku sa prosjekom studiranja 9,39 i 2003. godine stekao zvanje diplomiranog ekonomiste. Zvanje magistra ekonomskih nauka stekao je 2007. godine na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Beogradu. Naziv odbranjenog magistarskog rada: *Ekonomska politika i razvoj Crne Gore u procesu priključivanja Evropskoj uniji*. Na Univerzitetu Crne Gore, Ekonomskom fakultetu u Podgorici 2008. godine upisao je doktorske studije i 2011. godine obranio doktorsku disertaciju pod nazivom *Konkurentnost privrede Crne Gore*. Nakon diplomiranja, zasnovao je radni odnos na Ekonomskom fakultetu Univerziteta Crne Gore, 01.02.2004. kao saradnik u nastavi. U zvanje docenta na Ekonomskom fakultetu - Univerziteta Crne Gore izabran je 2012. godine, a u zvanje vanrednog profesora za oblast Ekonomska analiza i politika 2017. godine.

Na osnovu uvida u konkursnu dokumentaciju konstatujem da prof. dr Nikola Milović u pogledu stepena obrazovanja ispunjava sve zakonske uslove za izbor u akademsko zvanje redovni profesor za oblast Ekonomska analiza i politika na Ekonomskom fakultetu Univerziteta Crne Gore.

NAUČNOISTRAŽIVAČKI RAD

Na osnovu detaljnog uvida u prijavu i klasifikacionu bibliografiju kandidata prof. dr Nikole Milovića može se zaključiti da je kandidat svoj dosadašnji naučno istraživački rad usmjerio na aktuelne probleme u područjima ekonomske analize i politike, nacionalne ekonomije, ekonomije Evropske unije, zajedničkog tržišta EU, politike konkurencije EU, i konkurentnosti crnogorske ekonomije. Kolega Milović je kao autor i koautor objavio radove u relevantnim stručnim međunarodnim časopisima, kao i radove prezentirane na međunarodnim i domaćim konferencijama. Objavljene radove karakteriše analitičnost u razmatranju problema za savremenu ekonomsku teoriju i politiku i sposobnost donošenja adekvatnih zaključaka i anticipacije budućih pravaca i razvoja evropskih integracija koje su od značaja za ekonomsku politiku Crne Gore. Kroz svoj naučno istraživački rad prof. dr Nikola Milović je koristio analitičke i druge metode u cilju generisanja naučnih rezultata.

Prateći rad kolege Nikole Milovića kroz odličnu saradnju koju imamo duži niz godina, istakao bih sljedeće njegove radove:

1. Milovic, N., Jocovic, M., Djuriscic, V. (2020). The Role of Entrepreneurship in the Development of Local Self-Governments in Montenegro, objavljen u časopisu Transformations in Business & Economics (Q2). Promovisanje preduzetništva kao značajnog faktora privrednog razvoja Crne Gore posebno je snažno u posljednjih deset godina. Bez obzira na njegovu ulogu i doprinos, u Crnoj Gori nije bilo studija koje bi objektivno utvrdile uticaj preduzetništva na ekonomski razvoj. S tim u vezi, autori ovog rada su uspjeli da ispituju uticaj preduzetništva na razvoj lokalnih samouprava u Crnoj Gori, na prikupljenim podacima za period 2009-2017. godine. Rezultati su otkrili značajne razlike u stepenu razvijenosti među opštinama, bez obzira na jedinstvenu nacionalnu strategiju razvoja preduzetništva. Takođe, važno je napomenuti da se pokazalo da preduzetništvo utiče na povećanje zaposlenosti i budžeta opština, kao i na porast stanovništva na lokalnom nivou. Kao osnovna ograničenja istraživanja autori su identifikovali nedostatak podataka na lokalnom nivou koji se odnose na indikatore razvoja preduzetništva, koji bi ekonometrijsku analizu učinili potpunijom. Osim toga, nedostatak sličnih istraživanja u susjednim zemljama je takođe jedno od ograničenja u pogledu donošenja zaključaka, komparativne analize i preporuka. Ovaj rad, međutim, pruža mogućnost sprovođenja daljih istraživanja u cilju analize razvoja preduzetništva na Zapadnom Balkanu ili uporedne analize uloge preduzetništva u zemljama u razvoju u odnosu na zemlje članice EU u kontekstu faktora koji utiču na oblikovanje ekonomske politike.

2. Milović, N., Jocović, M., Martinović, N. (2021), Analysis of the Impact of Macroeconomic Stability on the Level of Global Competitiveness of Western Balkan Countries, objavljen u Journal of Central Banking Theory and Practice. Konkurentnost, kao složen pojam, može se posmatrati na različite načine, iz perspektive pojedinca, grupe, kompanije i/ili države. Predmet ovog rada je uticaj makroekonomske stabilnosti na nivo konkurentnosti nacionalnih ekonomija Zapadnog Balkana posmatrano kroz faktorsku analizu. Kroz primjenu metode analitičko-hijerarhijskog procesa (AHP), posebna pažnja posvećena je uporednom rangiranju zemalja Zapadnog Balkana. Rangiranje je napravljeno u odnosu na makroekonomsku stabilnost i pozicije zemalja na rang listi Svjetskog ekonomskog foruma, na osnovu Indeksa globalne konkurentnosti, za tri definisana vremenska perioda. U radu se identifikuje ključni faktori koji utiču na konkurentnost zemalja Zapadnog Balkana. Nalazi istraživanja pokazuju da je makroekonomska stabilnost ima jak uticaj na nivo globalne konkurentnosti nacionalnih ekonomija. Značaj istraživanja, kao i težnja ka pristupanju „porodici evropskih naroda“, nameću potrebu proučavanja konkurentnosti sa ciljem primjene novih strateških opredjeljenja u crnogorskoj privredi. Činjenica da je konkurentnost u svim svojim oblicima imperativ u razvoju privrede i da je nauka u Crnoj Gori u proteklom periodu veoma kratko izučavala, daje posebnu draž predmetu i cilju istraživanja koje je predstavljeno u radu.

3. Posebno interesantna je serija članaka objavljenih u publikaciji SEE6 Economic Outlook koju publikuje Asocijacija zemalja Jugoistočne Evrope. Ova publikacija daje pregled makroekonomskih indikatora i analizu ekonomske stvarnosti u šest zemalja regiona i to Srbiji, Crnoj Gori, Bosni i Heregovini, Hrvatskoj, Sjevernoj Makedoniji i Sloveniji. Pored analize aktuelnog stanja, publikacija daje i projekcije kretanja ključnih makroekonomskih indikatora u narednom periodu. Među radovima iz ove serije izdvajam Milović, N., Martinović, N. (2021), Covid 19 and the debt crisis of the Montenegrin economy, Vol. 7, kao i rad istih autora (2020), Tourism dependent economy severely hit by

COVID-19, kao i rad (2020), Continued high growth rates. Makroekonomski okvir, pokazatelji kao i predviđanja za 2020. i 2021. godinu. Kao polugodišnje publikacije na engleskom jeziku koja donosi najnovijija privredna kretanja i kratkoročne makroekonomske projekcije za Crnu Goru. Ekonomska analiza i politika Crne Gore, predstavljeni su u radovima u kojima se na veoma jasan način daju projekcije kao i ograničenja za ostvarenje istih.

Analiza prethodno navedenih radova upućuje na zaključak da kolega Milović, kroz svoj naučno istraživački rad izrasta u vrsnog istraživača, sa posebnim smislom za stvaralačko korišćenje naučnih metoda i njihovo testiranje u ekonomskoj strukturi i razvoju Evropske unije i Crne Gore. Pojave i procese vezane za ekonomsku analizu i politiku Crne Gore dovodi u širi kontekst i upoređuje sa regionalnim i evropskim ekonomijama.

Na osnovu svega izloženog, sa zadovoljstvom ističem da kandidat prof. dr Nikola Milović, u pogledu naučno istraživačkog rada, zadovoljava uslove za izbor u zvanje redovnog profesora na Ekonomskom fakultetu Univerziteta Crne Gore.

ANALIZA PEDAGOŠKE OSPOBLJENOSTI

Kandidat je nakon diplomiranja stekao zvanje saradnika u nastavi i 01.02.2004. zasnovao radni odnos na Ekonomskom fakultetu. Od 2004-2012 godine bio je saradnik je u nastavi na predmetima: Privredni razvoj, Teorija i analiza ekonomske politike i Globalizacija svjetske privrede” U zvanje docenta na Ekonomskom fakultetu - Univerziteta Crne Gore izabran je 2012. godine na predmetima *Ekonomija Evropske unije, Zajedničko tržište i politika konkurencije EU i Kohezion politika i strukturalni fondovi EU*. Osim toga, izvodio je nastavu i na Pomorskom fakultetu u Kotoru i Filozofskom fakultetu u Nikšiću. U zvanje vanrednog profesora na Ekonomskom fakultetu - Univerziteta Crne Gore izabran je 2017. godine za oblast Ekonomska analiza i politika predmeti *Ekonomija Evropske unije, Zajedničko tržište i politika konkurencije EU i Kohezion politika i strukturalni fondovi EU*. Takođe, od 2020. godine izvodi nastavu na predmetu Nacionalna ekonomija na osnovnim akademskim studijama Ekonomije.

Imajući u vidu navedeno, u promatranom periodu, kolega Milović je specijalizirajući se u veoma važnim područjima ekonomske analize i politike i aktuelnog procesa evropskih integracija u potpunosti ispunio sve postavljene zadatke i ostvario veoma dobar profesionalni i stručni odnos, kako sa svojim kolegama tako i sa studentima, što ga preporučuje za izbor u veće akademsko zvanje.

OCJENA STRUČNOG RADA

Uvidom u u raspoloživu dokumentaciju i biografiju, može se zaključiti da je riječ o kandidatu koji je prisutan u društvenom i privrednom životu Crne Gore. Kolega Milović je učestvovao u radu više stručnih međunarodnih i domaćih konferencija koje su se bavile pitanjima vezanim za ekonomski život, Crne Gore i Evropske unije. Član je radne grupe za pripremu pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za područje koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 1- Slobodno kretanje roba; poglavlje 8 - Politika konkurencije i poglavlje 29 – Carinska unija. Ističem stručna usavršavanja koja je obavio u inostranstvu: Copenhagen business school, University of Nice - School of Economics and Business de l'UN, TUM School of Management, Technical University of Munich, ISEG - Lisbon School of Economics & Management Portugal, Georgetown University USA, American University in Dubai UEA, Zhejiang Normal University China. Takođe od 2016. godine sa uspjehom obavlja funkciju Dekana Ekonomskog fakulteta Univerziteta Crne Gore, kao i člana Savjeta Centralne Banke Crne Gore od jula 2018. godine.

Kroz stručni rad kolega Milović je apsolutno dokazao izuzetno umjeće u praktičnoj implementaciji teorijskih znanja.

II VERIFIKACIJA BODOVANJA

ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DJELATNOSTIMA I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova		Broj bodova	
	Poslije izbora	Ukupno	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNO ISTRAŽIVAČKI RAD	15	39	67,5	144,6
3. PEDAGOŠKI RAD	14	26	21	54,5
4. STRUČNI RAD	12	28	28	64
UKUPNO	64	93	116,5	263,1

III MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

Stiče se jasan uvid da kolega prof. dr Nikola Milović u potpunosti ispunjava predviđene uslove iz Zakona o visokom obrazovanju Crne Gore, uključujući i Uslove i kriterijume za izbor u akademska zvanja, u konkretnom slučaju za oblast Ekonomska analiza i politika.

Sa posebnim zadovoljstvom a na osnovu prikazanih rezultata naučno istraživačkog, stručnog i pedagoškog rada kandidata prof. dr Nikolu Milovića predlažem za izbor u akademsko zvanje redovni profesor za oblast Ekonomska analiza i politika na Ekonomskom fakultetu Univerziteta Crne Gore.

RECENZENT

Prof. dr Nikola Fabris, redovni profesor
Ekonomski fakultet Univerziteta u Beograd

REFERAT

Za izbor u akademsko zvanje za oblast: **Ekonomska analiza i politika**, za sljedeću grupu predmeta: *Makroekonomija - Osnovne akademske studije Ekonomije, fond časova (3P); Makroekonomska teorija i analiza - Master akademske studije Ekonomija, fond časova (4P); Makroekonomska statistika - Master akademske studije Ekonomija (2P)*, na Ekonomskom fakultetu UCG.

Konkurs je objavljen u dnevnom listu "Pobjeda" od 22.12.2021. godine. Na raspisani Konkurs javila se kandidatkinja **DR MAJA BACOVIC**.

BIOGRAFIJA

Rođena sam 23.05.1976. godine u Podgorici. Osnovnu školu i gimnaziju »Slobodan Škerović« u Podgorici, prirodno-matematički smjer, završila sam sa odličnim uspjehom. Diplomirala sam na Ekonomskom fakultetu Univerziteta Crne Gore u Podgorici juna 1998. godine (diplomski rad: *Modeli fiskalne politike*). Tokom studija bila sam dobitnik godišnjih studentskih nagrada. Postdiplomske studije »Preduzetnička ekonomija« na Univerzitetu Crne Gore završila sam 2001. godine (magistarski rad: *Reforma statističkog sistema Crne Gore*). Doktorsku disertaciju »Demografske promjene i ekonomski razvoj Crne Gore – analiza investicija u humani kapital«, odbranila sam maja 2005. godine na Ekonomskom fakultetu Univerziteta Crne Gore u Podgorici. Izabrana sam za člana Centra mladih naučnika Crnogorske akademije nauka i umjetnosti juna 2010. godine. Dobitnik sam priznanja za doprinos naučno-istraživačkom i stručnom radu za 2021. godinu na Ekonomskom fakultetu u Podgorici koje dodjeljuje UCG.

Zaposlena sam na Univerzitetu Crne Gore, Ekonomski fakultet u Podgorici, od 2000. godine, prvo kao saradnik a od 2002. godine kao asistent na predmetima *Ekonomski statistika i Demografska analiza*. U zvanje docenta izabrana sam 2006. godine (predmeti: *Ekonomski statistika, Demografska analiza, Makroekonomija za preduzetnike i Monetarna statistika*). U zvanje vanrednog profesora izabrana sam 2011. godine (predmeti: *Ekonomski statistika i Makroekonomija za preduzetnike*), i 2017. godine za oblast *Makroekonomija*. Od 2015. godine bila sam rukovodilac usmjerenja: »Makroekonomija« na postdiplomskim akademskim studijama Ekonomije. Na doktorskim studijama na Ekonomskom fakultetu od 2021. godine izvodim dio nastave na predmetu »Makroekonomija«, i imenovana sam za mentora u izradi doktorske disertacije. Na Ekonomskom fakultetu UCG obavljala sam funkciju prodekana za

međunarodnu saradnju, nauku i nastavu (2012-2013) i prodekana za međunarodnu saradnju i nauku (2013-2014). Bila sam vršilac dužnosti dekana Ekonomskog fakulteta (od novembra 2014. do februara 2015. godine, i od marta do maja 2016. godine). Obavljala sam funkciju prorektora za međunarodnu saradnju na UCG (2015-2017). Bila sam član Senata UCG (2013-2014, 2015-2017). U periodu 2006-2011. godine obavljala sam funkciju Predsjednika Savjeta statističkog sistema Crne Gore i člana Savjeta od 2011 do 2013. godine. Oktobra 2021. godine imenovana sam za člana Savjeta statističkog sistema u novom sazivu kao predstavnik Ekonomskog fakulteta UCG. Obavljala sam funkciju Predsjednika Upravnog Odbora Montenegroberze, a.d., Podgorica (2006-2008), člana upravnog odbora »Jadranskog brodogradilišta Bijela«, a.d. (2014-2015), člana upravnog odbora Kliničkog centra Crne Gore (2017-2021) i člana Savjeta za konkurentnost Vlade Crne Gore (2017-2020).

Učestvovala sam u izradi velikog broja projekata, među kojima ističem: *Crna Gora u XXI vijeku-u eri konkurentnosti* (CANU); *Agenda ekonomskih reformi za Crnu Goru* (Vlada RCG); *Humani razvoj u Crnoj Gori* (UNDP i ISSP, koordinator projekta); *Koncept novog statističko-informacionog sistema u Crnoj Gori* (Vlada RCG i ISSP, koautor projekta); *Prostorni plan Crne Gore do 2020. godine* (Vlada RCG); *Human Development Report for Montenegro* (UNDP,

član Savjetodavnog odbora i autor dijela teksta); *DEVCORE* (rukovodilac projekta), *Razvoj istraživačkih kapaciteta na ekonomskim fakultetima* (međunarodni bilateralni projekat (naučna saradnja između Crne Gore i Austrije) u partnerstvu sa Vienna University for Economics and Business, rukovodilac projekta).

Obavila sam više specijalizacija i studijskih boravaka u inostranstvu. U nastavku navodim selekciju: JFDP fellow: University of Delaware (USA), Department for Economics, akademska godina 2003/04; British Trust fellow: University of Greenwich (UK), Department for Economics, ljetnji semester akademske godine 2000/01; IAS fellow, Comparative economic and political systems, Prague, Czech Republic (jul 1999); Training for trainers, BLS, Washington, DC, USA (September 1999); "Economic indicators", BLS, Washington, DC, USA (August-September 1999); Vienna Institute for International Economics (WIIW) and Joint Vienna Institute (JVI): Public Governance and Structural Reforms, Beč, Austria (April 2013). U periodu 1998-2021. godine učestvovala sam na više od 50 konferencija i studijskih boravaka u inostranstvu (detaljnije: <https://www.ucg.ac.me/objava/blog/16989/objava/1>)

Znanje stranih jezika: engleski (aktivno). **Kompjuterske vještine:** Ms Office, Eviews

KVANTITATIVNI PREGLED NAUČNO-ISTRAŽIVAČKE I STRUČNE BIBLIOGRAFIJE DO POSLEDNJEG IZBORA

Bilten br. 205, 1. mart 2006. godine

Bilten br. 273, 1. jul 2011. godine

Bilten br. 397, 23.mart 2017. godine

1. NAUČNOISTRAŽIVAČKA DJELATNOST						UKUPNI BROJ BODOVA
1.1. Monografije	1.1.1.	1.1.2.	1.1.3.	1.1.4.	1.1.5.	20
Broj referenci*broj bodova				2*7	2*3	
1.2. Radovi objavljeni u časopisima		1.2.1.	1.2.2.	1.2.3.	1.2.4.	69.5
Broj referenci*broj bodova		4*4	9*4, 3*2, 1*1	4*1.5	9*0.5	
1.3. Radovi na kongresima, simpozijumima, seminarima			1.3.1.	1.3.2.	1.3.3.	23.5
Broj referenci*broj bodova			4*2, 4*1, 1*0.5, 2*0	11*1		
1.4. Uvodno, objavljeno plenarno predavanje				1.4.1.	1.4.2.	
Broj referenci*broj bodova						
1.5. Recenzije			1.5.1.	1.5.2.	1.5.3.	8
Broj referenci*broj bodova			6*1,4*0.5			
UKUPNO ZA NAUČNOISTRAŽIVAČKU DJELATNOST						121
3. PEDAGOŠKA DJELATNOST						
3.1. Udžbenici		3.1.1.	3.1.2.	3.1.3.	3.1.4.	10
Broj referenci*broj bodova		1*5	1*5			
3.2. Priručnici			3.2.1.	3.2.2.	3.2.3.	
Broj referenci*broj bodova						
3.3. Gostujući profesor				3.3.1.	3.3.2.	4
Broj referenci*broj bodova				1*4		
3.4. Mentorstvo			3.4.1.	3.4.2.	3.4.3.	46.5
Broj referenci*broj bodova				13*2	41*0.5	
3.5. Kvalitet pedagoškog rada (može se koristiti ukoliko se na zvaničnim studentskim anketama najmanje tri godine uzastopno dobiju odlične ocjene za sve elemente pedagoškog rada)						5
UKUPNO ZA PEDAGOŠKU DJELATNOST						65.5
4. STRUČNA DJELATNOST						
4.1. Stručna knjiga				4.1.1.	4.1.2.	6
Broj referenci*broj bodova					2*3	
4.2. Urednik ili koeditor			4.2.1.	4.2.2.	4.2.3.	
Broj referenci*broj bodova						
4.3. Stručni članak					4.3.1.	2
Broj referenci*broj bodova					2*1, 1*0	
4.4. Objavljeni prikazi					4.4.1.	
Broj referenci*broj bodova						
4.5. Popularno-stručni članci					4.5.1.	
Broj referenci*broj bodova						
4.6. Ostala dokumentovana stručna djelatnost					4.6.1.	40
Broj referenci*broj bodova					40	
UKUPNO ZA STRUČNU DJELATNOST						48

KVANTITATIVNI PREGLED NAUČNO-ISTRAŽIVAČKE I STRUČNE BIBLIOGRAFIJE NAKON POSLEDNJEG IZBORA

I. Vrste i kvantitativno ocjenjivanje naučno-istraživačkih rezultata

1. NAUČNO-ISTRAŽIVAČKA DJELATNOST			
Autorske naučne monografije			
M2 Poglavlje u monografiji međunarodnog značaja		Ukupno za referencu	Za kandidata
1.	Bačović, Maja. (2021). Pension system and reforms in Montenegro , in: <i>Social Security in the Balkans (volume 2): An Overview of Social Policy in the Republics of North Macedonia and Montenegro</i> , edited by: Żakowska, M. and Domalewska, D., Brill, The Netherlands, str. 109-151, DOI: 10.1163/9789004306899_007. ISBN:978-90-04-30688-2	9	9
M3 Monografija nacionalnog značaja		Ukupno za referencu	Za kandidata
2.	Bačović, Maja. (2021). Ekonomija Crne Gore od 2006. do 2016. godine , <i>Univerzitet Crne Gore</i> , Podgorica (u štampi)	4	4
Radovi u naučnim časopisima			
Q1 Rad u vodećem međunarodnom časopisu (Časopisi koji se nalaze u prvih 25% među časopisima sa WoS liste (SCI/SCIE, SSCI, AHCI) po Scopusovom rangiranju)		Ukupno za referencu	Za kandidata
3.	Bačović, Maja, Jaćimović Danijela, Božović-Lipovina Milena, Ivanović Maja. (2021). The Balkan paradox: Are Wages and Labour Productivity significant determinants of FDI inflows? , <i>Journal of Balkan and Near Eastern Studies</i> , 23(1), 2021, str. 144-162, Print ISSN: 1944-8953; Online ISSN: 1944-8961. DOI: 10.1080/19448953.2020.1818039	15	15
4.	Bačović, Maja, Andrijašević Živko, Pejović Bojan. (2021). STEM Education and Growth in Europe , <i>Journal of the Knowledge Economy</i> (online first), str. 1-24. Springer. E- ISSN: 1868-7873, Print ISSN: 1868-7865. DOI: https://doi.org/10.1007/s13132-021-00817-7	15	15
5.	Andrijašević, Živko, Bačović Maja. (2021). Economic development of Montenegro from 1918 to 1990: the impact of political status and economic development model , <i>Southeast European and Black Sea Studies</i> (online first), str. 1-19. Print ISSN: 1468-3857. Online ISSN: 1743-9639, DOI: https://doi.org/10.1080/14683857.2021.2018157	15	7.5
Q3 Rad u vodećem međunarodnom časopisu (Časopisi koji se nalaze u prvih 75% među časopisima sa WoS liste (SCI/SCIE, SSCI, AHCI) po Scopusovom rangiranju)		Ukupno za referencu	Za kandidata
6.	Bačović, Maja, Jacimovic Danijela, Smolovic-Cerovic Julija. (2020). Impact of Export of Travel Services on Current Account Balance and Growth in Mediterranean Countries , <i>Praque Economic Papers</i> , 29(6), str. 710-728. ISSN 2336-730X (online). DOI: 10.18267/j.pep.748	9	9
-	Bačović, Maja, Andrijašević Živko, Pejović Bojan. (2022). Divergence between the economies of the (former) Yugoslav republics: is it possible to change direction? , <i>Eastern European Economics</i> (u štampi), Print ISSN: 0012-8775, Online ISSN: 1557-929	9	
Q4 Rad u vodećem međunarodnom časopisu (Ostali časopisi sa WoS liste (SCI/SCIE, SSCI, AHCI))		Ukupno za referencu	Za kandidata
7.	Bačović, Maja. (2021). Total factor productivity growth in upper middle-income Balkan countries from 2000-2017, total economy and sectoral approach: growth accounting method , <i>Argumenta Oeconomica</i> . 1 (46), str. 79-97, PL ISSN 1233-5835, DOI: 10.15611/aoe.2021.1.04	6	6
Q5 Rad u međunarodnom časopisu koji nije indeksiran na WoS listama (ESCI, SCOPUS)		Ukupno za referencu	Za kandidata
-	Andrijašević, Živko, Bačović Maja. (2022). Is income convergence possible with a diminishing industry's output? Development gap and structural changes in Montenegro since the World War II , <i>European Journal of Sustainable Development</i> . (u štampi), ISSN: 2239-5938, EISSN: 2239-6101 (ESCI, SCOPUS)	4	
8.	Andrijašević, Živko, Bačović Maja. (2018). The Economic Transformation of Montenegro after the Berlin Congress: An Example of the Economic Transition of a Balkan Society at the End of 19th Century , <i>Balkanistica</i> , 31, str. 1-20, ISSN: 0360-2206 (SCOPUS)	4	2
9.	Novovic Buric, Milijana, Bačović Maja, Cerovic-Smolovic Julija, Lipovina Bozovic Milena. (2017). Factors Influencing Life Insurance Market Development in Montenegro , <i>Periodica Polytechnica Social and Management Sciences</i> , 25(2), str.141-149. ISSN 1587-3803. https://doi.org/10.3311/PPso.10049 (SCOPUS)	4	2
Q5 Rad u međunarodnom časopisu koji nije indeksiran na WoS listama (ostale baze)		Ukupno za referencu	Za kandidata

10.	Bačović, Maja. (2021). Public debt and economic growth: two public debt management scenarios in Montenegro , <i>BH Economic forum</i> , 14, str. 89-115. ISSN 2637-2185 (Online); ISSN 1986-681X (Print)	4	4
11.	Bačović, Maja. (2021) Exports of Services, Output and Productivity Growth in Europe , <i>Asian Development Policy Review</i> , 9(4), str. 209-219. Online ISSN: 2313-8343; Print ISSN: 2518-2544. https://doi.org/10.18488/journal.107.2021.94.209.219	4	4
12.	Bačović, Maja. (2021). Sectoral Approach in Output Growth Decomposition and its Determinants in Europe , <i>Management & Economics Research Journal</i> , 3(2), str. 1-21, ISSN 2710-8856 (Online); ISSN 2676-184X (Print), https://doi.org/10.48100/merj.2021.159	4	4
13.	Bačović, Maja. (2021). Domestic vs Foreign Direct Investment, Economic Growth and Productivity in Southeast Europe , <i>Academia Letters</i> , article 3757, str. 1-10. https://doi.org/10.20935/AL3757	4	4
14.	Bačović, Maja, Pejovic Bojan, Mirotic Tanja , (2021). Quality of Education and Economic Growth , <i>International Academic Journal</i> , 2(1), str. 14-25. ISSN 2671-3748	4	4
15.	Bačović, Maja . (2017). Economies of the Former Yugoslav Republics, 25 years after SFRY dissolution , <i>Montenegrin Journal for Social Sciences</i> , 1(2), 2017, str. 157-176, ISSN: 2536-5592	4	4
Radovi na naučnim konferencijama, učešća na izložbama, i slično			
K2: Naučni rad na međunarodnom naučnom skupu (štampano u cjelini)		Ukupno za referencu	Za kandidata
16.	Bačović, Maja . (2021). Productivity growth and its determinants in Western Balkan countries, 12th SCF international conference: "Contemporary issues in social sciences" , Antalya, Turkey, str. 42-59. ISBN: 978-605-74234-4-3 (e-book).	2	2
17.	Bačović, Maja . (2019). Dollarization in Montenegro: evidence after two decades of experience . <i>11th Economics & Finance Conference</i> . The International Institute of Social and Economic Sciences. Rome (Italy). str. 15-37. ISBN: 978-80-87927-56-4. DOI: 10.20472/EFC.2019.011.002, SPCI, WoS Core Collection	2	2
18.	Bačović Maja, Jacimovic Danijela, Lipovina Bozovic Milena . (2019). FDI inflows, Wages and Labor Productivity in middle-income Balkan countries . <i>7th REDETE conference</i> . Banja Luka, University of Banja Luka, Faculty of Economics, str. 48-63. ISBN: 978-99938-46-87-1	2	2
K4: Naučni rad na međunarodnom naučnom skupu (štampano u izvodu)		Ukupno za referencu	Za kandidata
19.	Bačović, Maja, Pejovic Bojan, Mirotic Tanja . (2021). Quality of Education and Economic Growth , <i>International Virtual Academic Conference: Education and Social Sciences Business and Economics</i> , , str. 6. ISBN 978-608-4881-22-3	0.5	0.5
Stručne monografije i knjige			
S1: Stručna monografija izdata u inostranstvu		Ukupno za referencu	Za kandidata
20.	Bačović, Maja . (2020). Economy of Montenegro from XIX to XXI century – an overview , <i>GlobeEdit</i> , OmniScriptum Publishing, Riga, Latvia, ISBN: 978-620-0-61206-9	4	4
Uredivačka i recenzentska djelatnost			
S4: Uredništvo u nacionalnom naučnom časopisu (na godišnjem nivou)		Ukupno za referencu	Za kandidata
21.	Management & Economics Research Journal (https://merj.com/merj/index.php/merj/about/editorialTeam), 2020-	2	2
R11: Recenziranje radova objavljenih u međunarodnim časopisima (Q1, Q2, Q3, Q4)		Ukupno za referencu	Za kandidata
22.	Journal of the Knowledge Economy (Q1): <i>Assessment of the state of development of the knowledge economy</i> , 2021	2	2
23.	Journal of the Knowledge Economy (Q1): <i>Comparative Analysis of the Interlinks between Globalization, Governance and Development in African Economic Communities</i> , 2021	2	2
24.	Journal of the Knowledge Economy (Q1): <i>University-Industry Technology Transfer in India: A plausible model based on success stories from US, Japan and Israel</i> , 2021	2	2
25.	Eastern European Economics (Q3): <i>Life insurance demand analysis: Evidence from Visegrad group countries</i> , 2021	2	2
26.	Journal for Balkan and Near Eastern Studies (Q1): <i>Aid, Trade or Faith? Questioning Narratives and Territorial Pattern of Gulf Foreign Aid</i> , 2021	2	2
27.	Economic Research – Ekonomska istraživanja (Q3): <i>Underdevelopment through productivity improvement measures in an advanced region</i> , 2020	2	2
28.	Economic Research – Ekonomska istraživanja (Q3): <i>Misallocation of Human capital and Productivity: Evidence from China" (first draft title: Misallocation of Talent and Productivity: Evidence from China"</i>), 2020	2	2
29.	Economic Research – Ekonomska istraživanja (Q3): <i>The Relationship Between Talent Management Practices and Retention of Generation "Y" Employees: Mediating Role of Competency Development</i> , 2019	2	2

R12: Recenziranje radova objavljenih u ostalim časopisima		<i>Ukupno za referencu</i>	<i>Za kandidata</i>
30.	Merit Research Journal of Education and Review (MRJER): <i>A study of readiness of Nigeria's higher education for new normal service delivery</i>	0,5	0,5
R13: Recenziranje radova objavljenih u zbornicima sa skupa međunarodnog značaja		<i>Ukupno za referencu</i>	<i>Za kandidata</i>
31.	International Forum on Knowledge Asset Dynamics (IFKAD), Knowledge Drivers for Resilience and Transformation , Lugano, Švajcarska, jun 2022. Posebna sesija: <i>Investment in Knowledge in Developing European Economies (e.g. Western Balkan)</i>	0,2	0,2
32.	Proceedings of the ENTRENOVA - ENTERprise REsearch InNOVation Conference , 1(1). EDITORS: Maja Bačović , Marin Milković, Mirjana Pejić Bach, Sanja Peković, Vanja Simicevic, Jovana Zoroja, ISSN 1849-7950, Udruga za promicanje inovacija i istraživanja u ekonomiji "IRENET", Zagreb, 2017	0,2	0,2
Projekti			
I8: Učešće u međunarodnom naučnom projektu		<i>Ukupno za referencu</i>	<i>Za kandidata</i>
33.	Projekat međunarodne naučne saradnje: „Uticaj deviznog kursa na spoljnotrgovinsku neravnotežu u uslovima krize – održivi razvoj novih zemalja članica EU i Zapadnog balkana“, br. 451-03-02263/2018-09/15	4	4
I11: Rukovođenje nacionalnim projektom		<i>Ukupno za referencu</i>	<i>Za kandidata</i>
34.	Visoko obrazovanje i istraživanje za inovacije i konkurentnost (INVO), projekat DCIC (Razvoj centra za međunarodnu saradnju i za razvoj karijere), decembar 2016-decembar 2017.godine	3	3

2. PEDAGOŠKA DJELATNOST

Mentorstvo

P10: Na master studijama		<i>Ukupno za referencu</i>	<i>Za kandidata</i>
1.	Sektorska analiza uticaja investicija na zarade i zaposlenost u Crnoj Gori, Pejaković Milica, 2021.	2	2
2.	Analiza uticaja starenja stanovništva na penzijski sistem Crne Gore, Đukanović Vesna, 2021.	2	2
P12: Na osnovnim studijama		<i>Ukupno za referencu</i>	<i>Za kandidata</i>
3.	Nezaposlenost u Crnoj Gori u period 1944-2020. Marković Nikola, 2021.	0,5	0,5
4.	Uticaj trendova u turizmu na tržište rada u Crnoj Gori u periodu pandemije, Rončević Irena, 2021.	0,5	0,5
5.	Demografski razvoj i populaciona politika Crne Gore, Cipović Danilo, 2020.	0,5	0,5
6.	Javni rashodi, sa posebnim osvrtom na javne rashode Crne Gore u periodu od 2010. godine do 2019. godine, Kadović Dragana, 2020.	0,5	0,5
7.	Platni bilans Crne Gore od 2015. do 2020. godine, Marković Boško, 2020.	0,5	0,5
8.	Spoljnotrgovinska razmjena Crne Gore, Sestović Mirjana, 2020.	0,5	0,5
9.	Analiza tržišta rada u Crnoj Gori, Radović Dušan, 2019.	0,5	0,5
10.	Analiza i struktura javnog duga Crne Gore u periodu od 2007. do 2017. godine, Dajević Ivana, 2018.	0,5	0,5
11.	Antimonopolska politika, Pejaković Milica, 2018.	0,5	0,5
12.	Ekonomski odnosi Crne Gore sa inostranstvom (2007 - 2017) sa posebnim osvrtom na tekuće transakcije, Đurović Danijela, 2018.	0,5	0,5
13.	Ekonomski trendovi i ekonomska politika u Crnoj Gori u periodu od 2013-2018.godine, Krgović Marija, 2018.	0,5	0,5
14.	Evropske ekonomske integracije i Crna Gora, Cicmil Dušan, 2018.	0,5	0,5
15.	Inflacija sa osvrtom na Crnu Goru (2006-2017), Drašković Maja, 2018.	0,5	0,5
16.	Investiciona i preduzetnička klima u Crnoj Gori, Marković Adriana, 2018.	0,5	0,5
17.	Makroekonomski trendovi u Crnoj Gori za period od 2007-2017, Kočalo Milica, 2018.	0,5	0,5
18.	Analiza ključnih makroekonomskih indikatora u Crnoj Gori u periodu od 2006. do 2016. godine, Beljkaš Anica, 2018.	0,5	0,5
19.	Fiskalna politika kao najznačajniji instrument makroekonomske politike Crne Gore, Đurović Milica, 2017.	0,5	0,5
Kvalitet nastave			
P17: Kvalitet pedagoškog rada, odnosno kvalitet nastave		<i>Ukupno za referencu</i>	<i>Za kandidata</i>
1.	Odluka Vijeća Ekonomskog fakulteta br. 01/3590 (21.12.2021)	5	5

ZBIRNI PREGLED RADOVA I BODOVA NAKON PRETHODNOG IZBORA

DJELATNOST	Broj radova		Broj bodova	
	Prije izbora	Poslije izbora	Prije izbora	Poslije izbora
1. NAUCNOISTRAZIVACKI RAD	66	34	121	129.9
2. UMJETNIČKI RAD				
3. PEDAGOSKI RAD	55	19	65.5	17.5
4. STRUČNI RAD	5		48	
UKUPNO	126	43	234.5	147.4

IZVJEŠTAJ RECENZENTA

Odlukom Senata Univerziteta Crne Gore, od 25.01.2022. godine, imenovan sam za člana Komisije za razmatranje konkursnog materijala i pisanje Izvještaja za izbor u akademsko zvanje za oblast **Ekonomska analiza i politika na Ekonomskom fakultetu Univerziteta Crne Gore**.

Na Konkurs za izbor u akademsko zvanje prijavila se prof. dr Maja Bačović.

Nakon uvida u dostavljenu dokumentaciju i analize naučnih radova kandidatkinje, pripremljen je Izvještaj o ispunjenosti uslova za izbor u akademsko zvanje.

I OCJENA USLOVA

Ispunjenost uslova u pogledu stepena obrazovanja

Kandidatkinja, dr Maja Bačović, završila je Ekonomski fakultet u Podgorici. Postdiplomske studije »Preduzetnička ekonomija« pohađala je na Ekonomskom fakultetu Univerziteta Crne Gore, na kojem je magistrirala 2001. i doktorirala 2005. godine. Specijalističko obrazovanje sticala je i na mnogim renomiranim univerzitetima u inostranstvu. Na Univerzitetu Crne Gore već je birana u akademska zvanja, najprije docenta (2006), a zatim i vanrednog profesora (2011, 2017).

Sa aspekta stepena obrazovanja, dr Maja Bačović ispunjava uslove propisane odredbama Zakona o visokom obrazovanju Crne Gore, Statuta Univerziteta Crne Gore i Uslovima i kriterijumima za izbor u akademska i naučna zvanja, za izbor u najviše akademsko zvanje.

Analiza naučnoistraživačkog rada

Na osnovu seriozne analize priloženih radova i Klasifikacione bibliografije kandidatkinje, konstatujem da je u fokusu njenog naučnoistraživačkog angažmana područje makroekonomije. Koleginica Bačović je pomno proučavala i analizirala međuzavisnosti između ekonomskih pojava i veličina na nivou nacionalne i međunarodne privrede, uz korišćenje kvantitativnih metoda ekonomske statistike i empirijsku provjeru modela, u cilju dizajniranja instrumenata i mjera makroekonomske politike za poboljšanje privrednih performansi (ubranje privrednog rasta i razvoja).

Naučnoistraživački opus kandidatkinje apsolutno korespondira naučnoj oblasti i predmetima koji su navedeni u objavljenom Konkursu.

Rezultate analitičkih opservacija kompleksnih ekonomskih pitanja kandidatkinja je prezentovala naučnoj i stručnoj javnosti u brojnim člancima publikovanim u referentnim međunarodnim časopisima, u zapaženim radovima predstavljenim na međunarodnim naučnim kongresima, simpozijumima i seminarima, na sastancima sa međunarodnim učešćem, ali i u knjigama naučnostručnog karaktera.

Svojim radovima nedvosmisleno je potvrdila da posjeduje raskošan istraživački potencijal i da je kompetentna za najsloženije analize recentnih ekonomskih trendova i fenomena. Premda njene radove karakteriše naglašena teorijska fundiranost, njihova evaluacija i te kako ima smisla i sa stanovišta praktičnog diskursa, s obzirom da je koleginica Bačović dala značajan doprinos razumijevanju ekonomske stvarnosti dijagnostikovanjem savremenih privrednih problema, kao i promišljanju ekonomske budućnosti anticipiranjem djelotvornosti crnogorske privrede i međunarodnih ekonomskih prilika, sa instruktivnim zapažanjima.

Dobitnik je vrijednog priznanja za doprinos naučnoistraživačkom i stručnom radu na Ekonomskom fakultetu u Podgorici za 2021. godinu, koje dodjeljuje UCG.

Među naučnoistraživačkim radovima, publikovanim u posljednje vrijeme, posebno su značajni sljedeći:

1. U samostalnom radu **“Total factor productivity growth in upper middle-income Balkan countries from 2000-2017, total economy and sectoral approach: the growth accounting method”** (Argumenta Oeconomica, 2021), ocijenjen je rast TFP u ukupnoj privredi i na nivou sektora (poljoprivreda, industrija i usluge) u sedam balkanskih zemalja sa višim srednjim dohotkom (Albanija, Bugarska, Bosna i Hercegovina, Sjeverna Makedonija, Crna Gora, Srbija i Rumunija), od 2000. do 2017, korišćenjem računovodstvenog metoda kvantifikacije ekonomskog rasta. Ovo je prva studija u kojoj su predstavljene procjene TFP-a na sektorskom nivou za odabranu grupu zemalja, a ujedno i prva studija koja sadrži procjene TFP-a za ukupnu ekonomiju u odabranom vremenskom periodu. Osim toga, vremenski okvir je podijeljen na dva potperioda, 2000-2009. i 2010-2017, kako bi se stekao bolji uvid u rast TFP-a u ranoj fazi tranzicije u svakoj zemlji, uključujući promjene do kojih može doći kako se zemlja kreće prema višem nivou prihoda. Iako su neke zemlje iz uzorka, poput Bugarske i Rumunije, napredovale u tranziciji ranije od drugih, ekonomije svih zemalja iz uzorka karakterišu negativni trendovi tokom globalne finansijske krize (2007-2009), pa su te godine uključene u prvi potperiod. Istraživanje je potvrdilo značaj sektorske analize TFP-a i analize potperioda, jer su varijacije između TFP-a u ukupnoj privredi i na nivou sektora značajne, ali i između dva potperioda.
2. U radu čiji je prvi autor kandidatkinja, **“The Balkan Paradox: Are Wages and Labour Productivity Significant Determinants of FDI Inflows?”** (Journal of Balkan and Near Eastern Studies, 2021), autori ukazuju da je, iako su balkanske zemlje ostvarile značajan priliv SDI, nivo i dalje mnogo niži od evropskog prosjeka, bez vidljivog preusmjeravanja investicija ka Balkanu. Istraživanje je pokazalo da su u zemljama Evropske unije zarade i produktivnost rada imali značajan uticaj na priliv SDI, a u zemljama Balkana priliv SDI negativno reaguje na šokove u produktivnosti rada. U EU zemljama, rast bruto plata ima negativan uticaj na SDI priliv, dok je u balkanskim zemljama utvrđen paradoksalan scenario - povećane plate zapravo imaju pozitivan uticaj na SDI.
3. U radu čiji je prvi autor takođe kandidatkinja, **“Impact of Export of Travel Services on Current Account Balance and Growth in Mediterranean Countries”** (Prague Economic Papers, 2020), autori analiziraju uticaj izvoza turističkih usluga na rast BDP-a, u kratkom i dugom roku, u zemljama Mediterana. Primjenom VAR i VECM modela i OLS modela (panel, fiksni efekti), kao i primjenom računovodstvenog pristupa u analizi značaja izvoza turističkih usluga na stanje tekućeg računa platnog bilansa, pokazuju da, u kratkom roku, izvoz turističkih usluga ima pozitivan uticaj na rast BDP-a. Istraživanjem je utvrđeno da, u dugom roku, izvoz turističkih usluga ima pozitivan uticaj na rast BDP-a, ali samo na nivou značajnosti od 10%. Primjenom računovodstvenog pristupa, dokazana je snažna relevantnost izvoza turističkih usluga u postizanju ravnoteže tekućeg računa bilansa plaćanja.

S obzirom da je naučnoistraživački angažman kandidatkinje respektabilan, apodiktično konstatujem da zadovoljava kriterijume za izbor u najviše akademsko zvanje.

Analiza pedagoške osposobljenosti

Kandidatkinja, dr Maja Bačović, ima višegodišnje pedagoško iskustvo. Kao izvanredan student selektirana je na Ekonomskom fakultetu 2000. godine i postala saradnik jednog od najznačajnijih crnogorskih akademskih ekonomista. U proteklom periodu ostvarila je zavidnu univerzitetsku karijeru. Najprije kao asistent na predmetima Ekonomska statistika i Demografska analiza, zatim kao docent na predmetima: Ekonomska statistika, Demografska analiza,

Makroekonomija za preduzetnike i Monetarna statistika, pa vanredni profesor na predmetima: Makroekonomija, Makroekonomska analiza, Makroekonomska statistika, Ekonomska statistika, Makroekonomija za preduzetnike i Monetarna statistika, kolegicna Bačović je dokazala da superiorno vlada materijom i da je u stanju da sugestivno elaborira složena nastavna pitanja, te da posjeduje izuzetne pedagoške sposobnosti. Na osnovu izjašnjavanja studenata, Vijeće Ekonomskog fakulteta potvrdilo je visok kvalitet pedagoškog rada kolegicne Bačović.

Na magistarskim studijama Ekonomije, od 2015. godine bila je rukovodilac smjera Makroekonomija i davala snažan doprinos afirmaciji postdiplomskih studija Ekonomskog fakulteta. Na master studijama Ekonomije izvodi nastavu na predmetima Makroekonomska analiza i Makroekonomska statistika (modul: Kvantitativna ekonomija). Od 2021. godine izvodi dio nastave na doktorskim studijama, na predmetu: Makroekonomija.

U godinama poslije izbora u zvanje vanrednog profesora kandidatkinja je dostigla najviše nastavne i pedagoške standarde. Imala je vrlo sadržajnu i konstruktivnu saradnju sa studentima i uspjela da ih zainteresuje za teme iz makroekonomije, kojom se predano bavi kao prominentni crnogorski autor. U tom smislu ilustrativan je podatak da je bila mentor pri izradi 17 radova na dodiplomskim studijama i dva rada na magistarskim studijama.

Kao vrstan nastavnik i pedagog, kolegicna Bačović zaslužuje najviše akademsko zvanje.

II VERIFIKACIJA BODOVANJA

ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DJELATNOSTI I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova		Broj bodova	
	Prije izbora	Poslije izbora	Prije izbora	Poslije izbora
1. NAUČNO ISTRAŽIVAČKI RAD	66	34	121	129.9
2. UMJETNIČKI RAD				
3. PEDAGOŠKI RAD	55	19	65.5	17.5
4. STRUČNI RAD	5		48	
UKUPNO	126	53	234.5	147.4

III MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

Kandidatkinja, dr Maja Bačović, ostvarila je impresivnu akademsku karijeru. Vršila je dužnost dekana Ekonomskog fakulteta, najstarije visokoškolske ustanove u Crnoj Gori, a bila je i prorektor Univerziteta Crne Gore. Na funkciji prorektora dala je vidan doprinos modernizaciji UCG i njegovoj transformaciji u obrazovnu ustanovu koja teži da dostigne najviše evropske standarde. Ima bogato naučnoistraživačko, nastavno-pedagoško i stručno iskustvo. Publikovanim radovima dala je naučni prilog razumijevanju kompleksnih teorijskih i praktičnih pitanja iz oblasti Makroekonomije. U naučnim i stručnim krugovima ima ugled intelektualke senzibilne za rješavanje aktuelnih privrednih i društvenih problema. U nastavnoj praksi na Ekonomskom fakultetu ispoljila je potrebne pedagoške kvalitete, ostavljajući jak utisak na studente elokventnim i sadržajnim predavanjima. Svojim ukupnim stvaralaštvom dokazala je da ispunjava sve uslove propisane Uslovima i kriterijumima za izbor u akademska i naučna zvanja, Statutom Univerziteta Crne Gore i Zakonom o visokom obrazovanju RCG, za izbor u najviše akademsko zvanje.

Na osnovu prezentovane argumentacije, sa osobitim zadovoljstvom predlažem Vijeću Ekonomskog fakulteta i Senatu Univerziteta Crne Gore da dr Maju Bačović, vanrednog profesora, izabere u zvanje **redovnog profesora** na Ekonomskom fakultetu UCG, za oblast Ekonomska analiza i politika (predmeti: Makroekonomija, Makroekonomska teorija i analiza i Makroekonomska statistika).

RECENZENT

prof. dr Ljubinko Dedović, s.r.
Univerzitet Crne Gore, Ekonomski fakultet

IZVJEŠTAJ RECENZENTA

Odlukom Senata Univerziteta Crne Gore broj 03-137/1 donesenoj 25.01.2022. godine, zavedenom pod brojem 246 na Ekonomskom fakultetu 27.01.2022. godine, imenovani smo za razmatranje konkursnog materijala i pisanje izvještaja za izbor u akademsko zvanje za oblast **Ekonomska analiza i politika na Ekonomskom fakultetu Univerziteta Crne Gore**.

Na konkurs za izbor u akademsko zvanje prijavila se prof.dr Maja Bačović.

Na bazi uvida u dostavljenu dokumentaciju, pripremljen je izvještaj o ocjeni uslova, prikazan u nastavku.

I OCJENA USLOVA

Ispunjenost uslova u pogledu stepena obrazovanja

Maja Bačović (Podgorica, 1976), završila je doktorske studije na Univerzitetu Crne Gore. Doktorsku disertaciju »*Demografske promjene i ekonomski razvoj Crne Gore – analiza investicija u humani kapital*«, odbranila je maja 2005. godine na Ekonomskom fakultetu Univerziteta Crne Gore u Podgorici.

Stručna usavršavanja obavila je na više inostranih univerziteta i institucija: University of Delaware (USA); University of Greenwich (UK); Faculty of Economics, Prague, Czech Republic; BLS, Washington, DC, USA; Vienna Institute for International Economics (WIIW) and Joint Vienna Institute (JVI), Beč, Austria. Aktivno govori engleski jezik. Koristi napredne softverske pakete neophodne za makroekonomsku analizu (EViews, SPSS).

Analiza naučnoistraživačkog rada

Dr Maja Bačović, tokom dosadašnje akademske karijere, objavila je ukupno 4 naučne monografije, nekoliko stručnih monografija na maternjem i engleskom jeziku, i značajan broj radova u međunarodnim i domaćim časopisima. Izabrana je za člana Centra mladih naučnika Crnogorske akademije nauka i umjetnosti juna 2010. godine. Kao član odbora za ekonomska istraživanja Crnogorske akademije nauka i umjetnosti, učestvovala je u izradi značajnih projekata (Crna Gora u XXI vijeku – u eri kompetitivnosti). Učestvovala je i u izradi dva Izvještaja o humanom razvoju koje priprema UNDP. Učestvovala je i na bilateralnom naučnom projektu saradnje Srbije i Crne Gore.

Dobitnik je priznanja za doprinos naučno-istraživačkom i stručnom radu za 2021. godinu na Ekonomskom fakultetu u Podgorici koje dodjeljuje UCG.

U periodu nakon 2017. godine, objavila je 20 bibliografskih jedinica, od kojih je u 8 samostalni autor i 7 jedinica prvi autor. Samostalni je autor poglavlja u monografiji objavljenoj od strane renomiranog međunarodnog izdavača, naučne monografije objavljene u Crnoj Gori i stručne monografije objavljene u inostranstvu. Samostalni je autor jednog rada, prvi autor tri rada i koautor jednog rada objavljenih u časopisima indeksiranim na SSCI listi (četvrti rad na kojem je prvi autor biće objavljen početkom 2022. godine). Samostalni je autor pet radova, prvi autor na jednom i koautor na tri rada objavljenih u međunarodnim časopisima indeksiranim u ostalim bazama, od kojih je jedan indeksiran na SCI Emerging listi i dva rada u SCOPUS bazi. Samostalni je autor dva rada, i prvi autor jednog rada koji su objavljeni u zbornicima radova na međunarodnom naučnom skupu.

Posebno izdvajamo sledeće naučnoistraživačke radove:

1. U radu "**The Balkan Paradox: Are Wages and Labour Productivity Significant Determinants of FDI Inflows?**" (Journal of Balkan and Near Eastern Studies, 2021), autori ukazuju da, iako su balkanske zemlje ostvarile značajan iznos priliva SDI, nivo je i dalje znatno niži od evropskog prosjeka, bez vidljivog preusmjerenja investicija ka Balkanu. Istraživanje je pokazalo da, iako su zarade i produktivnost rada imali značajan uticaj na priliv SDI u zemljama Evropske unije (EU), u zemljama Balkana priliv SDI negativno reaguje na šokove u produktivnosti rada, što je u suprotnosti sa iskustvima zemalja EU. U EU zemljama, rast bruto plata ima negativan uticaj na SDI priliva, dok je u balkanskim zemljama utvrđen paradoksalan scenario, povećane plate zapravo imaju pozitivan uticaj na SDI.
2. U radu "**Impact of Export of Travel Services on Current Account Balance and Growth in Mediterranean Countries**" (Prague Economic Papers, 2000), autori analiziraju uticaj izvoza

turističkih usluga na rast BDP-a u kratkom i dugom roku u zemljama Mediterana. Primjenom VAR i VECM modela i OLS modela (panel, fiksni efekti), i primjenom računovodstvenog pristupa u analizi značaja izvoza turističkih usluga na stanje tekućeg računa, autori pokazuju da, u kratkom roku, izvoz turističkih usluga ima pozitivan uticaj na rast BDP-a. Istraživanje je pokazalo da, u dugom roku, izvoz turističkih usluga ima pozitivan uticaj na rast BDP-a, ali samo na nivou značajnosti od 10%. Primjenom računovodstvenog pristupa, dokazana je snažna relevantnost izvoza turističkih usluga u postizanju ravnoteže tekućeg računa bilansa plaćanja.

3. U radu **“STEM Education and Growth in Europe”** (Journal of the Knowledge Economy, 2021), autori ukazuju da je udio diplomiranih studenata na STEM programima u odnosu na ukupni broj diplomiranih studenata u Evropi smanjen u posljednje dvije decenije, iako su rashodi za obrazovanje povećani kao i udio diplomiranih studenata u ukupnoj populaciji. Kvalitet obrazovanja, mjereno srednjim rezultatima PISA uzorka, bio je gotovo jednak vrijednosti iz 2000. godine, bez poboljšanja. Istovremeno, stopa rasta BDP per capita je opala u Evropi, došlo je do strukturnih promjena, uz rast učešća usluga u BDP-u i smanjenje učešća prerađivačkog sektora. Učešće proizvodnje zasnovane na visokim tehnologijama u BDP je smanjeno, što je podsektor sa najvišim prosječnim godišnjim stopama rasta ukupne faktorske produktivnosti. U uslugama, udio usluga baziranih na visokim tehnologijama je povećan. Deskriptivna statistička analiza pokazuje jaku linearnu povezanost između ulaganja u istraživanje, nivoa obrazovanja, strukture proizvodnje, dohotka per capita i rasta produktivnosti. Primjena OLS modela (panel podaci (fiksni i slučajni efekti)), na uzorku od trideset pet Evropskih zemalja i period od 1995. do 2019. godine, ukazala je na značajan doprinos STEM obrazovanih radnika rastu proizvodnje. Doprinos rastu proizvodnje visoko obrazovanih zaposlenih i ulaganja u istraživanje i razvoj u sektore koji koriste visoke tehnologije bili su iznad prosjeka svih sektora. Ovo je relevantno za rast proizvodnje i zaposlenosti u ovim sektorima jer doprinose većem dohotku po stanovniku i rastu BDP-a. Kako STEM vještine i ulaganje u istraživanje i razvoj imaju pozitivan uticaj na rast BDP-a per capita i produktivnost, njihov rast je neophodan za podsticanje ekonomskog napretka.

Analiza pedagoške osposobljenosti

Prof. Dr Maja Bačović zaposlena je na Ekonomskom fakultetu Univerziteta Crne Gore od 2000. godine, prvo kao saradnik a od 2002. godine kao asistent na predmetima *Ekonomska statistika i Demografska analiza*. U zvanje docenta izabrana je 2006. godine (predmeti: *Ekonomska statistika, Demografska analiza, Makroekonomija za preduzetnike i Monetarna statistika*). U zvanje vanrednog profesora izabrana je 2011. godine (predmeti: *Ekonomska statistika i Makroekonomija za preduzetnike*), i 2017. godine za oblast *Makroekonomija*. Od 2015. godine je rukovodilac usmjerenja: »Makroekonomija« na postdiplomskim akademskim studijama Ekonomije. Na doktorskim studijama na Ekonomskom fakultetu od 2021. godine izvodi dio nastave na predmetu »Makroekonomija«, i imenovana je za mentora u izradi doktorske disertacije. Ove aktivnosti obavljala je sa najvišim nivoom stručnosti, posvećenosti, profesionalnosti i odgovornosti, o čemu svjedoče i ocjene dobijene na studentskim anketama ali i ocjena dobijena od strane Vijeća fakulteta.

II VERIFIKACIJA BODOVANJA

ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DJELATNOSTI I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova		Broj bodova	
	Prije izbora	Poslije izbora	Prije izbora	Poslije izbora
1. NAUČNO ISTRAŽIVAČKI RAD	66	34	121	129.9
2. UMJETNIČKI RAD				
3. PEDAGOŠKI RAD	55	19	65.5	17.5
4. STRUČNI RAD	5		48	
UKUPNO	126	43	234.5	147.4

III MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

Na osnovu Zakona o visokom obrazovanju Crne Gore, Statuta Univerziteta Crne Gore i Uslova i kriterijuma za izbor u akademska zvanja usvojenih 2019. godine, nedvosmisleno se zaključuje da kandidat prof.dr Maja Bačović **ispunjava** sve propisane uslove za izbor u akademsko zvanje **redovni profesor**. Njeni naučni rezultati prevazilaze minimalne zahtjevane kriterijume. Na bazi i direktne saradnje u oblasti naučnoistraživačkog rada, uvjerenja sam da je riječ o kandidatu koji će svojim akademskim angažovanjem dati značajan doprinos kvalitetu obrazovanja i istraživanja na Ekonomskom fakultetu Univerziteta Crne Gore.

RECENZENT

prof. dr Predrag Bjelić, s.r.
Univerzitet u Beogradu
Ekonomski fakultet

IZVJEŠTAJ RECENZENTA

Odlukom Senata Univerziteta Crne Gore od 25.01.2022. godine, imenovana sam za člana Komisije za razmatranje konkursnog materijala i pisanje Izvještaja za izbor u akademsko zvanje za oblast **Ekonomska analiza i politika na Ekonomskom fakultetu Univerziteta Crne Gore**.

Na konkurs za izbor u akademsko zvanje prijavila se dr Maja Bačović, vanredni profesor Univerziteta Crne Gore i priložila svu potrebnu dokumentaciju.

Nakon uvida u dostavljenu dokumentaciju, podnosim Izvještaj recenzenta.

I OCJENA USLOVA

STEPEN OBRAZOVANJA

Dr Maja Bačović diplomirala je na Ekonomskom fakultetu Univerziteta Crne Gore u junu 1998. godine (diplomski rad: *Modeli fiskalne politike*). Postdiplomске studije »Preduzetnička ekonomija« na Ekonomskom fakultetu Univerziteta Crne Gore završila je 2001. godine (magistarski rad: *Reforma statističkog sistema Crne Gore*). Doktorsku disertaciju »*Demografske promjene i ekonomski razvoj Crne Gore – analiza investicija u humani kapital*«, odbranila je na Ekonomskom fakultetu Univerziteta Crne Gore u maju 2005. godine i stekla zvanje doktora ekonomskih nauka.

Dr Maja Bačović obavila je više stručnih usavršavanja u inostranstvu. Kao dobitnik stipendije JFDP, u jednogodišnjem periodu boravila je na University of Delaware (Delaware, SAD). Bila je stipendista the British Trust Fellow fonda, i u sklopu programa provela je semestar na University of Greenwich (London, Velika Britanija). Uspješno je završila programe obuke koje su organizovali: Faculty of Economics (Prag, Češka Republika); US Bureau of Labor Statistics (Washington, DC, SAD), Vienna Institute for International Economics (WIIW) i Joint Vienna Institute (Beč, Austria). Učestvovala je u više kraćih studijskih posjeta i istraživačkih boravaka u inostranstvu. Aktivno koristi engleski jezik. Korisnik naprednih softvera za kvantitativnu ekonomsku analizu (EViews).

Na osnovu konkursne dokumentacije može se zaključiti da dr Maja Bačović ispunjava sve formalne uslove propisane Zakonom o visokom obrazovanju Crne Gore, Statutom Univerziteta Crne Gore i Uslovima i kriterijumima za izbor u akademska i naučna zvanja, u pogledu stepena obrazovanja, za izbor u akademsko zvanje redovni profesor za oblast **Ekonomska analiza i politika na Ekonomskom fakultetu**.

NAUČNO-ISTRAŽIVAČKI RAD

Dr Maja Bačović je, u periodu nakon posljednjeg izbora u akademsko zvanje, objavila 20 bibliografskih jedinica. Samostalni je autor naučne monografije objavljene u Crnoj Gori i stručne monografije objavljene u inostranstvu. Samostalni je autor poglavlja u monografiji koju je objavio renomirani međunarodni izdavač (Brill). Autor je 5 radova objavljenih u časopisima koji se rangiraju na SSCI listi (šesti rad je prihvaćen za objavljivanje i biće publikovan ove godine), od kojih je jedan samostalni rad, u tri rada je prvi autor, a u jednom radu je drugi autor. Samostalni je autor pet radova, prvi autor na jednom i koautor na tri rada objavljenih u međunarodnim časopisima indeksiranim u ostalim bazama, od kojih je jedan rad indeksiran na SCI Emerging listi i dva rada u SCOPUS bazi.

Samostalni je autor dva rada, i prvi autor jednog rada koji su objavljeni u zbornicima radova na međunarodnom naučnom skupu.

Izabrana je za člana Centra mladih naučnika Crnogorske akademije nauka i umjetnosti u junu 2010. godine. Dobitnik je priznanja za doprinos naučno-istraživačkom i stručnom radu za 2021. godinu na Ekonomskom fakultetu u Podgorici koje dodjeljuje Univerzitet Crne Gore.

Među radovima koje je kandidatkinja publikovala nakon prethodnog izbora u akademsko zvanje posebno izdvajam sljedeće:

1. U radu **“STEM Education and Growth in Europe”** (*Journal of the Knowledge Economy*, 2021), autori zaključuju da je udio diplomiranih studenata na STEM programima u odnosu na ukupni broj diplomiranih studenata u Evropi smanjen u posljednje dvije decenije, iako su rashodi za obrazovanje povećani kao i udio diplomiranih studenata u ukupnoj populaciji. Kvalitet obrazovanja, mjereno srednjim rezultatima PISA uzorka, bio je gotovo jednak vrijednosti iz 2000. godine, bez poboljšanja. Istovremeno, stopa rasta BDP per capita je opala u Evropi, došlo je do strukturnih promjena, uz rast učešća usluga u BDP-u i smanjenje učešća prerađivačkog sektora. Učešće proizvodnje zasnovane na visokim tehnologijama u BDP-u je smanjeno, što je podsektor sa najvišim prosječnim godišnjim stopama rasta ukupne faktorske produktivnosti. U uslugama, udio usluga baziranih na visokim tehnologijama je povećan. Deskriptivna statistička analiza pokazuje jaku linearnu povezanost između nauke i tehnologije, obrazovanja, strukture proizvodnje, dohotka per capita i rasta produktivnosti. Primjena OLS modela (panel podaci (fiksni i slučajni efekti)), na uzorku od trideset pet Evropskih zemalja i period od 1995. do 2019. godine, ukazala je na značajan doprinos STEM obrazovanih zaposlenih rastu proizvodnje. Doprinos rastu proizvodnje visoko obrazovanih zaposlenih i ulaganja u istraživanje i razvoj u sektore koji koriste visoke tehnologije bili su iznad prosjeka svih sektora. Ovo je relevantno za rast proizvodnje i zaposlenosti u ovim sektorima jer doprinose većem dohotku po stanovniku i rastu BDP-a. Kako STEM vještine i ulaganje u istraživanje i razvoj imaju pozitivan uticaj na rast BDP-a per capita i produktivnost, njihov rast je neophodan za podsticanje ekonomskog napretka.
2. U radu **“The Balkan Paradox: Are Wages and Labour Productivity Significant Determinants of FDI Inflows?”** (*Journal of Balkan and Near Eastern Studies*, 2021), autori dokazuju da, iako su balkanske zemlje ostvarile značajan iznos priliva SDI, nivo je i dalje znatno niži od evropskog prosjeka, bez vidljivog preusmjerenja investicija ka Balkanu. Istraživanje je pokazalo da, iako su zarade i produktivnost rada imali značajan uticaj na priliv SDI u zemljama Evropske unije (EU), u zemljama Balkana priliv SDI negativno reaguje na šokove u produktivnosti rada, što je u suprotnosti sa iskustvima zemalja EU. U EU zemljama, rast bruto plata ima negativan uticaj na priliv SDI, dok je u balkanskim zemljama utvrđen paradoksalan scenario, povećane plate zapravo imaju pozitivan uticaj na SDI.
3. U radu **“Impact of Export of Travel Services on Current Account Balance and Growth in Mediterranean Countries”** (*Prague Economic Papers*, 2020), autori analiziraju uticaj izvoza turističkih usluga na rast BDP-a u kratkom i dugom roku u zemljama Mediterana. Primjenom VAR i VECM modela i OLS modela (panel, fiksni efekti), i primjenom računovodstvenog pristupa u analizi značaja izvoza turističkih usluga na stanje tekućeg računa, autori pokazuju da, u kratkom roku, izvoz turističkih usluga ima pozitivan uticaj na rast BDP-a. Istraživanje je pokazalo da, u dugom roku, izvoz turističkih usluga ima pozitivan uticaj na rast BDP-a, ali samo na nivou značajnosti od 10%. Primjenom računovodstvenog pristupa, dokazana je snažna relevantnost izvoza turističkih usluga u postizanju ravnoteže tekućeg računa bilansa plaćanja.

Analizom naučnih radova objavljenih nakon prethodnog izbora u akademsko zvanje može se zaključiti da je dr Maja Bačović imala zapaženu i značajnu naučno-istraživačku aktivnost. Ova ocjena se temelji na brojnosti i kvalitetu publikovanih radova i učešću na međunarodnim konferencijama i istraživačkim projektima.

Naučnoistraživačka djelatnost dr Maje Bačović, prema Klasifikacionoj bibliografiji, kvantifikovana je sa 129.9 bodova nakon prethodnog izbora, odnosno 250.9 bodova ukupno. Ukupan broj poena dr Maje Bačović u uslovnoj kategoriji (radovi u međunarodnim naučnim časopisima koji su indeksirani u bazama

SCI/SCIE/SSCI/A&HCI) iznosi 52.5 bodova, što značajno premašuje potreban broj poena (16) u ovoj kategoriji.

PEDAGOŠKA OSPOSOBLJENOST

Dr Maja Bačović radi na Univerzitetu Crne Gore, na Ekonomskom fakultetu od 2000. godine, prvo kao saradnik, a od 2002. godine kao asistent na predmetima Ekonomska statistika i Demografska analiza. U zvanje docenta izabrana je 2006. godine (predmeti: Ekonomska statistika, Demografska analiza, Makroekonomija za preduzetnike i Monetarna statistika). U zvanje vanrednog profesora izabrana je 2011. godine (predmeti: Ekonomska statistika i Makroekonomija za preduzetnike) i 2017. godine za oblast Makroekonomija.

Dr Maja Bačović je u prethodnom izbornom periodu izvodila nastavu na dodiplomskim akademskim studijama Ekonomskog fakulteta UCG, na predmetima: Makroekonomija, Ekonomska statistika, Makroekonomija za preduzetnike i Monetarna statistika. Na postdiplomskim akademskim studijama Ekonomskog fakulteta (studijski program Ekonomija, jednogodišnje studije), bila je rukovodilac usmjerenja Makroekonomija (bila je autor elaborata za akreditaciju studijskog programa), i istovremeno je izvodila nastavu na predmetu Makroekonomska analiza.

Na akademskim master studijama Ekonomskog fakulteta izvodi nastavu na predmetu Makroekonomska teorija i analiza, a u okviru modula »Kvantitativna ekonomija« na predmetu Makroekonomska statistika. Na doktorskim studijama na Ekonomskom fakultetu učestvuje u izvođenju nastave na predmetu Makroekonomija u akademskoj 2021/22 godini.

U Klasifikacionoj bibliografiji za period nakon prethodnog izbora dokumentovano je mentorstvo dr Maje Bačović na 2 magistarska rada i 17 diplomskih radova, a u tekućoj akademskoj godini imenovana je za mentora u izradi jedne doktorske disertacije.

Dr Maja Bačović nastavu izvodi kompetentno i u skladu sa profesionalnim standardima savremenih univerzitetskih programa. U pedagoškom radu je odlikuje odgovoran, posvećen, stručan i profesionalan odnos prema obavezama u nastavi, kao i veoma uspješna saradnja sa studentima i kolegama. To potvrđuju i izuzetno visoke ocjene koje dobija u anketama studenata o kvalitetu nastave.

STRUČNI RAD

Stručni rad dr Maje Bačović ima više dimenzija. Dr Maja Bačović, nakon izbora u prethodno zvanje, učestvovala je u izradi dva međunarodna projekata. Posebno ističem rad na bilateralnom projektu u okviru kojeg je istraživao uticaj deviznog kursa na spoljnotrgovinsku neravnotežu u uslovima krize u zemljama Zapadnog Balkana i novih članica EU. Takođe je bila rukovodilac važnog INVO projekta (Visoko obrazovanje i istraživanje za inovacije i konkurentnost), u okviru kojeg je predložen model razvoja Centra za međunarodnu saradnju i razvoj karijere na UCG.

Dr Maja Bačović je autor stručne monografije: „**Economy of Montenegro from XIX to XXI century – an overview**“, koja je objavljena na engleskom jeziku.

Član je uređivačkog odbora međunarodnog časopisa **Management & Economics Research Journal**, koji je indeksiran u velikom broju međunarodnih baza, uključujući i WorldCat, Harvard Library, Econpapers, EBSCO i druge. Dr Maja Bačović stručnu afirmaciju ostvarila je i kroz recenzije 8 radova u časopisima koji su indeksirani na SSCI listi.

Član je Savjeta Statističkog sistema Crne Gore. Obavljala je funkciju člana upravnog odbora *Kliničkog centra Crne Gore* u periodu 2017-2021. godine. Bila je član *Savjeta za konkurentnost Vlade Crne Gore* u periodu 2017-2021. godine.

Na osnovu konkursnom dokumentacijom prikazane stručne aktivnosti može se zaključiti da dr Maja Bačović ima aktivan i plodan stručni rad čime ispunjava uslove propisane Uslovima i kriterijumima za izbor u akademska i naučna zvanja.

II VERIFIKACIJA BODOVANJA

ZBIRNI PREGLED RADOVA I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova		Broj bodova	
	Prije izbora	Poslije izbora	Prije izbora	Poslije izbora
1. NAUČNO ISTRAŽIVAČKI RAD	66	34	121	129.9
2. UMJETNIČKI RAD				
3. PEDAGOŠKI RAD	55	19	65.5	17.5
4. STRUČNI RAD	5		48	
UKUPNO	126	53	234.5	147.4

III MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

Na osnovu analize kvaliteta i rezultata naučno-istraživačkog rada, pedagoške osposobljenosti i stručnog rada dr Maje Bačović, a u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju Crne Gore, Statutom Univerziteta Crne Gore i Uslovima i kriterijumima za izbor u akademska i naučna zvanja, konstatujem da dr Maja Bačović, vanredni profesor Univerziteta Crne Gore, u potpunosti ispunjava sve potrebne uslove za izbor u više akademsko zvanje.

Imajući u vidu navedene činjenice, izuzetno mi je zadovoljstvo da predložim Senatu Univerziteta Crne Gore da dr Maju Bačović izabere u akademsko zvanje **redovni profesor** za oblast **Ekonomika analiza i politika**, na Ekonomskom fakultetu Univerziteta Crne Gore.

RECENZENT

Dr Vesna K. Karadžić, s.r.
redovni profesor, Univerzitet Crne Gore,
Ekonomski fakultet

REFERAT

Za izbor u akademsko zvanje za oblast: **Informatička ekonomija**, na Ekonomskom fakultetu.

Konkurs je objavljen u dnevnom listu "Pobjeda" od 22.12.2021. godine (strana 29.). Na raspisani Konkurs javio se kandidat **DR VUJICA LAZOVIĆ**.

BIOGRAFIJA

Rođen sam 10. marta 1963. godine u Plavu. Osnovnu i srednju školu sam završio u Titogradu (Podgorica) sa odličnim uspjehom. Ekonomski fakultet na Univerzitetu Crne Gore sam upisao 1982. godine, a završio 1986. godine kao najbolji student, sa prosječnom ocjenom 9,83. Dobitnik sam više nagrada i priznanja iz tog perioda, među kojima se ističu nagrada oslobođenja Titograda "19 decembar" i nagrada Univerziteta za najbolji uspjeh na završnoj godini studija. Postdiplomske studije, smjer "Informacioni sistemi i kibernetika", završio sam na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Beogradu i magistrirao na istom fakultetu 1994. godine sa temom „Projektovanje informacionog sistema za upravljanje prodajom u trgovinskom preduzeću“. Akademski stepen doktora nauka stekao sam 1997. godine na Ekonomskom fakultetu u Podgorici, odbranom doktorske disertacije sa nazivom "Projektovanje opšteg modela informacionog sistema na primjeru trgovinskog preduzeća". Prvi radni odnos zasnovao sam na Ekonomskom fakultetu 1988. godine.

U periodu od 1998. do 2000. godine bio sam prodekan za nastavu na Ekonomskom fakultetu u Podgorici, a u periodu od 2000. do 2006. godine sam u tri mandata u kontinuitetu biran za dekana Ekonomskog fakulteta. U zvanje docenta sam izabran 1998. godine, dok sam 2003. godine izabran u zvanje vanrednog profesora za grupu predmeta iz oblasti "Informatičke ekonomije". Izvodio sam nastavu na više disciplina na diplomskim i postdiplomskim studijama na Ekonomskom fakultetu, Fakultetu političkih nauka i na Elektrotehničkom fakultetu Univerziteta Crne Gore. Bio sam predavač po pozivu na doktorskim studijama Fakulteta organizacije i informatike Sveučilišta u Zagrebu kao i na master studijama Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Ljubljani. U periodu od 2007. do 2010. godine obavljao sam dužnost rukovodioca doktorskih

studija na Ekonomskom fakultetu u Podgorici. Autor sam više radova, knjiga i publikacija iz oblasti Ekonomije, Poslovnih informacionih sistema i Digitalne ekonomije. Obavio sam nekoliko studijskih boravaka u Velikoj Britaniji, SAD i Italiji. Dobitnik sam nagrade Bečkog ekonomskog foruma (Beč 2010) i Evroazijskog ekonomskog samita (Istanbul 2016), kao i počasnog priznanja Ambasador znanja (Ljubljana 2019). Govorim engleski i ruski jezik.

PODACI O RADNIM MJESTIMA I IZBORIMA U ZVANJA

Po završetku studija **prvi radni odnos sam zasnovao** na Ekonomskom fakultetu Univerziteta Crne Gore 1.03.1988. godine. Na istom fakultetu sam odlukom Naučno-nastavnog vijeća Univerziteta Crne Gore (br. 01-491) od 6.07.1995. godine izabran u **zvanje asistenta** na predmetu Informatika, na neodređeno vrijeme sa punim radnim vremenom. **Zvanje docenta** za predmete Informatika i Poslovni informacioni sistemi stekao sam odlukom Naučno-nastavnog vijeća Univerziteta Crne Gore (br. 01-360) od 7.04.1998. godine, a odlukom istog tijela (br.01-1397) od 25.12.2003. godine **izabran sam u zvanje vanrednog profesora** za grupu predmeta iz oblasti "Informatička ekonomija". U toku svog dosadašnjeg rada na Ekonomskom fakultetu Univerziteta Crne Gore izvodio sam nastavu iz više predmeta: na osnovnom dodiplomskom studijskom programu iz *Informatike, Poslovnih informacionih sistema, Projektovanja informacionih sistema i Ekonomske filozofije*; na magistarskim studijama iz *Informatičke ekonomije i Modeliranja i implementacije informacionih sistema*; na studijskom programu Menadžment iz predmeta *Upravljački informacioni sistemi i Informacioni sistemi u robnom prometu i Informatički menadžment*. Izvodio sam nastavu na Fakultetu političkih nauka Univerziteta Crne Gore iz predmeta *Informatika* (2003–2008) i na Elektrotehničkom fakultetu (studijski program Visoke računarske škole, 2000-2001) iz predmeta *Poslovni informacioni sistemi*. Bio sam rukovodilac smjera *Informacioni sistemi* na osnovnim studijama na Ekonomskom fakultetu, te istoimenog smjera na postdiplomskim studijama. Trenutno, na Ekonomskom fakultetu na osnovnim akademskim studijama izvodim nastavu iz predmeta *Digitalna ekonomija* i nastavu na magistarskim studijama iz predmeta *Napredne tehnologije u digitalnom poslovanju, Digitalno poslovanje u javnoj upravi* i predmetu *Internet marketing*.

Bio sam mentor kod izrade 5 doktorskih i preko 20 magistarskih radova. Mom stručnom usavršavanju i naučnom radu doprinjeli su i studijski boravci u USA (Katz Business School, University of Pittsburg i George Mason University Virginia), Italiji (Universita di Udine, Faculta di Economia) i Velikoj Britaniji (Nottingham Trent University).

Ostale aktivnosti

Autor sam više naučnih radova u međunarodnim časopisima, od kojih se neki nalaze u međunarodnim bazama, a neki se ne nalaze u bazama podataka, ali imaju redovnu međunarodnu distribuciju i rezime na stranom jeziku. Pored međunarodnih naučnih konferencija bio sam i aktivni učesnik i govornik na značajom broju globalnih konferencija iz oblasti digitalne ekonomije i informacionog društva (ITU WISIS - Ženeva 2012, ITU WTDC - Dubai 2014 i sl.). Učestvovao sam u organizaciji naučnih i stručnih skupova u zemlji i inostranstvu. Autor sam monografije čiji je izdavač Univerzitet Crne Gore kao i knjige *Digitalna ekonomija*.

U periodu od 1998. do 2005. bio sam na godišnjem nivou savjetnik i stručni konsultant za informacione sisteme u nizu institucija i organa (Sekretarijat za razvoj, Narodna Banka, Fond za zdravstvo) kao i jednom broju kompanija i preduzeća. Od 2009. do 2016. godine bio sam ccTLD menadžer nacionalnog internet domena .me. Obavljao sam više javnih funkcija: od 2006. do 2016. godine sam bio potpredsjednik Vlade Crne Gore za ekonomsku politiku i finansijski sistem, a istovremeno od 2009. do 2016. godine i ministar za informaciono društvo i telekomunikacije; od novembra 2016. do avgusta 2017. godine bio sam poslanik u Skupštini Crne Gore i predsjednik Odbora za ekonomiju, finansije i budžet; od 2017. do 2021. godine sam obavljao funkciju ambasadora Crne Gore u Republici Sloveniji.

Počasni član Savjeta bečkog ekonomskog foruma. Za člana Savjetodavnog odbora IMPACT-a - Međunarodne organizacije za borbu protiv sajber prijetnji izabran sam 2013. godine.

Koordinirao sam i rukovodio razvojem i implementacijom velikih projekata iz oblasti ekonomije i ekonomskog razvoja kao i iz oblasti digitalne transformacije u javnom sektoru (Strategija razvoja informacionog društva Crne Gore, Elektronska uprava, Pravosudni informacioni sistem, Informacioni sistem socijalnog kartona,

Centralni registar stanovništva i sl). Bio sam predsjednik Savjeta za razvoj informacionih sistema od državnog značaja u periodu od 2010. do 2016. godine. Imam zvanje državnog revizora i član sam komisije

za polaganje ispita za državnog revizora (ispitivač za predmet Informacioni sistemi u funkciji revizije).

**KLASIFIKACIONA BIBLIOGRAFIJA
KVANTITATIVNA OCJENA REFERENCI DO POSLEDNJEG IZBORA**

1. NAUČNOISTRAŽIVAČKA DJELATNOST						UKUPNI BROJ BODOVA
1.1. Monografije	1.1.1.	1.1.2.	1.1.3.	1.1.4.	1.1.5.	10
Broj referenci*broj bodova			1x10			
1.2. Radovi objavljeni u časopisima		1.2.1.	1.2.2.	1.2.3.	1.2.4.	19.5
Broj referenci*broj bodova			2x4+ 2x2	3x1,5+ 1x1.5		
1.3. Radovi na kongresima, simpozijumima, seminarima			1.3.1.	1.3.2.	1.3.3.	6
Broj referenci*broj bodova			2x2	1x1+ 1x1		
1.4. Uvodno, objavljeno plenarno predavanje				1.4.1.	1.4.2.	
Broj referenci*broj bodova						
1.5. Recenzije			1.5.1.	1.5.2.	1.5.3.	
Broj referenci*broj bodova						
UKUPNO ZA NAUČNOISTRAŽIVAČKU DJELATNOST						35.5
3. PEDAGOŠKA DJELATNOST						
3.1. Udžbenici		3.1.1.	3.1.2.	3.1.3.	3.1.4.	10
Broj referenci*broj bodova			2x5			
3.2. Priručnici			3.2.1.	3.2.2.	3.2.3.	3
Broj referenci*broj bodova				3x1		
3.3. Gostujući profesor				3.3.1.	3.3.2.	
Broj referenci*broj bodova						
3.4. Mentorstvo			3.4.1.	3.4.2.	3.4.3.	26.5
Broj referenci*broj bodova				1x2	49x0,5	
3.5. Kvalitet pedagoškog rada (može se koristiti ukoliko se na zvaničnim studentskim anketama najmanje tri godine uzastopno dobiju odlične ocjene za sve elemente pedagoškog rada)						5
UKUPNO ZA PEDAGOŠKU DJELATNOST						44.5
4. STRUČNA DJELATNOST						
4.3. Stručni članak				4.3.1.		5
Broj referenci*broj bodova				2x1 3x1		
4.6. Ostala dokumentovana stručna djelatnost				4.6.1.		30
Broj referenci*broj bodova				10x1+ 20		
UKUPNO ZA STRUČNU DJELATNOST						35

KVANTITATIVNO OCJENJIVANJE NAUČNO-ISTRAŽIVAČKE I STRUČNE BIBLIOGRAFIJE

2. NAUČNOISTRAŽIVAČKA DJELATNOST			
Autorske naučne monografije			
M2 Poglavlje u monografiji međunarodnog značaja		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Rondovic, B., Lazovic V., Djurickovic T., & Kovacevic D., (2017). <i>A Study of the Possible Consequences in the Event of an Accelerated Issuance and Widespread Use of Private e-Money: A Case Study of Montenegro</i> , In <i>Finance in Central and Southeastern Europe</i> (pp. 17-34). Springer, Cham., Print ISBN: 978-3-319-64661-9, Online ISBN:978-3-319-64662-6, Series Print ISSN: 1431-1933, Series Online ISSN: 2197-7178, doi: https://doi.org/10.3390/su132212705	9	4,5
Radovi u naučnim časopisima			
Q2 Rad u eminentnom međunarodnom časopisu (časopis indeksiran na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama, rangiran u prvih 50% časopisa)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Lazovic, V., Rondovic, B., Lazovic, D., and Djurickovic, T. (2021). <i>Is Economic Theory, Presented in Basic Academic Textbooks, Applicable to the Digital Economy?</i> , <i>Sustainability</i> , Special Issue "Technology-Enabled Interdisciplinary Learning in Economic/Business Studies, Volume 13, Issue 22, Article number: 12705, doi: https://doi.org/10.3390/su132212705	12	12
2.	Rondović, B., Kaščelan, Lj., Lazović, V., Đuričković, T. (2017). <i>Discovering the determinants and predicting the degree of e-business diffusion using the decision tree method: evidence from Montenegro</i> , <i>Information Technology for Development, Volume 25, 2019 - Issue 2</i> , p. 304-333, Journal eISSN: 1554-0170, doi: https://doi.org/10.1080/02681102.2017.1415863	12	4

Q5 Rad u međunarodnom časopisu koji nije indeksiran na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Lazović, V. (2014). <i>Prospects of developing countries in digital economy case study of Montenegro = Шансе земаља у развоју у условима дигиталне економије - примјер Црне Горе. Acta Economica, Vol. 12 No. 20</i> , p. 9-22. ISSN 152-858X, e-ISSN 2232-738X, doi: https://doi.org/10.7251/ACE1420009L	4	4
2.	Lazović, V. , & Milic, T. (2008). Strategies for Development of emarkets in Montenegro. <i>International Journal of Management Cases</i> , 10(3), p. 429-435. ISSN 1741-6264, https://www.circleinternational.co.uk/wp-content/uploads/2021/01/IJMC_10.1.pdf	4	4
3.	Lazović, V. , Djuričković, T. (2010). <i>Ekonomska analiza eGovernmenta u Crnoj Gori = Economic analysis of the eGovernment development in Montenegro. Montenegroin Journal of Economics, vol. 6, no. 12</i> , p. 99-106. ISSN 1800-5845. http://www.mnje.com/sites/mnje.com/files/mje_2010_v06-n12-a15.pdf .	4	4

Q6 Rad u časopisu nacionalnog značaja		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Lazović, V. , Stanković, T., Jovetić, G. (2013). <i>Measures of Economic policy in the conditions of the new Economy – Lessons learned from the economic crisis on example of Montenegro. Ekonomске ideje i praksa, br. 11</i> , str. 55-69, 2013, ISSN 2217-6217	2	2
2.	Lojpur S. A., Lazović V. , (2014), <i>Zemlje u tranziciji u procesu regionalizacije i globalizacije. Računovodstvo i revizija</i> , br. 1/2, str. 151-163, ilustr. ISSN 1800-6159	2	1
3.	Lazović, V. , (2004). <i>Treba li informatička ekonomija novu ekonomsku analizu i teoriju?, Preduzetnička ekonomija, vol. 4, br. [1]</i> , str. 40-49. ISSN 1451-6659.	2	2

Radovi na naučnim konferencijama, učesća na izložbama, i slično

K1 Predavanje po pozivu na međunarodnom skupu štampano u cjelini (neophodno pozivno pismo)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Lazović, V. (2019). <i>Four Paradoxes of the Digital Economy</i> , 38th International Conference on Organizational Science Development, Ecosystem Of Organizations In The Digital Age, University of Maribor, Faculty of organizational sciences, 20th - 22nd March 2019, Portorož, Slovenia http://arhiv.fov.um.si/konferenca_19/en/invited-speakers-vujica-lazovic/index.html , (pozivno pismo u prilogu dokumentacije)	3	3
K2 Naučni rad na međunarodnom naučnom skupu (štampano u cjelini)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Kaščelan, L., Lazović, V. , Đuričković, T., Rondović, B. (2018). Analysis of the Diffusion of E-services in Public Sector Using the Decision Tree Method. <i>ENTRENOVA - ENTERprise REsearch InNOVation</i> , 4(1), 14–24, Available at SSRN: https://ssrn.com/abstract=3282673	2	1
2.	Lazović V. , Đuričković T., Rondović B., Kovačević D., Popović Z., (2015). <i>Analisis of eGovernment Portal of Montenegro</i> , MIPRO 2015 /DE-GLGPS – 38. International convention on information and communication technology, electronics and microelectronics, Opatija, Maj 2015., ISSN: 1847-3946, pp.1769-1774 (IEEE Xplore , SCOPUS - Conference Proceedings), doi: 10.1109/MIPRO.2015.7160505	2	2
3.	Rondović B., Lazović V. , Popović Z., Đuričković T., Kovačević D. (2015). <i>Determinants of Electronic Commerce - the Factors of Acceptance in Montenegro</i> , MIPRO 2015 /DE-GLGPS – 38. International convention on information and communication technology, electronics and microelectronics, Opatija, Maj 2015., ISSN: 1847-3946, pp.1769-1774 (IEEE Xplore , SCOPUS - Conference Proceedings), doi: 10.1109/MIPRO.2015.7160505	2	1
4.	Kovačević D., Popović Z., Lazović V. , Rondović B., Đuričković T., (2015). <i>Uticaj društvenih mreža na razvoj E-turizma/Impact of social networks in the development of e-tourism</i> , Scientific Conference: Jahorina Business Days 2015– Tourism in function of economic development, Jahorina / 2015 Zbornik konferencije , ISSN 2303-6168	2	0,66
5.	Rondović B., Lazović V. , Kovačević D., Popović Z., Đuričković T. (2015). <i>Analiza faktora koji determinišu porast turizma u Crnoj Gori</i> , Scientific Conference: Jahorina Business Days 2015– Tourism in function of economic development, Jahorina / 2015 Zbornik konferencije ISSN 2303-6168	2	1
6.	Lazović V. , Đuričković T. (2014). <i>The digital economy in developing countries-challenges and opportunities</i> , MIPRO 2014 /DE-GLGPS, 37th	2	2

	International Convention on information and communication technology, electronics and microelectronics, Opatija, Croatia (IEEE Xplore , SCOPUS - Conference Proceedings), doi: 10.1109/MIPRO.2014.6859817		
7.	Stankovic T., Lazović V., (2014). <i>Structural reforms as competitiveness instrument and fiscal cost</i> . IV International Conference Entrepreneurship and Innovations as Precondition for Economic Development. Podgorica: University of Montenegro, Faculty of Economics, p.167-175. ISBN 978-86-80133-71-3	2	1
8.	Lazović V., Đuričković T., (2012). <i>eGovernment and the digital divide</i> , MIPRO 2012/DE, 35th International Convention on information and communication technology, electronics and microelectronics, Opatija, Croatia (IEEE Xplore , SCOPUS - Conference Proceedings)	2	2
9.	Lazović V., Đuričković T., (2011). <i>Democracy in the Electronic Government Era – Challenges and Opportunities for Development in Montenegro</i> , MIPRO 2011/DE, 34th International Convention on information and communication technology, electronics and microelectronics, Opatija, Croatia, ISSN 1847-3938 (IEEE Xplore , SCOPUS - Conference Proceedings)	2	2
10.	Lazović V., Kovačević D. (2011). <i>Changes in the understanding and management of value chain in the information era</i> , MIPRO 2011/DE, 34th International Convention on information and communication technology, electronics and microelectronics, Opatija, Croatia, ISSN 1847-3938 (IEEE Xplore , SCOPUS - Conference Proceedings)	2	2
11.	Lazović V., Rondović B., Đuričković T., (2010). <i>Sociological and Economic Aspects of the Implementation of eGovernment Solutions in Montenegro</i> , Proceedings of the 6th European Conference on Management, Leadership and Governance, 28-29 October 2010, Wroclaw, Poland, ISBN: 978-1-906638-81-8 CD	2	2
12.	Lazović V., Kovačević D. (2010). <i>Internet and its fundamental impact on functioning of the new information economy</i> . Economic Development, Tax System and Income Distribution in the Countries of Southern and Eastern Europe. Podgorica: Faculty of Economics, University of Montenegro: In Corporation with ASECU, 2010. Str. 245-252. ISBN 978-86-80133-54-6.	2	2
13.	Lazović V., Jovetić G. (2009). <i>Egzistencija malih ekonomija u uslovima globalne ekonomske krize na primjeru Crne Gore = Small economies' existance in terms of global economic crisis on example of Montenegro</i> . U: Lojpur, A., (ur.). <i>Savremena pitanja u računovodstvenim i menadžment istraživanjima i obrazovanju = Contemporary issues in accounting and menagement research and education : zbornik radova</i> . Podgorica: Ekonomski fakultet; [S. 1.]: Greenwich University Press; Ljubljana: University of Ljubljana, Faculty of Economics, 2009. Sv. 2, str. 107-116. ISBN 978-86-80133-47-8, ISBN 978-86-80133-51-5, ISBN 1-86166-252-1	2	2
14.	Lazović V., Rondović B., Popović Z., Milić T., (2006). <i>Developing eGovernment – choice or necessity for the Balkan region</i> , Zbornik radova 29th MIPRO 2006, Hrvatska udruga za informacijsku i komunikacijsku tehnologiju, elektroniku i mikroelektroniku, Opatija, Hrvatska	2	2
15.	Lazović, V., Stanković, T., Jovetić, G., „ <i>Utjecaj globalne ekonomske krize na nivo stranih direktnih investicija u Crnoj Gori</i> “, Zbornik radova „Globalni razvoj u 21. vijeku – Rusija i Crna Gora“, Univerzitet Crne Gore str. 69-85..ISSN 1800-850X	2	2
K5 Saopštenje na nacionalnom naučnom skupu (štampano u izvodu)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Lazović V. (2010). <i>Analiza privatizacije u Crnoj Gori i strane investicije i razvoj crnogorske ekonomije = Analysis on privatisation, foreign investments and economic development of Montenegro</i> . In: Stanje, pravci razvoja i perspektive: zbornik radova = The achieved level, development directions and prospects: proceedings. Podgorica: Privredna komora Crne Gore, 2010. Str. 142-147	0.2	0.2
Uređivačka i recenzentska djelatnost			
R4 Uredništvo u nacionalnom naučnom časopisu (na godišnjem nivou)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Član intrenacionalnog uređivačkog odbora časopisa “Strategic Management” https://www.smjournal.rs/index.php/home/about/editorialTeam	2	2
2.	Član regionalnog uređivačkog odbora časopisa “Economics” http://economicsandecconomy.me/en/editorial-board	2	2
R8 Recenzija monografije nacionalnog značaja		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Lazović, V., recenzent monografije /Cuzović, S., Sokolov-Mladenović, S., Čuzović, Dj., “Elektronska trgovina – principi, struktura, razvoj” Ekonomski fakultet Univerziteta u Nišu/, ISBN: 978-86-6139-167-5	1	1

R11 Recenziranje radova objavljenih u međunarodnim časopisima (Q1, Q2, Q3, Q4)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Journal of Business Economis and Management – Q2, recenzija manuskripta ID SBEM–2021-0935, (potvrda u prilogu)	2	2
2.	Technical Gazette - (Q3), recenzija manuskripta ID TV-20200521072820, (potvrda u prilogu)	2	2
Ostala stručna djelatnost			
Ostala dokumentovana stručna djelatnost		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	<p>Koordinacija i upravljanje strateškim projektima iz oblasti informacionog društva (razvoj i implementacija):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Jedinstveni informacioni sistem za razmjenu podataka između državnih organa –JISERP (2016) - Jedinstveni informacioni sistem inspekcija Vlade Crne Gore (2014-2016) - Integralni bolnički informacioni sistem –IBIS (2014-2015) - Informacioni sistem socijalnog kartona -SWIS (2013-2015) - Portal elektronske uprave (2010-2011) - Centralni registar privrednih subjekata CRPS (2009-2010) - Informacioni sistem za upravljanje dokumentima u Vladi i ministarstvima (eDMS) 2009-2010 - Elektronske sjednice Vlade Crne Gore (eSV) 2009-2010 - Centralni registar stanovništva -CRS (2007-2010) - Pravosudni informacioni sistem -PRIS (2007-2011) 	Do 20	20
2.	<p>Koordinacija i rukovodjenje izradom strateških dokumenata:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Strategija sajber bezbjednosti Crne Gore (2013-2017) - Strategija razvoja informacionog društva u Crnoj Gori (2012-2016) - Strategija razvoja informacionog društva u Crnoj Gori (2009-2013) - Zakon o elektronskim komunikacijama (2012) - Zakon o elektronskoj upravi (2012) 		
3.	<p>Saopštenja na međunarodnim kongresima i konferencijama:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lazović V., “<i>Digital Economy – Some things We know, some things We anticipate, but of some We are not even aware</i>”, 22th Eurasian Economic Summit, Istanbul, 2019. - Lazović V.: “<i>Promotion of tourism through Internet broadband in cross-border area of mountain Prokletije</i>”, conference: Promotion of tourism through Internet broadband in cross-border area of mountain Prokletije, Shkoder, 2014. - Lazović V., “<i>Broadband Access for Sustainable Development</i>”, World Telecommunication Development Conference (WTDC), Dubai, 2014. - Lazović V., “<i>Smart cities and the future of ICT</i>”, Ministerial Forum on ICT 2014, “Smart Nation: Harnessing Opportunities, Addressing Challenges”, Singapore, 2014. - Lazović V., “<i>Development of IT Society in Montenegro</i>”, Vision after 2015”, WSIS forum 2013, Geneva 2013. - Lazović V., “<i>Overview of Montenegro Economy – Investor’s chances</i>” Vienna Economic Talks Meet Montenegro in Vienna, Vienna, 2013. - Lazović V., “<i>Slovakia and Western Balkans: Sharing Transition Experience</i>”, 10 Years of Slovak Aid. A vision of Development Cooperation for a Changing World. Bratislava, 2013. - Lazović V., “<i>Response to challenges by e-Governance leaders</i>”, International Conference: Renaissance for e-Governance”, Bled, 2012. - Lazović V., “<i>Montenegro – Commitment to Sustainability</i>”, 15th Eurasian Economic Summit, Istanbul, 2012. -Lazović V., “<i>Financing digitalization: Experience of Montenegro in the process of digitalization</i>”, Conference on Financing Digitalization in Eastern Europe: Vienna, 2012. -Lazović V., “<i>The World in Search for New Development Strategy</i>”, 22nd Economic forum - Eastern Davos, Krnjice, 2012. -Lazović V., “<i>Updates on the international partnership</i>”, 5th International conference for ccTLD registries of CIS, Central and Eastern Europe, Budva, 2012. 		
4.	<p>Članstvo u domaćim i međunarodnim tijelima i stručnim odborima:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ICANN’s Governmental Advisory Committee – GAC (član, 2013-2016) - Savjetodavni odbor IMPACT-a -Međunarodne organizacije za borbu protiv sajber prijetejki (član, 2013) - Savjet za razvoj informacionih sistema od državanog značaja - (predsjednik, 2010-2016) - Infofest – najveći domaći festival informatičkih dostignuća (član stručnog žirija 2003-2005, predsjednik upravnog odbora, 2009-2015) 		

2. KVANTITATIVNO OCJENJIVANJE PEDAGOŠKIH SPOSOBNOSTI

P2 Univerzitetski udžbenik koji se koristi kod nas		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Lazović V., Đuričković T. (2018). <i>Digitalna ekonomija – Nešto već znamo, nešto naslućujemo a nečega još uvijek nijesmo svjesni!</i> Autorsko izdanje, CIP – Katalogizacija u publikaciji Nacionalna biblioteka Crne Gore, ISBN 978-9940-9914-0-1, COBISS.CG-ID 36632080 (elektronska verzija u prilogu)	4	4
Priručnici			
P6 Priručnici, rječnici, leksikoni izdati kod nas		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Lazović, V., Bulatović, B. (2019). <i>Informacioni sistem u funkciji revizije : priručnik</i> . Podgorica: Državna revizorska institucija Crne Gore, 92 str., ilustr. ISBN 978-9940-752-00-2. (elektronska verzija u prilogu)	1	1
Mentorstvo (komentorstvo se boduje sa polovinom poena)			
P9 Na doktorskim studijama		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	RONDOVIC, Biljana. <i>Elektronski novac u funkciji transformacije bankarskog poslovanja : doktorska disertacija</i> . Podgorica: [s. n.], 2005. 268 str., ilustr. http://phaidra.cis.ac.me/o:542 . [COBISS.CG-ID 3320845]	4	4
2.	HRAPOVIC, Kenan. <i>Uticao informacione tehnologije na funkcionisanje i razvoj tržišta kapitala u Crnoj Gori : doktorska disertacija</i> . Podgorica: [K. Hrapović], 2008. 185 listova, graf. prikazi, tabele. [COBISS.CG-ID 512028641]	4	4
3	KOVACEVIC, Dijana. <i>Menadžment u digitalnom okruženju : doktorska disertacija</i> . Podgorica: [D. Kovačević], 2010. 277 listova, ilustr. http://phaidra.cis.ac.me/o:822 . [COBISS.CG-ID 4837389]	4	4
4	VUJOSEVIC, Saša. <i>Sigurnost elektronskih transakcija u elektronskom bankarstvu : doktorska disertacija</i> . Podgorica: [S. Vujošević], 2010. VI, 183 lista, ilustr. [COBISS.CG-ID 512414433]	4	4
5	ĐURIČKOVIĆ, Tamara. <i>Mjerenje digitalnog razvoja Crne Gore na primjeru eGovernment servisa : doktorska disertacija</i> . Podgorica: [T. Đuričković], 2015. 259 listova, ilustr., graf. prikazi, tabele. http://phaidra.cis.ac.me/o:1243 . [COBISS.CG-ID 35672592]	4	4
P10 Na master studijama		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Ukupan broj mentorstava 20 (*Spisak kandidata sa pratećim podacima se nalazi u prilogu)	2	40
P12 Na osnovnim studijama		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Ukupan broj mentorstava 58 (*Spisak kandidata sa pratećim podacima se nalazi u prilogu)	0.5	29
Članstvo u komisijama			
P13 Član komisije za ocjenu/odbranu doktorske disertacije na matičnom univerzitetu		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	ĐIKANOVIC, Zoran. <i>Regulativa tržišta u Crnoj Gori-analiza uticaja regulative na razvoj tržišta : doktorska disertacija</i> . Podgorica: [Z. Đikanović], 2005. 206 listova. http://phaidra.cis.ac.me/o:722 . [COBISS.CG-ID 3525389]	2	2
2.	BACOVIC, Maja. <i>Demografske promjene i ekonomski razvoj Crne Gore : analiza investicija u humani kapital : doktorska teza</i> . Podgorica: [M. Baćović], 2005. 213 listova, graf. prikazi. http://phaidra.cis.ac.me/o:619 . [COBISS.CG-ID 9239824]	2	2
3.	SČEPANOVIĆ, Snežana. <i>Internet marketing u turizmu : doktorska disertacija</i> . Podgorica: [s. n.], 2008. 156 listova, graf. prikazi. [COBISS.CG-ID 512043745]	2	2
4.	JOVANOVIĆ, Jelena. <i>Model unapređenja sistema upravljanja zaštitom životne sredine primjenom multisoftvera : doktorska disertacija</i> . Podgorica: [J. Jovanović], 2009. 224 lista, ilustr., graf. prikazi. http://phaidra.ucg.ac.me/o:1522 . [COBISS.CG-ID 4356621]	2	2
5.	MILOVIC, Nikola. <i>Konkurentnost privrede Crne Gore : doktorska disertacija</i> . Podgorica: [N. Milović], 2010. 211 listova, tabele. http://phaidra.cis.ac.me/o:552 . [COBISS.CG-ID 512553953]	2	2

6.	MIHAILOVIĆ, Zoran. <i>Privatno penzijsko osiguranje : mogućnosti implementacije u Crnoj Gori : doktorska disertacija</i> . Podgorica: [s. n.], 2010. 342 lista, ilustr. [COBISS.CG-ID 512428513]	2	2
Kvalitet nastave			
P17 Kvalitet pedagoškog rada, odnosno kvalitet nastave		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Po Odluci Vijeća Ekonomskog fakulteta br. 01/3589 od 21.12.2021. godine (potvrda u prilogu dokumentacije)	do 5	5

ZBIRNI PREGLED RADOVA I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova		Broj bodova	
	Poslije izbora	Ukupno	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNOISTRAŽIVAČKI RAD	26	39	65,36	100,86
2. PEDAGOŠKI RAD	91	146	111	155,5
3. STRUČNI RAD	36	51	29	64
UKUPNO	153	235	205,36	320,36

IZVJEŠTAJ RECENZENTA

I OCJENA USLOVA

Na konkurs objavljen u dnevnom listu Pobjeda dana 22.12.2021.godine, kao jedini kandidat, prijavio se Prof.dr Vujica Lazović, vanredni profesor na Ekonomskom fakultetu Univerziteta Crne Gore.

Odlukom Senata Univerziteta Crne Gore, br. 03-136/1, od 25.01.2022. godine, imenovana sam za člana Komisije za razmatranje konkursnog materijala i pisanje Izvještaja za izbor u akademsko zvanje za oblast Informatička ekonomija na Ekonomskom fakultetu Univerziteta Crne Gore.

Nakon uvida u dostavljenu dokumentaciju, podnosim Izvještaj recenzenta.

ISPUNJENOST USLOVA U POGLEDU STEPENA OBRAZOVANJA

Prof.dr Vujica Lazović diplomirao je na Ekonomskom fakultetu Univerziteta Crne Gore 1986. godine, s visokom prosječnom ocjenom 9,83. Tokom studiranja bio je dobitnik brojnih nagrada i priznanja, među kojima treba posebno izdvojiti nagradu oslobođenja Titograda „19.decembar“ i nagradu Univerziteta Crne Gore za postignut najbolji uspjeh na završnoj godini studija.

Postdiplomske studije završio je na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Beogradu (Smjer Informatički sistemi i kibernetika) i na istom 1994. godine stekao zvanje magistar ekonomskih nauka. Doktorsku disertaciju pod nazivom „Projektovanje opšteg modela informacionog sistema na primjeru trgovinskog preduzeća“ odbranio je 1997. godine na Ekonomskom fakultetu u Podgorici i stekao zvanje doktora ekonomskih nauka. U zvanje docenta izabran je 1998. godine, dok je zvanje vanredni profesor stekao 2003. godine.

Na osnovu uvida u dokumentaciju koja nam je dostavljena, odnosno, biografiju, klasifikacionu bibliografiju, propratne i dokazne materijale, mogu konstatovati da je prof.dr Vujica Lazović u potpunosti ispunio uslove koji su propisani u pogledu stepena obrazovanja, a koji su definisani Zakonom o visokom obrazovanju Crne Gore, Statutom Univerziteta Crne Gore i Uslovima i kriterijumima za izbor u akademska zvanja.

NAUČNO-ISTRAŽIVAČKI RAD

Naučnoistraživački rad kandidata Prof.dr Vujice Lazovića ostvaren u prethodnom izbornom periodu sastoji se od većeg broja bibliografskih jedinica. Naučnoistraživačku pažnju zaokupljale su teme iz domena Informatičke ekonomije. Objavio je devet naučnih radova koji su publikovani u eminentnim međunarodnim naučnim časopisima, od kojih su dva indeksirana na SSCI listi (Q1 i Q2). Pored toga, rezultate svojih istraživanja prezentovao je na šesnaest međunarodnih naučnih skupova i jedan na nacionalnom. Autor je knjige Digitalna ekonomija i monografije čiji je izdavač Univerzitet Crne Gore. U njegovom naučnoistraživačkom radu jasno se prepoznaje dobra teorijska osnova, savremeni metodološki pristupi, iscrpne analize i objektivno izvođenje zaključaka. Da se zaključiti i da je oblast naučnog istraživanja u

skladu s oblastima i disciplinama za koje je raspisan konkurs.

Iz priloženog bibliografskog pregleda kandidata Prof.dr Vujice Lazovića izdvajam nekolikoznačajnih radova:

Cilj rada "Is Economic Theory, Presented in Basic Academic Textbooks, Applicable to the Digital Economy?" objavljenog u časopisu Sustainability bio je da se identifikuje jaz koji postoji između ekonomske teorije, u smislu proučavanja digitalne ekonomije (DE) i ekonomske prakse, u smislu potrebnih znanja za njeno efikasno funkcionisanje. Konkretno, autori su analizirajući 90 reprezentativnih univerzitetskih udžbenika ekonomije, sumirali u njima dostupna teorijska znanja i upoređivali ih sa potrebnim znanjima koje u praksi nameće digitalna ekonomija. Identifikujući specifičnosti DE, autori su dokazali da se principi njenog funkcionisanja nedovoljno proučavaju u dostupnim univerzitetskim ekonomskim udžbenicima. Zahvaljujući ovom istraživanju, literalna baza obogaćena je novim saznanjima o digitalnoj ekonomiji koja bi trebalo da se nalaze u udžbenicima ekonomije; dat je doprinos raspravi na ovu temu i ukazano na važnost specifičnih znanja iz oblasti DE u modernom obrazovanju; jasno su izdvojeni principi funkcionisanja u uslovima digitalne ekonomije i date smjernice po pitanju budućih obrada tema iz ove oblasti.

U radu „Discovering the determinants and predicting the degree of e-business diffusion using the decision tree method: evidence from Montenegro“, objavljenom u časopisu Information Technology for Development, pružen je uvid o pojedinačnim i interaktivnim uticajima tehničkih, organizacionih i faktora okruženja na difuziju e-poslovanja u različitim privrednim sektorima i za različite modele e-poslovanja (B2B ili B2C). Zahvaljujući ovom istraživanju zasnovanom na TOE Frameworku, teoriji je ponuđen sveobuhvatan skup determinanti difuzije e-poslovanja, a potom su dobijeni nalazi popunili i literalni jaz na temu difuzije elektronskog poslovanja za kompanije iz različitih privrednih sektora u zemljama u razvoju. Za potrebe u praksi, rad je dao eksplicitne preporuke kako za menadžere kompanija u različitim privrednim sektorima, tako i za kreatora ICT politike. Konkretno, zahvaljujući razlikama uočenim u ekonomskim sektorima, kreatori politike dobijaju jasniju sliku o tome kom sektoru je koja vrsta podrške neophodna za ubrzanje širenja e-poslovanja. U metodološkom smislu, ovaj rad je još jedna potvrda visokog stepena preciznosti korišćenog Decision tree modela, kao i njegovih sposobnosti u domenu predikcije. Konkretno, u ovom radu pokazano je da DT metoda (za razliku od modela strukturne regresije) preciznije mjeri i pojedinačne i interaktivne uticaje identifikovanih faktora. Nadalje, zahvaljujući korišćenju metoda, razvijeni su prediktivni modeli koji se mogu koristiti u dugoročnim strategijama smanjenja digitalne podjele i ubrzanja napretka na polju ICT.

U radu "A Study of the Possible Consequences in the Event of an Accelerated Issuance and Widespread Use of Private e-Money: A Case Study of Montenegro", objavljenom u međunarodnoj monografiji Finance in Central and Southeastern Europe, analizira se osjetljivost i ranjivost monetarne i fiskalne politike u ekonomiji Crne Gore u slučaju masovnije koegzistencije privatnog i državnog elektronskog novca. Kako bi se izvukli zaključci u vezi s mogućim konsekvencama privatnog elektronskog novca na finansijsku nestabilnost, monetarnu i fiskalnu politiku, napravljeno je udruženo kvantitativno i kvalitativno istraživanje kojim su suočeni stavovi

klijenata sa stavovima monetarne i fiskalne vlasti. Ovaj rad daje naučni doprinos raspravama na temu privatne digitalne valute i može poslužiti kao literalna osnova za uporedne analize na ovu temu u zemljama u razvoju, kao što je Crna Gora. U praksi, rezultati ovog istraživanja mogu biti značajni zaposlenima u bankarskom sektoru i regulatornim tijelima za bolje razumijevanje okruženja u kojem paralelno egzistiraju privatni i državni novac.

Ove izdvojene radove prožimaju aktuelnost problematike, teorijsko-metodološka kompetentnost autora, autentičnost pisanja i komparabilnost sa drugim studijama. Naučnoistraživačka zrelost kandidata Prof.dr Vujice Lazovića vidljiva je i kroz istančanu i jasnu misao, temeljnost u definisanju naučnih hipoteza i oštroumnost prilikom diskusije i donošenja zaključaka.

PEDAGOŠKA OSPOSOBLJENOST

Uvidom u dostavljenu dokumentaciju, da se zaključiti da Prof.dr Vujica Lazović ima zavidno iskustvo rada u nastavnom procesu. Radni odnos zasnovao je 1988. godine na Ekonomskom fakultetu. Pedagoško iskustvo sticao je prvo kroz angažman na predmetu Informatika (u zvanju asistenta), a potom Informatika i Poslovni informacioni sistemi (u zvanju docenta). Nakon izbora u zvanje vanrednog profesora, na Osnovnim studijama Ekonomije izvodi nastavu na grupi predmeta iz oblasti Informatičke ekonomije: Informatika, Poslovni informacioni sistemi, Projektovanje informacionih sistema i Ekonomska filozofija. Na studijskom programu Menadžment angažovan je za izvođenje nastave na predmetima: Upravljački informacioni sistemi, Informacioni sistemi u robnom prometu i Informatički menadžment. Predaje na magistarskim studijama na predmetima Informatička ekonomija i Modeliranje i implementacija informacionih sistema. Trenutno, izvodi nastavu i na disciplinama: Digitalna ekonomija, Napredne tehnologije u digitalnom poslovanju, Digitalno poslovanje u javnoj upravi i Internet marketing.

Pored toga, izvodio je nastavu na Fakultetu političkih nauka i Elektrotehničkom fakultetu. Više puta bio je predavač po pozivu van matičnog univerziteta. Nastavu je izvodio na doktorskim studijama Fakulteta organizacije i informatike Sveučilišta u Zagrebu, kao i na master studijama Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Ljubljani.

Prof.dr Vujica Lazović bio je mentor prilikom izrade 5 doktorskih, 20 magistarskih i velikog broja diplomskih radova.

U pedagoškom radu Prof.dr Vujica Lazović pokazuje veliku posvećenost i stručnost, kao i predusretljivost u radu sa studentima i ostalim članovima akademske zajednice. Sve navedeno potvrđuje impozantnu pedagošku osposobljenost Prof.dr Vujice Lazovića i potvrđuje ispunjenost i ovog uslova za izbor u akademsko zvanje redovni profesor.

STRUČNI RAD

Prof.dr Vujica Lazović je kandidat koji posjeduje bogato iskustvo i van nastavnog procesa. Izdvajam samo dio kandidatovog stručnog rada koji svjedoči o njegovom kontinuiranom i intenzivnom djelovanju i u ovoj sferi.

Stručna djelatnost vidljiva je na velikom broju angažmana. Bio je dugogodišnji stručni konsultant i savjetnik za razvoj i implementaciju informacionih sistema, pri čemu je angažman imao u velikom broju institucija i organa (Sekretarijat za razvoj, Narodna banka, Fond za zdravstvo...). Bio je rukovodilac i koordinator i na projektima iz oblasti ekonomije i ekonomskog razvoja, te na projektima digitalne transformacije u javnom sektoru (Strategija razvoja informacionog društva Crne Gore, Elektronska uprava, Pravosudni informacioni sistem, Informacioni sistem socijalnog kartona, Centralni registar stanovništva...).

Posjeduje zvanje državnog revizora i član je Komisije za polaganje ispita za državnog revizora. Sedam godina bio je ccTLD menadžer nacionalnog internet domena.

Prof.dr Vujica Lazović je u periodu od 2006. do 2021. godine obavljao veći broj javnih funkcija. Bio je potpredsjednik Vlade Crne Gore (za ekonomsku politiku i finansijski sistem) i ministar za informaciono društvo i telekomunikacije. Vršio je dužnost poslanika u Skupštini Crne Gore i predsjednika Odbora za ekonomiju, finansije i budžet. U periodu od 2017. do 2021. godine obavljao je funkciju ambasadora Crne Gore u Republici Sloveniji.

Prof.dr Vujica Lazović član je Savjetodavnog odbora IMPACT-a (Međunarodne organizacije za borbu protiv sajber prijetnji) i počasni je član Savjeta bečkog ekonomskog foruma.

II VERIFIKACIJA BODOVANJA

ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DJELATNOSTI I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova		Broj bodova	
	Poslije izbora	Ukupno	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNO ISTRAŽIVAČKI RAD	26	39	65,36	100,86
2. PEDAGOŠKI RAD	91	146	111	155,5
3. STRUČNI RAD	36	51	29	64
UKUPNO	153	235	205,36	320,36

III MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

Uvidom u naučnoistraživački, stručni i pedagoški rad kandidata Prof.dr Vujice Lazovića, uz ispunjenost uslova propisanih Zakonom o visokom obrazovanju Crne Gore, Statutom Univerziteta Crne Gore, kao i Uslovima i kriterijumima za izbor u akademsko zvanje, smatram da kandidat u potpunosti, i kvantitativno i kvalitativno, ispunjava sve kriterijume za izbor u akademsko zvanje. S posebnim zadovoljstvom predlažem Senatu Univerziteta Crne Gore da **Prof.dr Vujicu Lazovića izabere u zvanje redovnog profesora** za predmete iz oblasti Informatičke ekonomije na Ekonomskom fakultetu.

RECENZENT

Prof.dr Biljana Rondović, redovni profesor
Ekonomski fakultet, Univerzitet Crne Gore

IZVJEŠTAJ RECENZENTA

Odlukom Senata Univerziteta Crne Gore br. 03-136/1 od 25.01.2022. godine, imenovan sam za člana Komisije za razmatranje konkursnog materijala i pisanje izvještaja za izbor u akademsko zvanje za oblast *Informatička ekonomija* na Ekonomskom fakultetu Univerziteta Crne Gore.

Na osnovu uvida u podnijetu dokumentaciju podnosim sljedeći Izvještaj

I OCJENA USLOVA

Na konkurs objavljen u dnevnom listu "Pobjeda" od 22.12.2021. godine za izbor u akademsko zvanje za oblast *Informatička ekonomija*, konkretno za predmete Digitalna ekonomija, Napredne tehnologije u digitalnom poslovanju i Elektronsko poslovanje u javnoj upravi, prijavio se dr Vujica Lazović, vanredni profesor na Ekonomskom fakultetu u Podgorici kao jedini kandidat.

ISPUNJENOST USLOVA U POGLEDU STEPENA OBRAZOVANJA

Iz konkursne dokumentacije sam se uvjerio da kandidat dr Vujica Lazović u pogledu stepena obrazovanja ispunjava sve formalno propisane uslove za izbor u najviše akademsko zvanje redovni profesor. Dr Vujica Lazović je osnovne studije završio na Ekonomskom fakultetu Univerziteta Crne Gore 1986. godine sa izuzetno visokom prosječnom ocjenom 9,83. Njegovo dalje obrazovanje i stručno usavršavanje karakteriše jasna orijentacija prema informatičkoj ekonomiji. Tako je završio postdiplomske studije smjer "Informacioni sistemi i kibernetika" na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Beogradu gdje je 1994. godine i odbranio magistarsku tezu "Projektovanje informacionog sistema za upravljanje prodajom u trgovinskom preduzeću". Doktorsku tezu "Projektovanje opšteg modela informacionog sistema na primjeru trgovinskog preduzeća" odbranio je 1997. godine na Ekonomskom fakultetu Univerziteta Crne Gore. U zvanje docenta za predmete Informatika i Poslovni informacioni sistemi izabran je 1998. godine. U zvanje vanrednog profesora za grupu predmeta iz oblasti "Informatička ekonomija" izabran je 2003. godine. Trenutno, na Ekonomskom fakultetu na osnovnim akademskim studijama izvodi nastavu iz predmeta *Digitalna ekonomija* i nastavu na magistarskim studijama iz predmeta *Napredne tehnologije u digitalnom*

poslovanju, *Digitalno poslovanje u javnoj upravi* i na predmetu *Internet marketing*.

Na osnovu prethodnog još jednom konstatujem da kandidat dr Vujica Lazović ispunjava sve uslove propisane Zakonom o visokom obrazovanju, Statutom Univerziteta Crne Gore i Uslovima i kriterijumima za izbor u akademska zvanja, u pogledu stepena obrazovanja za izbor u zvanje redovnog profesora za oblast *Informatička ekonomija* na Ekonomskom fakultetu u Podgorici.

ANALIZA NAUČNOISTRAŽIVAČKOG (UMJETNIČKOG) RADA

Uvidom u klasifikacionu bibliografiju dr Vujice Lazovića zaključujem da je kandidat dostavio spisak i kopije 26 respektabilnih naučnih radova koje je u međuvremenu od poslednjeg izbora (vanredni profesor) objavio. Radovi su publikovani u časopisima koji su na SCI listi i u mnogobrojnim međunarodnim značajka kao i časopisima koji su u međunarodnim bazama podataka ili su publikacije sa međunarodnih konferencija. U 18 radova bio je prvi autor. Naučnoistraživačka djelatnost dr Vujice Lazovića je vrednovana sa 65.36 boda za radove objavljene nakon prethodnog izbora odnosno 100,86 ukupno. Analizom liste priloženih radova konstatujem da na osnovu dostavljenih radova u časopisima na SCI listi te poglavlja u monografiji međunarodnog značajka kandidat zadovoljava uslove za izbor u zvanje redovnog profesora u skladu sa Uslovima i kriterijumima za izbor u akademska zvanja. Objavljenim naučnim radovima dr Vujica Lazović je dao doprinos afirmaciji, izučavanju i tretmanu digitalne-informatičke ekonomije kao nove i veoma interesantne oblasti. On je uspješno obradivao izuzetno zahtjevne i nadasve izazovne teme, a rezultati do kojih je došao su korisni za širu naučno-istraživačku zajednicu kako u teorijskom tako i u praktičnom pogledu. Iako se, u značajnom broju radova, bavi konceptualno kompleksnim raspravama, opservacijama i razgraničenjima na temu Digitalne ekonomije, dr Vujica Lazović je uspio da sve to predstavi kroz jedan prikladan, jasan i razumljiv stil pisanja i naučnog izražavanja. Među radovima koje je kandidat objavio nakon prethodnog izbora u akademsko zvanje posebno ukazuju na sljedeće.

1. Lazović, V., Rondovic, B., Lazovic, D., and Djurickovic, T. (2021). *Is Economic Theory, Presented in Basic Academic Textbooks, Applicable to the Digital Economy?*, *Sustainability*, Special Issue "Technology-Enabled Interdisciplinary Learning in Economic/Business Studies, Volume 13, Issue 22, Article number: 12705, doi: <https://doi.org/10.3390/su132212705>. Ovo je rad kojim se direktno ukazuje na jaz koji postoji između ekonomske teorije, predstavljene u ekonomskim udžbenicima, i ekonomske prakse, a koji se ogleda u nedovoljnom obimu i proučavanju digitalne ekonomije. U radu se analiziraju specifičnosti digitalne ekonomije i dolazi do zaključka da njeni principi funkcionisanja moraju biti posebno objašnjeni u okviru osnovnih lekcija ekonomske teorije. Na osnovu analize sadržaja 90 najpoznatijih osnovnih univerzitetskih udžbenika ekonomije na globalnom nivou, potvrđuje se da pitanje digitalne ekonomije nije dovoljno zastupljeno u njima. Poslije ovog zaključka autori, na osnovu rezultata istraživanja, predlažu temu i lekcije koje bi, u smislu izučavanja DE, trebalo da budu uključene u osnovne univerzitetske udžbenike ekonomije. Cijenim da je ovim radom i nalazima do kojih se došao poslata snažna poruka kako o potrebi modernizacije nastave tako i o potrebi unapredjenja udžbenika ekonomije. Iz ovog rada proizilazi jasan poziv na potrebu testiranja primjenjivosti postojećih, tradicionalnih modela i teorija, pojedinačno, na svim specifičnostima digitalne ekonomije. Takođe, u radu se predlažu neke oblasti koje bi trebalo da budu u fokusu budućih istraživanja, kao što su: struktura i funkcionisanje digitalnog tržišta (ponuda, potražnja, cijene i troškovi, produktivnost i stvaranje vrijednosti, itd.); mrežna ekonomija i ekonomija digitalnih platformi (monopolizacija i regulacija); i teorija marginalnih troškova digitalnih proizvoda, itd.

2. Rondovic, B., Lazovic V., Djurickovic T., & Kovacevic D., (2017). *A Study of the Possible Consequences in the Event of an Accelerated Issuance and Widespread Use of Private e-Money: A Case Study of Montenegro*, In *Finance in Central and Southeastern Europe* (pp. 17-34). Springer, Cham., Print ISBN: 978-3-319-64661-9, Online ISBN: 978-3-319-64662-6, Series Print ISSN: 1431-1933, Series Online ISSN: 2197-7178, doi: <https://doi.org/10.3390/su132212705>. Rad je izdat je kao dio naučne monografije renomiranog međunarodnog izdavača. Ubrzano izdavanje i upotreba privatnog digitalnog novca može izazvati značajne promjene na koje autori u ovom radu ukazuju. Kroz analizu ambijenta koji bi se stvorio u slučaju paralelne upotrebe privatnog i državnog digitalnog novca ukazuje se na izazove koje sa sobom može

donijeti ova vrsta ekonomske inovacije. Značaj rada je što se po prvi put, u ovoj dimenziji, suočavaju stavovi klijenata i monetarnih vlasti, tako da su autori na taj način otklonili literalni jaz i istovremeno dali doprinos u smislu: procjene potencijalne uloge Centralne banke Crne Gore u procesu implementacije i vođenja monetarne politike u slučaju masovnije upotrebe privatnog digitalnog novca; jednostavnijeg sagledavanja spremnosti komercijalnih banka da funkcionišu u slučaju paralelne upotrebe privatnog i državnog digitalnog novca (u pogledu kreditiranja i drugih vidova saradnje sa emiterima privatnog elektronskog novca); sveobuhvatnije analize stavova klijenata po pitanju mogućih privatnih emitera elektronskog novca, njihovog prihvatanja, potražnje privatnih elektronskih novčanica, zahtjeva u domenu konvertibilnosti i sl. U konačnom, ubrzano izdavanje privatnog digitalnog novca i njegova paralelna upotreba sa državnim elektronskim novcem može dovesti do brojnih negativnih uticaja (finansijske nestabilnosti, problem u vođenju monetarne i fiskalne politika, problemi u poslovanju Centralne banke i depozitnih institucija) na šta ovim radom autori posebno upozoravaju. Smatram sa rezultatima do kojih su autori došli u ovom radu dopunjuju rasprave o privatnom digitalnom novcu te da ovaj rada može poslužiti kao korisna baza za komparativne analize ove vrste u zemljama u razvoju. Rad ima i posebnu edukativnu dimenziju jer pomaže zaposlenima u bankarskom sektoru i regulatornim tijelima da bolje razumiju okruženje u kome istovremeno funkcionišu privatni i državni novac.

3. Lazović, V. (2014). *Prospects of developing countries in digital economy case study of Montenegro = Шансе земаља у развоју у условима дигиталне економије - примјер Црне Горе*. *Acta Economica*, Vol. 12 No. 20, p. 9-22. ISSN 152-858X, e-ISSN 2232-738X, doi: <https://doi.org/10.7251/ACE1420009L>. Ovo je rad u kojem se na osnovu rezultata kompleksne analize (sa posebnim fokusom na Crnu Goru) ukazuje da zemlje u razvoju kroz pametnu politiku u digitalnoj ekonomiji imaju veću perspektivu za povećanje svoje konkurentnosti nego što su je imale u tradicionalnoj ekonomiji. To je, kako autor zaključuje, zbog, kako nezaustavljivog procesa pada cijena novih tehnologija i širenja interneta, tako i specifičnosti i izazova vezanih za novu, digitalnu ekonomiju čija pravila i principi funkcionisanja ne mogu biti u potpunosti obuhvaćeni instrumentima do sada važeće ekonomske analize. Stoga postoje brojni argumenti koji podržavaju pristup da zemlje u razvoju u prvim decenijama XXI veka imaju dodatnu mogućnost da prevaziđu nasleđenu ekonomsku zaostalost. U prilog tome nesumnjivo ide i paradoks informacionog društva da stepen upotrebe informaciono-komunikacionih tehnologija nije u direktnoj, odnosno proporcionalnoj korelaciji sa životnim standardom stanovništva. Autor na primjeru Crne Gore izvodi zaključak da bi se vlade zemalja u razvoju, kako bi podstakle konkurentnost nacionalne ekonomije u svijetlu digitalne ekonomije, trebale fokusirati na paralelan i ravnomjeran razvoj fizičke, edukativne, normativne i institucionalne IT infrastrukture. Pogrešno tretiranje ovih pitanja od strane generatora politike, rezultiralo bi neiskorišćavanjem ove „istorijske šanse“. Cijenim da je kroz konkretnu prezentaciju i sistemsku analizu autor ovim radom na istraživački provokativan ali ipak metodološki korektan način dodatno osvijetlio jednu veoma izazovnu razvojnu dilemu.

4. Lazović V., Đuričković T. (2014). *The digital economy in developing countries-challenges and opportunities*, MIPRO 2014 /DE-GLGPS, 37th International Convention on information and communication technology, electronics and microelectronics, Opatija, Croatia (*IEEE Xplore, SCOPUS - Conference Proceedings*), doi: [10.1109/MIPRO.2014.6859817](https://doi.org/10.1109/MIPRO.2014.6859817). Ovaj rad analizira izazove i mogućnosti sa kojima se suočavaju zemlje u razvoju u procesu stvaranja digitalne ekonomije. Autori konsatuju da digitalna ekonomija sa sobom nosi brojne mogućnosti, ali i nove izazove i pravila igre na globalnom tržištu. Pozicioniranje zemlje na globalnoj sceni umnogome zavisi od njene sposobnosti da se prilagodi novim uslovima. Digitalna ekonomija donosi novi skup pogodnosti koje mogu omogućiti smanjenje razlika koje postoje između bogatih i siromašnih nacija. Zemlje u razvoju imaju priliku da transformišu svoju ekonomiju i da doprinesu razvoju digitalne ekonomije. Iako ove ekonomije karakteriše visoka dodana vrijednost, suočene s brojnim preprekama, mnoge zemlje u razvoju ne mogu adekvatno odgovoriti zahtjevima digitalne ekonomije. Neadekvatan pristup najnovijoj tehnologiji, sofisticirana telekomunikaciona infrastruktura, niska kompjuterska pismenost, kao i brojni kulturni i socio-ekonomski faktori samo su neki od izazova sa kojima se moraju suočiti zemlje u razvoju. S druge strane, autori su ovim radom promovisali scenario kako je, sa jasnom politikom i konkretnim planovima i ciljevima, moguće „preskočiti“ nekoliko koraka i efikasno odgovoriti na zahtjeve globalnog tržišta.

Analizom naučnih radova objavljenih nakon prethodnog izbora u akademsko zvanje može se zaključiti da je dr Vujica Lazović imao značajnu naučno-istraživačku aktivnost i u tom pogledu postigao zavidne rezultate iz oblasti Informatičke ekonomije. Ova ocjena se temelji kako na brojnosti i kvalitetu publikovanih radova, tako i po učešću na međunarodnim konferencijama. Stoga konstatujem da dr Vujica Lazović u pogledu naučno-istraživačkog rada ispunjava sve potrebne uslove za izbor u najviše akademsko zvanje.

ANALIZA PEDAGOŠKE OSPOSOBLJENOSTI

U pogledu ocjene pedagoških sposobnosti kandidata zapažam sljedeće:

- U toku svog dosadašnjeg rada na Ekonomskom fakultetu Univerziteta Crne Gore dr Vujica Lazović je izvodio nastavu na osnovnom dodiplomskom studijskom programu iz predmeta *Informatika, Poslovni informacioni sistemi, Projektovanje informacionih sistema i Ekonomska filozofija*; na magistarskim studijama iz predmeta *Informatička ekonomija i Modeliranje i implementacija informacionih sistema*; na studijskom programu Menadžment iz predmeta *Upravljački informacioni sistemi i Informacioni sistemi u robnom prometu i Informatički menadžment*. Takođe, izvodio je nastavu na Fakultetu političkih nauka Univerziteta Crne Gore iz predmeta *Informatika* i na Elektrotehničkom fakultetu iz predmeta *Poslovni informacioni sistemi*. Bio je rukovodilac smjera *Informacioni sistemi* na osnovnim studijama na Ekonomskom fakultetu, te istoimenog smjera na postdiplomskim studijama. Ličnim doprinosom je uticao na utemeljenje, promociju i razvoj modernih informatičkih disciplina u nastavi na Ekonomskom fakultetu. Trenutno na osnovnim akademskim studijama izvodi nastavu iz predmeta *Digitalna ekonomija* i nastavu na magistarskim studijama iz predmeta *Napredne tehnologije u digitalnom poslovanju, Digitalno poslovanje u javnoj upravi* i na predmetu *Internet marketing*.

Njegovu posvećenost pedagoškom radu potvrđuje i činjenica da je bio mentor kod izrade 5 doktorskih, preko 20 magistarskih i 58 diplomskih radova. Uz to obavljajući funkciju prodekana pa zatim dekana na Ekonomskom fakultetu potvrdio je svoju maksimalnu posvećenost obrazovnom procesu. U konačnom, cijeneći njegove izvrsne pedagoške rezultate uprava fakulteta mu je u periodu od 2007. do 2010. godine povjerila upravljanje doktorskim studijama na Ekonomskom fakultetu u Podgorici.

Činjenica da je bio predavač po pozivu na doktorskim studijama Fakulteta organizacije i informatike Sveučilišta u Zagrebu kao i na master studijama Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Ljubljani, dodatno afirmiše njegove pedagoške i naučne kvalitete.

Odlukom Vijeća Fakulteta broj 01/3589 od 21.12.2021. dodijeljeno mu je 5 bodova za pedagošku djelatnost.

Sve ovo upućuje da nedvosmisleno konstatujem da dr Vujica Lazović veoma odgovorno, uspješno, profesionalno i kvalitetno obavlja posao profesora na Ekonomskom fakultetu te da se njegov pedagoški rad može ocijeniti veoma svestranim, zapaženim i uspješnim, tj. da posjeduje izuzetne pedagoške sposobnosti i da na osnovu njih može biti biran u najveće akademsko zvanje redovni profesor.

STRUČNI RAD

Iz dostavljene dokumentacije sam zaključio da je dr Vujica Lazovića ostvario značajne rezultate i pogledu stručne afirmacije koja je višeslojna i sadrži sljedeće aktivnosti:

- Rukovodjenje u razvoju i implementaciji velikih projekata iz oblasti digitalne transformacije u javnom sektoru (Strategija razvoja informacionog društva Crne Gore, Elektronska uprava, Pravosudni informacioni sistem, Informacioni sistem socijalnog kartona, Centralni registar stanovništva i sl).

- Zapaženi nastupi na međunarodnim konferencijama iz oblasti digitalne ekonomije i informacionog društva (ITU WISIS - Ženeva 2012, ITU WTDC - Dubai 2014, Ministerial Forum on ICT 2014-Singapuri sl).

- Članstvo u domaćim i međunarodnim tijelima i stručnim odborima: Savjet Bečkog ekonomskog foruma (počasni član); ICANN's Governmental Advisory Committee – GAC (član, 2013-2016); Savjetodavni odbor IMPACT-a -Međunarodne organizacije za borbu protiv sajber prijjetnji (član, 2013); Savjet za razvoj informacionih sistema od državanog značaja - (predsjednik, 2010-2016); Infifest – najveći domaći festival informatičkih dostignuća (član stručnog žirija 2003-2005, predsjednik upravnog odbora, 2009-2015), ccTLD menadžer nacionalnog internet domena .me., 2009-2016;

- Obavljanje veoma značajnih funkcija: od 2006. do 2016. godine potpredsjednik Vlade Crne Gore za ekonomsku politiku i finansijski sistem, a istovremeno od 2009. do 2016. godine i ministar za informaciono društvo i telekomunikacije; od novembra 2016. do avgusta 2017. godine poslanik u Skupštini Crne Gore i predsjednik Odbora za ekonomiju, finansije i budžet; od 2017. do 2021. godine je obavljao funkciju ambasadora Crne Gore u Republici Sloveniji.

Iz dostavljene dokumentacije sam takođe zaključio da je kandidat član uredjivačkih odbora u dva međunarodna časopisa, recenzirao je radove u časopisima koji su na SCI listi kao i monografiju nacionalnog značaja. Ima zvanje državnog revizora i član je komisije za polaganje ispita za državnog revizora (ispitivač za predmet Informacioni sistemi u funkciji revizije i koautor je priručnika za ovu oblast). U stručni opus dr Vujice Lazovića treba svrstati i knjigu "Digitalna ekonomija" (2018), koja je, pored toga što se koristi kao univerzitetski udžbenik, u stručnoj javnosti izuzetno cijenjena, kako zbog kvaliteta, tako i zbog aktuelnosti teme na koju se odnosi.

Navedene stručne aktivnosti kandidata dr Vujice Lazovića nedvosmisleno upućuju da ima veoma plodotvoran i afirmisan dugogodišnji stručni rad te konstatujem da i u ovom pogledu u potpunosti ispunjava uslove za izbor u akademsko zvanje redovni profesor.

II VERIFIKACIJA BODOVANJA

ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DJELATNOSTI I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova		Broj bodova	
	Poslije izbora	Ukupno	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNO ISTRAŽIVAČKI RAD	26	39	65,36	100,86
2. PEDAGOŠKI RAD	91	146	111	155,5
3. STRUČNI RAD	36	51	29	64
UKUPNO	153	235	205,36	320,36

III MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

Na osnovu uvida u priloženu dokumentaciju i sprovedene analize konstatujem da dr Vujica Lazović ima značajnu i reprezentativnu naučnoistraživačku djelatnost, bogato i višeslojno stručno iskustvo i kvalitetan i uspješan pedagoški rad i ispunjava sve potrebne uslove predviđene Uslovima i kriterijumima za izbor u akademsko zvanje, Statutom UCG i Zakonom o visokom obrazovanju za izbor u zvanje redovni profesor.

Stoga sa posebnim zadovoljstvom predlažem Vijeću Ekonomskog fakulteta Podgorica i Senatu Univerziteta Crne Gore da prof. dr Vujicu Lazovića, **izaberu u zvanje redovnog profesora** za oblast Informatička ekonomija i to za predmete: Digitalna ekonomija, Napredne tehnologije u digitalnom poslovanju i Elektronsko poslovanje u javnoj upravi.

RECENZENT

Prof. dr Samo Bobek, redovni profesor
Ekonomsko-poslovni fakultet,
Univerzitet u Mariboru

IZVJEŠTAJ RECENZENTA

Odlukom Senata Univerziteta Crne Gore br. 03-136/1 od 25.01.2022. godine, imenovana sam za člana Komisije za razmatranje konkursnog materijala i pisanje izvještaja za izbor u akademsko zvanje za oblast Informatička ekonomija na Ekonomskom fakultetu Univerziteta Crne Gore.

Na osnovu uvida u podnijetu dokumentaciju ponosim sljedeći Izvještaj

I OCJENA USLOVA

Na konkurs objavljen u dnevnom listu "Pobjeda" od 22.12.2021. godine za izbor u akademsko zvanje za oblast Informatička ekonomija, konkretno za predmete Digitalna ekonomija, Napredne tehnologije u digitalnom poslovanju i

Elektronsko poslovanje u javnoj upravi, prijavio se dr Vujica Lazović, vanredni profesor na Ekonomskom fakultetu u Podgorici kao jedini kandidat. Na osnovu uvida u dostavljenu konkursnu dokumentaciju kao i na osnovu mišljenja Naučnog odbora Univerziteta Crne Gore broj 01/8-68 od 19.01.2022. konstatujem da je kandidat dostavio svu potrebnu dokumentaciju zahtijevanu ovim konkursom.

ISPUNJENOST USLOVA U POGLEDU STEPENA OBRAZOVANJA

Kandidat dr Vujica Lazović je osnovne studije završio na Ekonomskom fakultetu Univerziteta Crne Gore 1986. godine kao najbolji student sa prosječnom ocjenom 9,83. Postdiplomske studije na smjeru "Informacioni sistemi i kibernetika" je završio na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Beogradu gdje je 1994. godine i odbranio magistarsku tezu "Projektovanje informacionog sistema za upravljanje prodajom u trgovinskom preduzeću". Odlukom Naučno-nastavnog vijeća Univerziteta Crne Gore 1995. godine je izabran u zvanje asistenta na predmetu Informatika na Ekonomskom fakultetu. Doktorsku tezu "Projektovanje opšteg modela informacionog sistema na primjeru trgovinskog preduzeća" odbranio je 1997. godine na Ekonomskom fakultetu Univerziteta Crne Gore. Zvanje docenta za predmete Informatika i Poslovni informacioni sistemi stekao je 1998. godine, a 2003. godine izabran je u zvanje vanrednog profesora za grupu predmeta iz oblasti "Informatička ekonomija".

Analizom dostavljene konkursne dokumentacije konstatujem da dr Vujica Lazović ispunjava sve uslove propisane Zakonom o visokom obrazovanju, Statutom Univerziteta Crne Gore i Uslovima i kriterijumima za izbor u akademska zvanja u pogledu stepena obrazovanja za izbor u zvanje redovnog profesora za oblast Informatička ekonomija na Ekonomskom fakultetu u Podgorici.

ANALIZA NAUČNOISTRAŽIVAČKOG (UMJETNIČKOG) RADA

Klasifikaciona bibliografija kandidata dr Vujice Lazovića koja je dostavljena po ovom konkursu sadrži 26 naučnih radova koji su publikovani, kako u časopisima koji su na SCI listi i u monografiji međunarodnog značaja, tako i u časopisima koji su u međunarodnim bazama podataka ili su publikacije sa međunarodnih konferencija. Analizirajući dostavljene radove može se konstatovati da je kandidat obrađivao veoma izazovne i aktuelne teme koje zalaze u gotovo sve spektre Digitalne - Informatičke ekonomije. Naučno-istraživački rad kandidata Lazovića obiluje izvornim i samostalnim naučnim radovima koji su pored teorijskih kvaliteta protkani i sa veoma korisnim praktičnim dimenzijama. Fokus moje dalje analize naučno-istraživačkog rada biće na nekoliko radova koji su dostavljeni i navedeni u konkursnoj prijavi.

1. Lazović, V., Rondovic, B., Lazovic, D., and Djurickovic, T. (2021). *Is Economic Theory, Presented in Basic Academic Textbooks, Applicable to the Digital Economy?*, Sustainability, Volume 13, Issue 22, Article number: 12705. Ovim radom se tertira veoma izazovno pitanje: Koliko je osnovna udžbenička literatura iz ekonomije prilagođena da ponudi nova znanja koja nameće digitalna ekonomija? U tom smislu autori obrađuju temu koja ukazuje na jaz koji postoji između ekonomske teorije i ekonomske prakse u smislu nedovoljnog teorijskog obuhvata digitalne ekonomije (DE) i njenog proučavanja, te sve većeg učešća DE u globalnoj praksi kao ekonomije zasnovane na inovacijama i novim tehnologijama. U analizi, autori se koncentrišu na dva nivoa: (1) analiziraju specifičnosti DE i u tom kontekstu ocjenjuju primjenljivost tradicionalne ekonomske teorije; (2) razmatraju zastupljenost DE u univerzitetskim udžbenicima. Na osnovu dobijenih rezultata, autori zaključuju da DE poseduje specifične attribute koje je neophodno uvrstiti kao obavezne lekcije u univerzitetske udžbenike na nivou osnovnih studija. Predlažu neke oblasti za koje bi ekonomsku teoriju trebalo bolje objasniti i dopuniti u budućim istraživanjima. Kroz sistematski pregled literature, autori analiziraju sadržaje 90 najpopularnijih svjetskih univerzitetskih udžbenika iz ekonomije i dokazuju da DE nije dovoljno zastupljena u njima. Rezultati rada sugerisu da bi udžbenike ekonomije, a time i nastavne planove i programe osnovnih studija, trebalo dopuniti poglavljima o digitalnoj ekonomiji, što će uticati na modernizaciju i usklađenost teorije sa praksom. Cijenim da je ovaj rad pored toga što je objavljen u prestižnom časopisu koji je na Q1/Q2 SCI listi, izuzetno značajan kako u pogledu teorijskih doprinosa u ovoj oblasti, tako i u pogledu doprinosa unapređenju i modernizaciji nastave.

2. Rondovic, B., Lazovic V., Djurickovic T., & Kovacevic D., (2017). *A Study of the Possible Consequences in the Event of an Accelerated Issuance and Widespread Use of Private e-Money: A Case Study of Montenegro*, In *Finance in Central and Southeastern Europe* (pp. 17-34). Springer, Cham., Print ISBN: 978-3-319-64661-9. Rad je izdat kao dio naučne monografije renomiranog međunarodnog izdavača. Autori su u ovom radu pokazali do kakvih promjena bi moglo doći u slučaju ubrzanog izdavanja i upotrebe privatnog digitalnog novca, odnosno, u radu su autori analizirali ambijent koji bi se stvorio u slučaju paralelne upotrebe privatnog i državnog digitalnog novca. Zanimljiv je zaključak koji izvode autori da bi privatni digitalni novac mogao izazvati ogromne sistemske rizike u slučaju da: a) ostane da funkcioniše van propisa, b) da se poveća baza njegovih korisnika, c) da se poveća interakcija između različitih sfera privatnog e-novca i d) da se ubrza interakcija tržišta ovog novca sa realnim tržištem novca i deviznim tržištem. Rezultati ovog istraživanja su pokazali da ubrzano izdavanje privatnog digitalnog novca i njegova paralelna upotreba sa državnim elektronskim novcem može dovesti do brojnih negativnih uticaja (finansijske nestabilnosti, problem u vođenju monetarne i fiskalne politike, problemi u poslovanju Centralne banke i depozitnih institucija).

3. Lazović, V., & Milic, T. *Strategies for Development of eMarkets in Montenegro*, International Journal of Management Cases, 10(3), p. 429-435. ISSN 1741-6264. Autori su ovim radom potvrdili da razvoj i primjena ICT, a time informatičke ekonomije, nudi šansu zemljama u razvoju da pojačaju svoju konkurentnost na globalnom nivou. Kroz evaluaciju elektronskog tržišta proizvoda i usluga u Crnoj Gori, autori registruju nedostatke i daju jasne preporuke za dalji razvoj i primjenu informaciono-komunikacionih tehnologija te kreiranje eMarketa koji državu čini kompatibilnom, konkurentnom i prepoznatljivom na globalnoj mreži. Na osnovu opsežne analize autori su, ne samo izdvojili najbitnije segmente za funkcionisanje informatičke ekonomije tj. eMarketa, nego i predstavili njihovu relaciju i relativni značaj. U konačnom, na primjeru Crne Gore dali su prikaz Strategije za razvoj eMarketa koja se može implementirati i kod drugih – sličnih zemalja u razvoju.

Na osnovu cjelovite analize radova objavljenih nakon prethodnog izbora u akademsko zvanje zaključujem da je dr Vujica Lazović postigao značajne rezultate u naučno-istraživačkom radu koji je dominantno bio usmjeren na oblast Informatičke ekonomije. Naučnoistraživačka djelatnost kandidata bodovana je sa 65.36 poena a na osnovu radova objavljenih u časopisima na SCI listi, te rada koji je objavljen kao poglavlje monografije renomiranog međunarodnog izdavača, ispunjava tražene uslove za izbor u akademsko zvanje redovni profesor, koji su predviđeni Zakonom o visokom obrazovanju, Statutom UCG i Uslovima i kriterijumima za izbor u akademska zvanja.

ANALIZA PEDAGOŠKE OSPOSOBLJENOSTI

U toku svog rada na Univerzitetu Crne Gore kandidat dr Vujica Lazović je pokazao veoma zavidan nivo pedagoške osposobljenosti. Na Ekonomskom fakultetu na osnovnim akademskim studijama izvodi nastavu iz predmeta Digitalna ekonomija i nastavu na master studijama iz predmeta Napredne tehnologije u digitalnom poslovanju, Digitalno poslovanje u javnoj upravi i predmetu Internet marketing. Pored ovog, naglašavam da je tokom svog prethodnog radnog angažmana na Ekonomskom fakultetu izvodio nastavu na značajnom broju disciplina iz oblasti Informatičke ekonomije kako na osnovnim tako i na postdiplomskim studijama. Takođe, bio je rukovodilac smjera Informacioni sistemi na osnovnim studijama na Ekonomskom fakultetu, te istoimenog smjera na postdiplomskim studijama. Sarađujući dugi niz godina sa kolegom Lazovićem mogu da potvrdim da je u pitanju profesor koji sa visokim stepenom pedagoške posvećenosti uspio da na veoma kvalitetan, moderan, prijemljiv i razumljiv način prenese velikom broju generacija studenata ekonomije znanje iz Informatičke ekonomije i srodnih disciplina. Ovakve ocjene potvrđuje i činjenica da je bio mentor kod izrade 5 doktorskih i preko 20 magistarskih radova.

Unapređenju nastavnog procesa je doprinio i kroz obavljanje odgovornih funkcija na fakultetu. Tako je u periodu od 1998. do 2000. godine bio prodekan za nastavu, a u periodu od 2000. do 2006. godine i dekan Ekonomskog fakulteta. U periodu od 2007. do 2010. godine bio je rukovodilac doktorskih studija na Ekonomskom fakultetu u Podgorici.

U dijelu pedagoškog rada kandidata želim da istaknem značaj objavljene knjige Digitalna ekonomija koja se koristi kao univerzitetski udžbenik ali je i veoma cijenjena s obzirom na

aktuelnost teme i u široj stručnoj istraživačkoj i akademskoj javnosti i van granica Crne Gore.

Vijeće Fakulteta je za pedagošku osposobljenost kandidate dodijelilo 5 poena.

Na osnovu prethodnog može se konstatovati da se pedagoške sposobnosti dr Vujice Lazovića mogu ocijeniti kao izuzetne te da u tom pogledu, takođe, ispunjava uslove za izbor u zvanje redovnog profesora za oblast Informatička ekonomija.

STRUČNI RAD

Stručni rad Dr Vujice Lazovića karakteriše veoma široka lepeza djelovanja kojom se potvrđuje da posjeduje neophodno znanje, stručnost, kvalitet i iskustvo iz oblasti digitalne ekonomije i informatičkog društva. Lepezu tih aktivnosti predstavljam u nekoliko kategorija.

Prvo, učestvovao je u organizaciji naučnih i stručnih skupova u zemlji i inostranstvu i bio član u domaćim i međunarodnim tijelima i stručnim odborima.

Drugo, bio je aktivni učesnik i govornik i imao zapažena izlaganja na značajnom broju konferencija globalnog karaktera iz oblasti digitalne ekonomije i informacionog društva.

Treće, koordinirao je i rukovodio razvojem i implementacijom velikih projekata iz oblasti informacionog društva (Strategija razvoja informacionog društva Crne Gore, Elektronska uprava, Pravosudni informacioni sistem, Informacioni sistem socijalnog kartona, Centralni registar stanovništva).

Četvrto, svoju stručnu profilisanost dr Vujica Lazović je izgradio i kroz aktivan konsultantski rad za oblast informacionih sistema koju je sprovodio u jednom broju privrednih društava, državnih ustanova i institucija. Takođe, obavljao je više javnih funkcija: od 2006. do 2016. godine potpredsjednik Vlade Crne Gore za ekonomsku politiku i finansijski sistem, a istovremeno od 2009. do 2016. godine i ministar za informaciono društvo i telekomunikacije; od novembra 2016. do avgusta 2017. godine bio je poslanik u Skupštini Crne Gore i predsjednik Odbora za ekonomiju, finansije i budžet; od 2017. do 2021. godine obavljao je funkciju ambasadora Crne Gore u Republici Sloveniji.

Imajući u vidu sve prethodno predstavljano u dijelu stručne osposobljenosti kandidata nedvosmisleno konstatujem da i u ovom pogledu kandidat ispunjava sve tražene uslove za izbor u zvanje redovni profesor.

II VERIFIKACIJA BODOVANJA

ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DJELATNOSTI I BODOVA ZBIRNI PREGLED RADOVA I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova		Broj bodova	
	Poslije izbora	Ukupno	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNO ISTRAŽIVAČKI RAD	26	39	65,36	100,86
2. PEDAGOŠKI RAD	91	146	111	155,5
3. STRUČNI RAD	36	51	29	64
UKUPNO	153	235	205,36	320,36

III MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

Na osnovu uvida i analize priložene dokumentacije, pozitivne ocjene naučno-istraživačkog i stručnog rada, te pedagoškog kvaliteta kandidata može se nesumnjivo utvrditi da dr Vujica Lazović ispunjava sve uslove propisane Zakonom o visokom obrazovanju, Statutom Univerziteta Crne Gore i Uslovima i kriterijumima za izbor u akademska zvanja, za izbor u akademsko zvanje redovni profesor.

Shodno navedenom, sa zadovoljstvom predlažem Vijeću Ekonomskog fakulteta Podgorica i Senatu Univerziteta Crne Gore da

dr Vujicu Lazovića izaberu u zvanje redovnog profesora za oblast Informatička ekonomija.

RECENZENT

Prof. dr Ljiljana Kaščelan, redovni profesor
Ekonomski fakultet
Univerzitet Crne Gore

REFERAT

Za izbor u naučno zvanje za oblast: **Međunarodni odnosi u drugoj polovini XX vijeka**, na Istorijskom institutu Univerziteta Crne Gore.

Konkurs je objavljen u dnevnom listu "Pobjeda" od 16.07.2021. godine. Na raspisani Konkurs javio se kandidat **DR IVAN LAKOVIĆ**.

BIOGRAFIJA

Ivan Laković je rođen 19. 06. 1974. u Podgorici, gdje je završio Osnovnu školu i Gimnaziju. Filozofski fakultet u Beogradu je upisao 1992. godine i, nakon odsluženja vojnog roka, na njemu otpočeo studije na grupi za istoriju. Diplomski rad na temu Modernizacija konvencionalnog naoružanja vojske Kraljevine SHS i Kraljevine Jugoslavije, odbranio je 12. 10. 2000. na Katedri za istoriju Jugoslavije. Na istoj katedri je magistrirao je 21. 04. 2005. na temu Zapadna vojna pomoć Jugoslaviji 1951 – 1958 i, 27. 06. 2013, odbranio doktorsku disertaciju Vojni odnosi Jugoslavije i SAD 1949-1961. godine.

Oblasti njegovog interesovanja su vojno-diplomatska istorija druge polovine XX vijeka, kao i kulturno nasleđe sezonskih planinskih naselja. Istraživanja je vršio u arhivskim institucijama u Vašingtonu (National Archives and Records Administration, Library of Congress – Manuscript division, National Security Archive), Rimu (Archivio di Stato, Ministero degli Affari Esteri - Archivio Storico Diplomatico), Beču (Staaatsarchiv) i Beogradu (Arhiv Jugoslavije, Diplomatski arhiv Ministarstva spoljnih poslova Republike Srbije, Vojni arhiv).

Do sada je objavio monografiju Zapadna vojna pomoć Jugoslaviji 1951-1958, (Istorijski institut Crne Gore, Podgorica, 2006). U koautorstvu sa dr Senkom Babović-Raspopović je pripremio rukopis monografije OEBS u Crnoj Gori 1997-2009. godine, koji je prihvaćen i pripremljen za objavljivanje u izdanju Istorijskog instituta Crne Gore. U koautorstvu sa dr Dmitrom Tasićem je objavio monografiju Tito-Stalin Split and Yugoslavia's military opening toward the West 1950-1954: In the NATO backyard, u okviru edicije "Harvard Cold War Studies Book Series" Univerziteta Harvard. Takođe je urednik i koautor monografije Katuni Kučke planine (Univerzitet Crne Gore, Podgorica, 2017). Osim njih, objavio je više članaka u međunarodnim naučnim časopisima, tematskim zbornicima radova i zbornicima radova sa naučnih skupova, te učestvovao u radu niza naučnih konferencija međunarodnog i nacionalnog karaktera.

Njegov projektni angažman se kretao od naučnih projekata ("Crna Gora i Jugoistočna Evropa u spoljnoj politici Velikih Sila u prvoj polovini XX vijeka", "OEBS u Crnoj Gori 1997-2009. godine", "Valorizacija crnogorskih katuna kroz održivi razvoj poljoprivrede i turizma - KATUN", "Crna Gora na političkoj i kulturnoj mapi Evrope - CLIOMAP"), niza bilateralnih naučnih projekata sa Italijom, Kinom, Slovenijom i Austrijom, COST akcija, do projekata podrške razvoju naučnih kapaciteta ("TEMPUS: Quality in research").

Od aprila 2001. godine zaposlen je u Istorijskom institutu Univerziteta Crne Gore u Podgorici, gdje je angažovan u zvanju naučnog saradnika. Član je Strukovnog vijeća društvenih i humanističkih nauka Univerziteta Crne Gore, Naučnog vijeća Istorijskog instituta, i redakcije časopisa Istorijski zapisi.

Oženjen je Jelenom i otac je Strahinje i Rastka.

KVANTITATIVNO OCJENJIVANJE NAUČNO-ISTRAŽIVAČKE I STRUČNE BIBLIOGRAFIJE

1. NAUČNOISTRAŽIVAČKA DJELATNOST			
M4 Poglavlje u monografiji nacionalnog značaja		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Лаковић, И (2017) Предговор (стр. 4-9), Закључак (стр. 268-271) и Summary (стр. 272-273) у: <i>Катуни Кучке планине, монографија</i> , ISBN 978-86-7664-143-7, Подгорица: Универзитет Црне Горе.	2	2
2.	Лаковић, И., Распоповић, С., Пелцер-Вујачић, О. (2017) Увод (стр. 10-21) у: <i>Катуни Кучке планине, монографија</i> , ISBN 978-86-7664-143-7, Подгорица: Универзитет Црне Горе.	2	2
3.	Лаковић, И., Капетановић, А., Копривица, Т., Пелцер-Вујачић, О. (2017) Инвентар катуна на Кучкој планини у: <i>Катуни Кучке планине, монографија</i> , (стр 79-267) ISBN 978-86-7664-143-7, Подгорица: Универзитет Црне Горе.	2	2
Radovi u naučnim časopisima			
Q2 Rad u eminentnom međunarodnom časopisu (časopis indeksiran na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama, rangiran u prvih 50% časopisa po Scopusovom rangiranju)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Picuno, C. A., Laković, I., Roubis, D., Picuno, P., Kapetanović, A. (2017) Analysis of the Characteristics of Traditional Rural Constructions for Animal Corrals in the Adriatic-Ionian Area, <i>Sustainability</i> 9, 1441; doi: 10.3390/su9081441 http://www.mdpi.com/2071-1050/9/8/1441	12	6
2.	Laković, I., Kapetanović, A., Pelcer-Vujačić, O., Koprivica, T. (2020) Endangered Mediterranean heritage - Case Study of katuns at the Kući Mountains in Montenegro, <i>Land</i> 2020,9, 248; doi:10.3390/land9080248, https://www.mdpi.com/2073-445X/9/8/248/pdf	12	12
3.	Лаковић, И (2020) Возвращение к сотрудничеству с СССР. Переориентация югославской военной политики в 1956—1961 гг., <i>Вопросы истории</i> 5/1, 2021; 134-144; DOI: 10.31166/VoprosyIstorii202105Statyi14 УДК 93/94 https://www.elibrary.ru/item.asp?id=45748434	12	12
Q6 Rad u časopisu nacionalnog značaja			
UKUPNO ZA REFERENCU		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Капетановић, А., Лаковић, И., Копривица, Т., Пелцер-Вујачић, О. (2018), Градитељска баштина катуна на Кучкој планини, <i>Историјски записи</i> 1-2/2017, 73-89, Подгорица: Историјски институт УЦГ, ISSN 0021-2652. UDC: 72:39(1=497.16)	2	1
2.	Бурзановић, С., Лаковић, И. (2018) Божидар - Божо С. Вуковић: Документа из оперативне архиве Команде Јадранских трупа за новембар и децембар 1918. године, <i>Историјски записи</i> 3-4/2018, Подгорица: Историјски институт Универзитета Црне Горе, стр: 199-291. ISSN 0021-2652. UDC: 94(497.16)“1918”	2	1
3.	Лаковић, И. (2019) Црногорска полиција у очима посматрача ОЕБС 1997-2006. године, <i>Историјски записи</i> 3-4/2019, 83-103, Подгорица: Историјски институт Универзитета Црне Горе, ISSN 2704-5188 УДК: 32(497.16)“19”	2	2
K3 Naučni rad na nacionalnom naučnom skupu (štampano u cjelini)		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Laković, I., Kapetanović, A., Koprivica, T., Pelcer-Vujačić, O. (2019) Katuni Kučke planine, u: Jaćimović, M. (urednik) <i>Održivi razvoj planinskih područja – iskustva, izazovi, perspektive</i> , Naučni skupovi, knjiga 148, Podgorica: CANU.	1	1
R4 Uredništvo u nacionalnom naučnom časopisu (na godišnjem nivou)			
UKUPNO ZA REFERENCU		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	<i>Историјски записи</i> , Историјски институт Универзитета Црне Горе, Подгорица, Црна Гора	2	2
2.	<i>Зборник Матице српске за историју</i> , Матица српска, одељење за друштвене науке, Нови Сад, Србија	2	2
3.	<i>Retrospektive, Znanstvena revija za zgodovinske i sorodna področja</i> , Udruženje retrospective, Ljubljana, Slovenija	2	2
R6 Uređivanje monografije nacionalnog značaja		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA

1.	Лаковић, И. (ур.) (2017) : <i>Катунс Кучке планине</i> , монографија, ISBN 978-86-7664-143-7, Подгорица: Универзитет Црне Горе.	2	2
R12 Recenziranje radova objavljenih u ostalim časopisima		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	<i>Историјски записи</i> 11 чланака	0.5	5.5
2.	<i>Токови историје</i> 2 чланка	0.5	1
3.	<i>Retrospektive</i> 1 чланак	0.5	0.5
Projekti			
I8 Učešće u međunarodnom naučnom projektu		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	<i>Valorization of Montenegrin katuns through development of sustainable agriculture and tourism (KATUN)</i> , INVO-HERIC No. 01-648, rukovodilac radnog paketa (2015-2017)	4	4
2.	COST Action CA17119: EU foreign policy facing new realities – ENTER (2019-2022), MC član, CG predstavnik.	4	4
I9 Učešće u nacionalnom naučnom projektu		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Bilateralni projekat (Crna Gora – Italija) - <i>Revitalizing cultural heritage through historical analysis and new applied technologies: The integration between humanities and hard sciences</i> , član CG tima (2015-2018).	2	2
2.	Bilateralni projekat (Crna Gora – Slovenija) <i>Planine u određenju identiteta Slovenije i Crne Gore</i> - član CG tima (2018-2021).	2	2
3.	Bilateralni projekat (Crna Gora – Italija) <i>Italian archaeology in Montenegro: History and perspectives of a scientific cooperation</i> – član CG tima (2018-2021).	2	2
4.	Bilateralni projekat – Grande rilevanze (Crna Gora – Italija) <i>The future of the past: Study and enhancement of ancient Doclea, Montenegro</i> – član CG tima (2018-2021).	2	2
5.	Bilateralni projekat (Crna Gora-Kina) - <i>GIS for regional cultural heritages: Methodology Based on Case studies from katuns on the Mountains of Kuči in Montenegro and cultural route sites of Beijing-Tianjin-Heibei Area of China</i> , član CG tima (2019-2021).	2	2
7.	Nacionalni istraživački projekat <i>Crna Gora na političkoj i kulturnoj mapi Evrope</i> - CLIOMAP, Ministarstvo Nauke RCG, rukovodilac radnog paketa (2019- 2021).	2	2
8.	Bilateralni projekat (Crna Gora – Slovenija) – <i>Društvena, ekonomska i kulturna interakcija slovenačkog i crnogorskog primorja i planinskog zaleđa od kasnog srednjeg vijeka do XiX stoljeća</i> , član CG tima (2021-2023).	2	2
I11 Rukovođenje nacionalnim projektom		UKUPNO ZA REFERENCU	ZA KANDIDATA
1.	Bilateralni projekat (Crna Gora – Slovenija) - <i>Socio-Economic History, Cultural Heritage, the Present Day and Future of Alpine Pastures and Temporary Settlements in Montenegro and Slovenia</i> , rukovodilac CG tima (2015-2017)	3	3
2.	Bilateralni projekat (Crna Gora – Austrija) - <i>The Montenegro and the Austria – political, social and cultural ties in 19th and 20th century</i> , rukovodilac CG tima (2016-2018)	3	3
		ukupno	84

IZVJEŠTAJ RECENZENTA

I OCJENA USLOVA

ISPUNJENOST USLOVA U POGLEDU STEPENA OBRAZOVANJA

Ivan Laković je rođen 19.06.1974. u Podgorici. Filozofski fakultet Univerziteta u Beogradu upisao je 1992. godine i posle odsluženog vojnog roka otpočeo je studije na Odeljenju za istoriju. Diplomski rad pod naslovom „Modernizacija konvencionalnog naoružanja vojske Kraljevine Jugoslavije“ odbranio je 12. oktobra 2000. godine na Katedri za istoriju Jugoslavije sa najvišom ocenom (10). Iste godine kolega Laković je na katedri za Istoriju Jugoslavije Filozofskog fakulteta u Beogradu upisao postdiplomske studije koje je sa uspehom okončao 21. aprila 2005. godine. Magistarski rad „Zapadna vojna pomoć Jugoslaviji 1951-1958“ ocenjen je najvišom

ocenom. Postdiplomski studij je ukazao na brzinu procesa stručnog sazrevanja kolege Lakovića, a magistarski rad, koji je nakon toga pretočen u monografiju, da je „otvoreno“ važno istraživačko polje koje tek treba izučavati. Istraživanjima na tom planu bila je posvećena i izvanredna doktorska disertacija pod naslovom „Vojni odnosi Jugoslavije i SAD 1948-1961. godine“ koju je kolega Laković sa uspehom odbranio juna 2013. godine. Za tu priliku autor je više meseci proveo na istraživanjima u SAD što je rezultiralo vrednim naučnim rezultatom. Od aprila 2001. kolega Laković je zaposlen u Istorijskom institutu Univerziteta Crne Gore.

Do izbora u prvo naučno zvanje (naučni saradnik), kolega Laković je objavio jednu samostalnu monografiju, jednu monografiju u koautorstvu (sa dr Dmitrom Tasićem) na engleskom jeziku, a rukopis još jedne monografije (koautor dr Senka Babović Raspopović) je završen, recenziran, prihvaćen za objavljivanje i pripremljen za štampu. Osim njih objavio je više članaka i radova u tematskim zbornicima.

ANALIZA NAUČNOISTRAŽIVAČKOG (UMJETNIČKOG) RADA (Rezime recenzenta o naučnoistraživačkom (umjetničkom) radu kandidata na osnovu priloženih referenci sa izborom i tri naučnoistraživačka rada (umjetnička djela) za koja recenzent smatra da predstavljaju najznačajniji doprinos kandidata u izvještajnom periodu, saglasno Mjerilima za izbor)

Većina tekstova koje je kolega Laković do sada objavio tematski je vezana za vojnu i diplomatsku istoriju jugoslovenske države u drugoj polovini 20. veka, naročito radovi posvećeni oblicima saradnje i vojne pomoći koju je Zapad pružio Jugoslaviji tokom 50-ih godina. Istraživao je mesto i ulogu međunarodnih organizacija u krizi i raspadu jugoslovenske države, naročito delovanje OEBS-a u Crnoj Gori u godinama 1997-2009. U pitanju su istraživanja prevashodno bazirana na građi OEBS-a, koja pokazuju ulogu i udeo međunarodnog faktora u razbijanju jugoslovenske države i njegovog uticaja na društvene procese koji su usledili. Takođe, u istraživanjima kolege Lakovića važno mesto ima i izučavanje nasleđa. U tom kontekstu treba spomenuti njegov rad na projektu o posvećenom istoriji katuna, kao specifičnog oblika življenja i privredavanja u planinskim oblastima Crne Gore.

Svoja istraživanja je vršio u arhivskim institucijama u Vašingtonu (National Archives and Records Administration, Library of Congress – Manuscript division, National Security Archive), Rimu (Archivio di Stato, Ministero degli Affari Esteri - Archivio Storico Diplomatico), Beču (Staatsarchiv) i Beogradu (Arhiv Jugoslavije, Diplomatski arhiv Ministarstva spoljnih poslova Republike Srbije, Vojni arhiv)

U okviru ovog ciklusa za izbor u naredno naučno zvanje, izdvojio bih sledeća tri rada kolege Lakovića:

1. Лаковић, И (2020) Возвращение к сотрудничеству с СССР. Переориентация югославской военной политики в 1956—1961 гг., *Вопросы истории* 5/1, 2021; 134-144; DOI: 10.31166/VoprosyIstorii202105Statyi14 УДК 93/94 <https://www.elibrary.ru/item.asp?id=45748434>

Rad o postepenoj promeni orijentacije jugoslovenske vojne politike u drugoj polovini 50-ih godina XX veka, objavljen u renomiranom ruskom naučnom glasilu *Вопросы истории*, donosi uvid u procese koji su usledili nakon programa diplomatske, ekonomske i vojne saradnje sa Zapadom. Navedena saradnja je omogućila konsolidaciju međunarodnog položaja Jugoslavije, ali je njen nastavak neumitno vodio suštinskom potpadanju pod uticaj SAD, kao neospornog lidera zapadnog, političkog, ekonomskog, vojnog i društvenog poretka. I pored toga što ni jedna od uspostavljenih linija vojne saradnje nije rezultirala formalnim uključivanjem jugoslovenske države u zapadni vojno-politički sistem, taj tip odnosa dve zemlje je najdirektnije uticao na suštinsko približavanje Jugoslavije generalnoj liniji američkih vojnih koncepata. Štaviše, bilo je jasno da ako bi bio nastavljen, mogao bi da ima dalekosežne posledice po jugoslovenski unutrašnji društveno-ideološki projekat. Josip Broz – Tito i oko njega okupljeno jugoslovensko rukovodstvo su u ovakvom scenariju jasno videli i svoj politički kraj, pa je pokrenut niz inicijativa ka postepenom otklonu od trenutne politike vojne saradnje sa Zapadom na osnovama američke vojne pomoći. Urvatnoženje spoljnopoličke orijentacije je prvo postignuto kroz političko-ideološko pomirenje sa sovjetskim rukovodstvom sredinom decenije, ali koje nije odmah značilo i početak novog kruga vojne saradnje. Članak upravo obrađuje pitanja čije rešavanje je i dovelo do preorijentacije jugoslovenske vojne politike ka usvajanju sovjetskog modela, kao dominantnog vojnog materijalno-logističkog sistema. Ovako uspostavljena, prepoznatljiva kroz većinsku upotrebu kako različitih modela vojne opreme i naoružanja sovjetskog porekla, tako i procedura njegovog korišćenja u skladu sa postulatima sovjetske vojne doktrine, politika vojnog oslanjanja na SSSR je ostala do kraja jugoslovenske države. Rad je nastao na neobjavljenoj i objavljenoj građi jugoslovenske i američke provenijencije, kao i relevantnoj naučnoj literaturi. Omogućivši zainteresovanom čitaocu uvid u jedan od segmenata jugoslovenske spoljne politike tokom druge polovine XX veka, autor je pokazao zavidno poznavanje izložene materije, donoseći nove podatke iz dosad neobjavljenih istorijskih izvora. To se naročito odnosi na dokumente iz arhivskih institucija u SAD, koji su dugi niz godina ostajali van domašaja istraživača sa jugoslovenskog prostora.

2. Лаковић, И. (2019) Црногорска полиција у очима посматрача ОЕБС 1997-2006. године, *Историјски записи* 3-4/2019, 83-103, Подгорица: Историјски институт

Универзитета Црне Горе, ISSN 2704-5188 УДК: 32(497.16)“19”

Ovaj članak, koji je objavljen na stranicama *Istorijskih zapisa*, br. 3-4/2019, donosi uvid u odnos Misije OEBS-a prema organizaciji i delovanju policijskog aparata Crne Gore, kao i procesu njegovog reformisanja u periodu 1997-2006. godine. Kako je on smatran najvažnijom polugom za očuvanje državne vlasti u vremenu tranzicije ka statusu nezavisne države, to se na ovom pitanju prelamaју i suštinska političko-bezbednosna pitanja istraživаног vremena, u kojima je OEBS bio kudikamo više od običnog posmatrača. Nakon utvrđivanja svoje pozicije nezaobilaznog činioca političkih procesa u Crnoj Gori, kroz svoju ulogu tokom predsedničkih izbora 1997. godine, Misija OEBS-a je pružila Crnoj Gori suštinsku organizacionu, informacionu i logističku pomoć u procesu sveobuhvatne reforme policijskog sistema, a njeni stručnjaci su taj proces osmislili, vodili i o njemu detaljno i precizno izveštavali nadređene. Rad je utemeljen na analitičkim dokumentima nastalim tokom i nakon navedenih aktivnosti, a koji su jasno, bez ideoloških i dnevno-političkih opterećenja, dali opis stanja, problema, i perspektive razvoja crnogorske policije. Za današnju historiografiju je od suštinskog značaja upoznavanje sa “pogledom iznutra” jednog relevantnog međunarodnog tela, čije je delovanje u zvaničnim krugovima prepoznavano kao prijateljsko i naklonjeno državnom političkom kursu. U tom smislu se izrečenim kritikama ne može pripisati pristrasnost, karakteristična za lokalne i regionalne aktere suprotne političke orijentacije, tako da se navodi ovih izveštaja mogu u velikoj meri smatrati pouzdanim, tačnim i smislenim. Kako je Misija OEBS u Crnoj Gori na razmeđu vekova bila jedan od najvidljivijih mehanizama međunarodnog delovanja u zemlji, to su njeni predstavnici, edukatori i posmatrači učestvovali u nizu reformskih procesa, koji su zadirali u sve sfere društvenog života i državnog ustrojstva, od medija i policije, do položaja manjinskih zajednica. Naravno, nisu svi bili od jednake važnosti, niti su bila jednaka uložena sredstva, energija i resursi, a u čemu je crnogorska policija uživala jedan od prioriteta. Autor je uspio da sažme i jasno opiše suštinske utiske i stavove OEBS-ovih posmatrača tokom ovog procesa, koji se tokom svog trajanja dotakao svih sfera života i rada policijske struke u Crnoj Gori.

3. Лаковић, И. (ур.) (2017): *Катуни Кучке планине*, монографија, ISBN 978-86-7664-143-7, Подгорица: Универзитет Црне Горе.

Ova monografija je rezultat višegodišnjeg istraživanja sezonskih planinskih naselja na području Kučke planine, a Ivan Laković je njen urednik, autor i koautor nekoliko poglavlja. Značaj joj je tim veći što je njenim objavljivanjem ova oblast vraćena u fokus interesovanja istraživača sa polja humanističkih nauka u Crnoj Gori i ubrzo postala referentna publikacija kako u smislu dostignutih i objavljenih rezultata, tako i primenjene istraživačke metodologije, utemeljene na multidisciplinarnom i sveobuhvatnom pristupu temi. Na njenim stranicama je o značaju katunske kulturno-istorijske baštine progovoreno kroz sinergiju istorije, istorije umetnosti, arhitekture, šumarstva, pejzažne arhitekture, biologije i poljoprivrednih nauka. Kako se društveno nasleđe ogleda u ukupnosti svih svojih tekovina, njih bi trebalo sačuvati ne samo kao relikvije prošlosti, već i gde je to moguće, u njima prepoznati održive koncepte i obrasce života koji su oblikovali svakodnevni život u dugim protocima vremena, a samim tim, sačuvali određeni stepen relevantnosti i u savremenom dobu. Dinamika života na katunima crnogorskih planina je direktno i neposredno uticala na formiranje ne samo tradicionalnog kulturno-istorijskog identiteta, već i današnje predstave o sebi značajnog dela stanovništva Crne Gore, ali je taj proces u današnjim naučnim koncepcijama potpuno zapostavljen. Zato je pojava ove knjige od strane široke naučne i čitalačke publike pozdravljena kao dobrodošlo osveženje i iskorak u dobrom smeru, kojim je jedan od magistralnih tematskih kompleksa crnogorske društvene istorije ponovo ušao u istraživačku vizuru.

Dr Laković i koautori su ovde predstavili različita područja i sfere planinske baštine istraživаног prostora, nastale u generacijskom ponavljanju seobe u krugu selo-katun i suživotu sa planinom i njenim zakonima. Sa ovih stranica progovara dugo sticano znanje i poznavanje, na prvi pogled surovog i nepristupačnog, prirodnog okruženja koje je omogućilo ne samo preživljavanje, nego i jačanje tradicionalnih plemenskih zajednica kao preduslova njihovog funkcionalnog održanja i kasnijeg ostvarenja nacionalnog oslobođenja tokom XIX i XX veka. Ovde je Kučka planina primer na kojem se vidi najveći broj prirodnih i društvenih karakteristika ostalih crnogorskih planina sa izraženim katunskim vidom stočarenja. Kako

je to slučaj i sa svim planinskim oblastima u Crnoj Gori, Hercegovini, Albaniji i Staroj Srbiji, to se ostvareni rezultati odnose na mnogo širi region, korespondirajući sa rezultatima odgovarajućih istraživanja na čitavom području mediteranskog basena. Zato se ova monografija vrednuje kao važno naučno dostignuće ne samo u nacionalnim okvirima, već i kao doprinos etabliranim, međunarodnim naučnim naporima da se osvetle nova pitanja društvene istorije, a da se lokalno vidljivi društveni tokovi jasno prepoznaju u neuporedivo širem geografskom kontekstu.

II VERIFIKACIJA BODOVANJA

ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DJELATNOSTI I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova			Broj bodova		
	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNO-ISTRAŽIVAČKI RAD			14			84
2. UMJETNIČKI RAD						
3. PEDAGOŠKI RAD						
4. STRUČNI RAD						
UKUPNO			14			84

III MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

(Jasan zaključak o ispunjenosti uslova za izbor u odgovarajuće zvanje i mišljenje, saglasno Mjerilima za izbor u zvanje)

Na osnovu svega navedenog, uvidom u spisak objavljenih radova, realizovanih projekata i sprovedenih istraživanja, smatramo da dr Ivan Laković višestruko **ispunjava** sve uslove koji se postavljaju za izbor u naučno zvanje *viši naučni saradnik*. Na osnovu istraživanja u jugoslovenskim, a naročito arhivskim institucijama SAD, Italije i Austrije, kolega Laković je napisao više naučnih radova različitih formata, kao vidljiv doprinos historiografije sa prostora Crne Gore međunarodnoj razini znanja. Njegovi radovi su tematski novi i faktografski bogati, a rezultati do kojih dolazi originalni, racionalni i pouzdani. Odlukuje ih prepoznavanje i analiza složenih odnosa na planu politike i ideologije, diplomatije i strateških procena koje su određivale puteve bilo zapadne, bilo jugoslovenske spoljne i vojne politike tokom pedesetih godina XX veka. Zato se i čitaju kao skladan spoj vojne, diplomatske i političke istorije, sa visokim stepenom istraženosti zadatih tema.

Bez obzira da li se radi o monografskim publikacijama objavljenim u zemlji i inostranstvu, radovima u časopisima na SSCI/A&HCI listi, domaćim naučnim glasilima, tematskim i zbornicima radova sa naučnih konferencija, učešćima na međunarodnim naučnim skupovima, recenziranju radova kolega, organizacijskom i projektnom angažmanu, uspostavljenoj međunarodnoj saradnji ili bilo kom drugom merilu za vrednovanje nečijeg naučnog postignuća, kolega Laković ima ostvarene rezultate u svim ovim kategorijama. Broj osvojenih bodova višestruko prevazilazi sumu propisanu za izbor u naučno zvanje za koje konkurise, tako da svesrdno **preporučujem** Senatu Univerziteta Crne Gore da odobri izbor dr Lakovića u zvanje *viši naučni saradnik* za tematsku oblast *Istorija međunarodnih odnosa u drugoj polovini XX veka*, u kojoj je njegova referentnost neosporna. Na kraju, treba još jednom ponoviti da je reč o istoričaru srednje generacije, koji se već izborio za svoje mesto u svetskoj historiografiji posvećenoj temama hladnog rata.

RECENZENT

prof. dr Ljubodrag Dimić
Redovni član SANU

IZVJEŠTAJ RECENZENTA

I OCJENA USLOVA

ISPUNJENOST USLOVA U POGLEDU STEPENA OBRAZOVANJA

Ivan Laković je završio u Podgorici Osnovnu školu i Gimnaziju. Na Filozofskom fakultetu u Beogradu – Grupa za istoriju, Katedra za istoriju Jugoslavije, diplomirao je 12. 10. 2000. sa radom

Modernizacija konvencionalnog naoružanja vojske Kraljevine SHS i Kraljevine Jugoslavije. Na istoj katedri je magistrirao je 21. 04. 2005. na temu *Zapadna vojna pomoć Jugoslaviji 1951 – 1958*, a 27. 06. 2013. odbranio doktorsku disertaciju *Vojni odnosi Jugoslavije i SAD 1949-1961. godine*.

ANALIZA NAUČNOISTRAŽIVAČKOG (UMJETNIČKOG) RADA (Rezime recezenta o naučnoistraživačkom (umjetničkom) radu kandidata na osnovu priloženih referenci sa izborom i tri naučnoistraživačka rada (umjetnička djela) za koja recezent smatra da predstavljaju najznačajniji doprinos kandidata u izvještajnom periodu, saglasno Mjerilima za izbor)

Oblasti naučno-istraživačkog interesovanja dr Ivana Lakovića su međunarodni odnosi u drugoj polovini XX vijeka, naročito vojno-diplomatska istorija tog perioda, kao i kulturno nasljeđe sezonskih planinskih naselja. Istraživanja je vršio u arhivskim institucijama u Vašingtonu (National Archives and Records Administration, Library of Congress – Manuscript division, National Security Archive), Rimu (Archivio di Stato, Ministero degli Affari Esteri - Archivio Storico Diplomatico), Beču (Staaatsarchiv) i Beogradu (Arhiv Jugoslavije, Diplomatski arhiv Ministarstva spoljnih poslova Republike Srbije, Vojni arhiv)

U toku ovog akademskog ciklusa, izdvojio bih sledeća tri rada kolege Lakovića:

1. Лаковић, И (2020) Возвращение к сотрудничеству с СССР. Переорентация югославской военной политики в 1956—1961 гг., *Вопросы истории* 5/1, 2021; 134-144; DOI: 10.31166/VoprosyIstorii202105Statyi14 УДК 93/94 <https://www.elibrary.ru/item.asp?id=45748434>

Ovaj članak, objavljen u renomiranom ruskom časopisu sa AHCI liste *Вопросы истории*, tretira period promjena u jugoslovenskoj spoljnoj politici sredinom 50-ih godina XX vijeka, kada je kroz program diplomatske, ekonomske i vojne saradnje sa Zapadom već konsolidovan međunarodni položaj zemlje. Kako bi nastavak ovakve orijentacije neumitno vodio suštinskim potpadanju pod uticaj SAD, kao neospornog lidera zapadnog svijeta, a što jugoslovensko rukovodstvo ni na koji način nije željelo da dozvoli, to je uravnoteženije spoljnopoličke orijentacije postignuto prvo kroz političko-ideološki detant sa SSSR-om sredinom decenije, a nakon toga i uspostavljanjem novog ciklusa vojne saradnje. Članak tretira nekoliko najvažnijih problemskih pitanja, u kontekstu čijih rješavanja je i došlo do preorijentacije jugoslovenske vojne politike u sferi naoružavanja i materijalnog opremanja oružanih snaga sa Zapadnog na sovjetski model. O dalekosežnosti ovog procesa svjedoči i činjenica da je ovako uspostavljen sistem vojnog identiteta ostao na snazi do samog kraja zajedničke jugoslovenske države. Utemeljen na neobjavljenoj i objavljenj gradbi jugoslovenske i američke provenijencije, te relevantnoj naučnoj literaturi, ovaj rad donosi bliže upoznavanje sa jednim od najzanimljivijih poglavlja jugoslovenske spoljne politike tokom druge polovine XX vijeka. U njemu je autor pokazao zavidno poznavanje izložene materije, doprinoseći novim podacima iz dosad neobjavljenih istorijskih izvora, ukupnoj sumi naučnog znanja o temi koja je dugo bila van istraživačkog fokusa.

2. Лаковић, И. (2019) Црногорска полиција у очима посматрача ОЕБС 1997-2006. године, *Историјски записи* 3-4/2019, 83-103, Подгорица: Историјски институт Универзитета Црне Горе, ISSN 2704-5188 УДК: 32(497.16)“19”

Rad o viđenju organizacije i djelovanja policijskog aparata Crne Gore od strane Misije OEBS-a u periodu 1997-2006. godine, donosi analizu jedne od najvažnijih poluga državne vlasti u vremenu tranzicije ka statusu nezavisne države. Misija OEBS-a je tada pružila Crnoj Gori suštinsku organizacionu, informacionu i logističku pomoć u procesu sveobuhvatne reforme policijskog sistema, a njeni posmatrači su pomno i detaljno pratili taj process i izvještavali o njemu. Ovaj rad je napisan upravu uz korišćenje tih analitičkih dokumenata, koji su, bez ideoloških i dnevno-političkih opterećenja, dali precizan opis stanja, problema, izazova i perspektiva razvoja crnogorske policije. S obzirom da je u pitanju noviji period za koji se teško dolazi do relevantne i pouzdane dokumentacione građe iz arhivskih institucija, samim tim je veći značaj sadržaja ovih dokumenata, poteklih iz pera relevantnih policijskih stručnjaka i instruktora sa iskutvom iz evropskih zemalja, koji su u saradnji sa Misijom OEBS u Crnoj Gori artikulisali, organizovali, izvodili i

nadgledali proces transformacije crnogorske policije. Treba istaći i da su svi domeni života i rada policije, koji su tokom ovog perioda bili predmet interesovanja Misije OEBS i njenog stručnog tima, bili ključni za realizaciju programa reformi, pošto su objedinjavali sve aspekte funkcionisanja policijske organizacije, njenog odnosa sa društvenom zajednicom, kao i pravce, mehanizme i procedure njenog budućeg razvoja. Autor je u procesu sinteze uspio jasno da predstavi najvažnije utiske i stavove OEBS-ovih posmatrača tokom ovog procesa, budući da su oni oslikavali mjeru uspjehnosti samih aktivnosti, bez obzira na to kako je ona percipirana u široj javnosti.

3. Лаковић, И. (ур.) (2017) : *Катуни Кучке планине*, монографија, ISBN 978-86-7664-143-7, Подгорица: Универзитет Црне Горе.

Monografija o sezonskim planinskim naseljima na području Kučke planine, kojoj je dr Ivan Laković urednik, kao i autor i koautor nekoliko poglavlja, rezultat je trogodišnjeg rada u oblasti koja se do sada nalazila na krajnjim marginama interesovanja istraživača sa polja humanističkih nauka u Crnoj Gori. Kulturno-istorijsko nasljeđe, koje jedno društvo baštini, ogleda se u ukupnosti svih njegovih tekovina, a naročito je važno sačuvati od istorijskog zaborava one koje su, u dugom vremenskom kontinuitetu, bile dominantna karakteristika života i privređivanja na ovim prostorima. Upravo je to slučaj sa kontekstom života na katunima, čiji je značaj za formiranje tradicionalnog kulturno-istorijskog identiteta skoro potpuno zanemaren. Iako su radovi na ovakve teme odavno postali nezaobilazan segment evropskih istraživačkih tendencija na polju održivog razvoja planinskih sredina, u crnogorskoj nauci je tek ova monografija označila početak modernog, multidisciplinarnog pristupa jednom od velikih pitanja njene društvene istorije. Njene najveće vrijednosti i kvalitet dobijenih saznanja proističu iz sveobuhvatnog i problemski orijentisanog pristupa, koji je uključio niz različitih aspekata istraživane teme, a koji su omogućili da se o značaju katunskog kulturno-istorijskog nasljeđa govori kroz sinergiju istorije, istorije umjetnosti, arhitekture, šumarstva, pejzažne arhitekture, biologije i poljoprivrednih nauka. Dr Laković i koautori su na ovim stranicama prikazali širinu, vrijednost i domene konteksta planinske baštine, koja u sebi objedinjuje tekovine generacijskog kretanja na relaciji selo-katun, a što je vjekovima sačinjavalo svakodnevnicu najvećeg dijela stanovništva Crne Gore, Brda, Hercegovine i Polimlja. U tom smislu je područje Kučke planine predstavljalo primjer studije slučaja koja u sebi objedinjava karakteristične segmente koji se, u manjoj ili većoj mjeri, sriječuju i na ostalim crnogorskim planinama gdje je bio izražen ovakav tip stočarenja. Zato su postignuti rezultati, osim direktnog značaja za upoznavanje, očuvanje i valorizaciju postojećeg materijalnog i nematerijalnog nasljeđa na istraživanim lokacijama, relevantni i za širi prostor.

II VERIFIKACIJA BODOVANJA

ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DJELATNOSTI I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova			Broj bodova		
	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNO-ISTRAŽIVAČKI RAD			14			84
2. UMJETNIČKI RAD						
3. PEDAGOŠKI RAD						
4. STRUČNI RAD						
UKUPNO			14			84

III MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

(Jasan zaključak o ispunjenosti uslova za izbor u odgovarajuće zvanje i mišljenje, saglasno Mjerilima za izbor u zvanje)

Analiza prethodnih radova kao i upoznatost sa ukupnim naučnim rezultatima dr Ivana Lakovića, daju nam za pravo na nedvosmislen zaključak da je riječ o jednom od najtalentovanijih, najstručnijih, a po ostvarenim rezultatima i najznačajnijih istoričara srednje generacije u Crnoj Gori. Visok nivo obrazovanja koji posjeduje, najprije je sticao tokom redovnih studija na Filozofskom fakultetu Beogradskog univerziteta, a potom, u nastavku školovanja,

na postdiplomskim i doktorskim studijama, Dolaskom na rad u Istorijski institut Crne Gore, njegovo naučno sazrijevanje je unaprijeđeno učešćem u realizaciji brojnih naučnih projekata, kao i sistematskim bavljenjem naučnoistraživačkim radom. U tom pogledu, od posebnog značaja su bili njegovi studijski boravci i arhivska istraživanja u najznačajnijim naučnim institucijama i arhivskim centrima u SAD i evropskim državama. Jedan od rezultata tog rada je krupan naučni iskorak ka tematskoj i metodološkoj multidisciplinarnosti u istraživanju prošlosti Crne Gore. Ona je jasno pokazana i u kratkoj prethodnoj analizi nekoliko radova iz bogatog naučnog opusa dr Lakovića. Osim bavljenja spoljnom politikom jugoslovenske države u periodu hladnog rata i njenim odnosima sa zapadnim zemljama, u fokusu istraživanja kandidata bile su i brojna druga pitanja, sve do onih iz političkog života Crne Gore s kraja XX i početkom XXI vijeka.

No, osim tema iz navedenih naučnih oblasti, značajne rezultate kolega Laković je ostvario u izučavanju istorijskog nasljeđa u Crnoj Gori, posebno u proučavanju tradicionalnih običaja stanovništva u planinskim sredinama. Time se, kao i u prethodnom slučajevima, dr Ivan Laković svrstao u red malog broja istoričara u Crnoj Gori koji su prvi zakoračili na pomenute, do tada neistražene, naučne prostore. Iz toga se nedvosmisleno može zaključiti, da će u naučnim oblastima kojima se bavio, naučno djelo dr Ivana Lakovića biti nezaobilazno za sve buduće istraživače.

Našu ocjenu mogli bi zaključiti time da je do sada ostvarenim naučnim opusom dr Ivan Laković utemeljio svoju naučnu prepoznatljivost i stekao zavidnu naučnu reputaciju ne samo u naučnim krugovima u Crnoj Gori, već i u prestižnim naučnim sredinama izvan nje. Sve to govori da je dr Ivan Laković u potpunosti **ispunjava** uslove za izbor u zvanje višeg naučnog saradnika.

S obzirom na ono što smo prethodno rekli, za očekivati je da će svojim daljim posvećenim bavljenjem naučno-istraživačkim radom, dr Ivan Laković još u većoj mjeri obogatiti istorijsku nauku, ne samo u Crnoj Gori.

RECENZENT

dr Radoslav Raspopović
naučni savjetnik

IZVJEŠTAJ RECENZENTA

I OCJENA USLOVA

ISPUNJENOST USLOVA U POGLEDU STEPENA OBRAZOVANJA

Dr Ivan Laković se prijavio na konkurs za izbor u akademsko zvanje viši naučni saradnik iz oblasti *Međunarodni odnosi u drugoj polovini XX vijeka*, koji je Univerzitet Crne Gore objavio u dnevnom listu *Pobjeda* 16.07.2021.

Ivan Laković je rođen 19. 06. 1974. u Podgorici, gde je završio Osnovnu školu i Gimnaziju. Filozofski fakultet u Beogradu je upisao 1992. godine i, nakon odsluženja vojnog roka, na njemu otpočeo studije na grupi za istoriju. Diplomski rad na temu *Modernizacija konvencionalnog naoružanja vojske Kraljevine SHS i Kraljevine Jugoslavije*, odbranio je 12. 10. 2000. na Katedri za istoriju Jugoslavije. Na istoj katedri je magistrirao 21. 04. 2005. na temi *Zapadna vojna pomoć Jugoslaviji 1951 – 1958* i, 27. 06. 2013, odbranio doktorsku disertaciju *Vojni odnosi Jugoslavije i SAD 1949-1961*. godine.

Oblasti njegovog interesovanja su vojno-diplomatska istorija druge polovine XX veka, kao i kulturno nasleđe sezonskih planinskih naselja. O temama vezanim za istoriju međunarodnih odnosa u drugoj polovini 20. veka objavio je ili pripremio za objavljivanje tri monografije, kao i više radova u eminentnim međunarodnim časopisima. Istraživao je, između ostalog, u arhivskim institucijama u Vašingtonu (National Archives and Records Administration, Library of Congress – Manuscript division, National Security Archive), Rimu (Archivio di Stato, Ministero degli Affari Esteri - Archivio Storico Diplomatico), Beču (Staaatsarchiv) i Beogradu (Arhiv Jugoslavije, Diplomatski arhiv Ministarstva spoljnih poslova Republike Srbije, Vojni arhiv). Takođe, učestvovao je na više projekata iz oblasti međunarodnih odnosa i učestvovao i rukovodio nizom bilateralnih naučnih projekata sa Italijom, Kinom, Slovenijom i Austrijom.

Na osnovu uvida u priloženi konkursni materijal, biografiju, spisak i strukturu naučnih i stručnih referenci kandidata, slobodni smo da konstatujemo da je kandidat dr Ivan Laković u **potpunosti ispunio sve uslove** koji su predviđeni Statutom Univerziteta Crne

Gore i Merilima za izbor u akademska i naučna zvanja Univerziteta Crne Gore za izbor u zvanje viši naučni saradnik.

ANALIZA NAUČNOISTRAŽIVAČKOG (UMJETNIČKOG) RADA (Rezime recezenta o naučnoistraživačkom (umjetničkom) radu kandidata na osnovu priloženih referenci sa izborom i tri naučnoistraživačka rada (umjetnička djela) za koja recezent smatra da predstavljaju najznačajniji doprinos kandidata u izvještajnom periodu, saglasno Mjerilima za izbor)

Iz oblasti međunarodnih odnosa, dr Ivan Laković je do sada objavio monografiju *Zapadna vojna pomoć Jugoslaviji 1951-1958*, (Istorijski institut Crne Gore, Podgorica, 2006). U koautorstvu sa dr Senkom Babović-Raspopović je pripremio rukopis monografije *OEBS u Crnoj Gori 1997-2009. godine*, koji je prihvaćen i pripremljen za objavljivanje u izdanju Istorijskog instituta Crne Gore. U koautorstvu sa dr Dmitrom Tasićem je objavio monografiju *Tito-Stalin Split and Yugoslavia's military opening toward the West 1950-1954: In the NATO backyard*, u okviru edicije "Harvard Cold War Studies Book Series" Univerziteta Harvard.

U ovom akademskom ciklusu, bio je urednik i koautor monografije *Katuni Kučke planine* (Univerzitet Crne Gore, Podgorica, 2017), koja je označila novi početak naučnog fokusiranja na kulturno-istorijsko nasleđe planinskih područja u Crnoj Gori. Svojim multidisciplinarnim pristupom istraživanju, bogatstvom prezentovanih podataka i dalekosežnošću ostvarenih rezultata, ova knjiga je brzo stekla status referentne publikacije koja je ustanovila nove standarde savremenog naučnog rada na polju humanističkih nauka.

Osim nje, dr Laković je objavio više članaka u međunarodnim naučnim časopisima, tematskim zbornicima radova i zbornicima radova sa naučnih skupova, te učestvovao u radu niza naučnih konferencija međunarodnog i nacionalnog karaktera. U članku "Vozvracenie k sotrudničestvu s SSSR. Pereorientacija jugoslavskoj voennoj politiki v 1956—1961 gg.", *Voprosy istorii* 5/1, 2021; 134-144. kandidat je izneo rezultate proučavanja preorijentacije jugoslovenske spoljne politike u drugoj polovini pedesetih godina dvadesetog veka i posledice koje je taj proces imao na vojnu saradnju sa SSSR-om. Rad je nastao na primarnoj arhivskoj građi i obimnoj literaturi. U članku „Crnogorska policija u očima posmatrača OEBS 1997-2006. godine“, *Istorijski zapisi* 3-4/2019, 83-103 dr Laković je izučavao percipciju stanja i promena u crnogorskoj policiji iz ugla OEBS-a u godinama u kojima se Crna Gora kao deo Savezne Republike Jugoslavije sve više okretala ka Zapadu u svojoj spoljnopoličkoj orijentaciji. U delu "Dokumenta iz operative arhive Komande Jadranskih trupa za novembar i decembar 1918. godine", *Istorijski zapisi* 3-4/2018, Podgorica: Istorijski institut Univerziteta Crne Gore, str: 199-291 je objavljen veliki broj arhivskih dokumenata vojnog karaktera koji su dragoceni doprinos naučnim saznanjima o poslednjim sedmicama Prvog svetskog rata na teritoriji Crne Gore.

Da zaključimo, naučni rad dr Ivana Lakovića odlikuje utemeljenost u obimnim arhivskim istraživanjima u brojnim jugoslovenskim i svetskim arhivima. Do sada je dao veliki doprinos u nekoliko veoma važnih istraživačkih oblasti: spoljna politika socijalističke Jugoslavije, odnosi Jugoslavije, zapadnih sila i SSSR-a, jugoslovenska vojna istorija, nasleđe na postjugoslovenskom prostoru i međunarodni značaj promena na tom prostoru u poslednjoj deceniji 20. i prvoj deceniji 21. veka.

Ime dr Ivana Lakovića je već poznato i visoko cenjeno u stručnoj javnosti. Zato ne čudi što su mu poverene važne uloge u izdavačkoj delatnosti naučnih časopisa i članstva u značajnim naučnim telima i projektima. Član je redakcije *Istorijskih zapisa*, najstarijeg naučnog glasila u Crnoj Gori, *Zbornika Matice srpske za istoriju*, kao i slovenačkog časopisa za savremenu istoriju *Retrospektive*. U ovom ciklusu je bio angažovan na velikom broju naučnih projekata, kao što su "Valorizacija crnogorskih katuna kroz održivi razvoj poljoprivrede i turizma - KATUN", "Crna Gora na političkoj i kulturnoj mapi Evrope - CLIOMAP", niz bilateralnih naučnih projekata sa Italijom, Kinom, Slovenijom i Austrijom, kao i COST akcija.

ANALIZA PEDAGOŠKE OSPOSOBLJENOSTI (Rezime rezultata pedagoškog rada, sa naglašenim rezultatima iz zvaničnih studentskih anketa, ocjene pristupnog predavanja, ocjene inauracionog predavanja)

II VERIFIKACIJA BODOVANJA

ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DJELATNOSTI I BODOVA

DJELATNOST	Broj radova			Broj bodova		
	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno
1. NAUČNO-ISTRAŽIVAČKI RAD			14			84
2. UMJETNIČKI RAD						
3. PEDAGOŠKI RAD						
4. STRUČNI RAD						
UKUPNO			14			84

III MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

(Jasan zaključak o ispunjenosti uslova za izbor u odgovarajuće zvanje i mišljenje, saglasno Mjerilima za izbor u zvanje)

Na osnovu svega navedenog slobodni smo da zaključimo da dr Ivan Laković **ispunjava** sve uslove koji se postavljaju za izbor u naučno zvanje **viši naučni saradnik**. Taj stav zasnovamo na uvidu u njegovu biografiju i bibliografiju. Zapažen doprinos savremenoj historiografiji dao je objavljivanjem nekoliko značajnih monografija, više naučnih članaka, istraživanjima u domaćim i stranim arhivima, učesćem na naučnim konferencijama i pisanjem recenzija za eminentne naučne časopise. Naučna saznanja je najviše produbio u oblasti međunarodnih odnosa posle Drugog svetskog rata, spoljne politike i vojne istorije Jugoslavije, ali je važne rezultate postigao i u analizi događaja na bivšem jugoslovenskom prostoru posle raspada SFRJ. Takođe, dr Laković **ispunjava** kriterijume za izbor u zvanje viši naučni saradnik i brojem bodova kojima su vrednovani njegovi radovi.

Preporučujemo Senatu Univerziteta Crne Gore da odobri izbor dr Ivana Lakovića u zvanje **viši naučni saradnik** za tematsku oblast *Istorija međunarodnih odnosa u drugoj polovini XX veka*, iz koje je objavio niz zapaženih naučnih radova i u kojoj je njegova stručnost neosporna.

RECENZENT

Dr Slobodan Selinić

Naučni savetnik

Institut za noviju istoriju Srbije

Na osnovu člana 76 stav 2 Statuta Univerziteta Crne Gore, Univerzitet Crne Gore raspisuje

KONKURS ZA IZBOR

- DEKANA ELEKTROTEHNIČKOG FAKULTETA
- DEKANA BIOTEHNIČKOG FAKULTETA

Pravo prijave na konkurs imaju lica sa akademskim odnosno naučnim zvanjem, u radnom odnosu na organizacionoj jedinici za koju konkurišu.

Uz prijavu se podnose dokazi o ispunjavanju uslova i program razvoja organizacione jedinice.

Rokovi za izborne radnje utvrđeni su Odlukom Upravnog odbora Univerziteta Crne Gore br. 02-35 od 27.01.2022. godine, koja je objavljena u Biltenu Univerziteta Crne Gore.

Prijave se podnose u roku od 15 dana od dana objavljivanja konkursa u dnevnom listu koji izlazi u Crnoj Gori, na adresu:

Univerzitet Crne Gore – Elektrotehnički fakultet, Podgorica, Džordža Vašingtona bb;
Univerzitet Crne Gore – Biotehnički fakultet, Podgorica, Mihaila Lalića 15;

Neblagovremene i nepotpune prijave će se odbaciti.

SADRŽAJ:**1. REFERATI ZA IZBOR U ZVANJA****Ekonomski fakultet**

Referat za izbor u akademsko zvanje za oblast:
Ekonomska analiza i politika 1

Referat za izbor u akademsko zvanje za oblast:
Ekonomska analiza i politika 8

Referat za izbor u akademsko zvanje za oblast:
Informatička ekonomija 17

Istorijski fakultet

Referat za izbor u naučno zvanje za oblast:
Međunarodni odnosi u drugoj polovini XX vijeka 28

2. KONKURS ZA IZBOR DEKANA 34